

PROMENADA R3



***STAN SANITARNY  
POWIATU  
STARACHOWICKIEGO  
ZA 2023 ROK***

# SPIS TREŚCI

<b>WSTĘP</b>	<b>1</b>
<b>I. OCENA ZAGROŻENIA EPIDEMIOLOGICZNEGO</b>	<b>4</b>
<b>II. JAKOŚĆ WODY DO SPOŻYCIA I CIEPŁEJ UŻYTKOWEJ</b>	<b>8</b>
<b>III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ I KĄPIELISK</b>	<b>17</b>
<b>IV. STAN SANITARNY PODMIOTÓW, W KTÓRYCH WYKONYWANA JEST DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZA</b>	<b>26</b>
<b>V. WARUNKI SANITARNO – HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY</b>	<b>30</b>
<b>VI. DZIAŁALNOŚĆ NADZORU ZAPOBIEGAWCZEGO</b>	<b>50</b>
<b>VII. NADZÓR NAD PLACÓWKAMI NAUCZANIA I WYCHOWANIA DZIECI I MŁODZIEŻY</b>	<b>62</b>
<b>VIII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU</b>	<b>68</b>
<b>IX. PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA</b>	<b>74</b>
<b>X. ODDZIAŁ LABORATORYJNY</b>	<b>92</b>
<b>XI. PODSUMOWANIE</b>	<b>96</b>

## WSTĘP:

Państwowa Inspekcja Sanitarna działa na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985r.o Państwowej Inspekcji Sanitarnej ( t j .Dz.U z 2023 poz.338 z póź.zm.).

Została powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,
- higieny radiacyjnej,
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i produktów kosmetycznych,
- higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne

- w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Wykonywanie zadań określonych w ustawie polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo- zdrowotnej.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Starachowicach wraz z pracownikami Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Starachowicach realizował w 2023 roku zadania określone w/w ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Starachowicach jest podmiotem leczniczym prowadzonym w formie jednostki budżetowej, finansowym z budżetu państwa, w stosunku do którego uprawnienia organu założycielskiego posiada Wojewoda Świętokrzyski. Zarządzeniem Nr 102/ 2020 Załącznik Nr 10 z dnia 31 sierpnia 2020r. Wojewody Świętokrzyskiego został nadany statut Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kielcach oraz powiatowym stacjom sanitarno-epidemiologicznym położonym na obszarze województwa świętokrzyskiego zmienionego Zarządzeniem Nr 71/2023 z dnia 11.07.2023r przez Wojewodę Świętokrzyskiego.

Struktura organizacyjna Stacji określona szczegółowo w Regulaminie Organizacyjnym, zapewnia sprawne funkcjonowanie jednostki zarówno w bieżącej działalności, jak i w przypadkach działań kryzysowych, do których służby sanitarne są bez przerwy przygotowywane.

Realizacja wszystkich zadań w obszarze zdrowia publicznego jest możliwa dzięki udoskonalonej organizacji pracy w jednolitym systemie kontroli zgodnym z wymaganiami normy PN-EN ISO/IEC/17020 oraz wiarygodnej technice laboratoryjnej zatwierdzonej certyfikatem akredytacji Nr AB 634 wydanym przez Polskie Centrum Akredytacji a także potwierdzanej corocznymi audytami prowadzonymi przez PCA w ramach uzyskanego certyfikatu.



Działania Inspekcji Sanitarnej pomimo zniesienia stanu epidemii oraz zagrożenia epidemicznego nadal polegały na monitorowaniu zakażeń COVID-19 zbieraniu wywiadów epidemicznych, ustalaniu dróg rozprzestrzeniania się zakażeń, informowaniu o samoizolacji oraz wprowadzaniu danych w system SEPIS i EWP.

Na bieżąco prowadzono monitorowanie jednostek chorób zakaźnych zgłaszanych przez podmioty lecznicze.

Realizując zadania w obszarze zdrowia publicznego, w ramach nadzoru bieżącego, zapobiegawczego, przeciwepidemicznego oraz w ramach prowadzonej działalności oświatowo - zdrowotnej i promocji zdrowia, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny współpracował w 2023r. ze Starostą Starachowickim, Prezydentem Miasta Starachowice, Wójtami Gmin ( Pawłów, Mirzec, Brody ), Burmistrzem Miasta i Gminy Wąchock, Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Powiatową Komendą Policji placówkami podmiotów działalności leczniczej. Działalność Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego wspierana była przez lokalne media.

W **2023** roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny uczestniczył w posiedzeniach: Zarządu Powiatu, oraz uczestniczył w posiedzeniach Powiatowego Zespołu Reagowania Kryzysowego przedstawiając na bieżąco sytuację epidemiologiczną na terenie Powiatu Starachowickiego uwzględniając zagrożenia koronawirusem SARS-CoV-2, oraz w posiedzeniach Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego Powiatu Starachowickiego , a także uczestniczył w Sesji Rady Miejskiej Starachowice i w posiedzeniach Komisji Bezpieczeństwa Publicznego Rady Gminy Mirzec.

Powiatowa Stacja Sanitarно- Epidemiologiczna w Starachowicach nadzoruje teren powiatu starachowickiego położonego na obrzeżu północnej części województwa świętokrzyskiego, zajmując obszar między Podgórzem Iłżeckim a podnóżem Gór Świętokrzyskich, o powierzchni **524 km<sup>2</sup>**, oraz liczbie mieszkańców **84.081**

Na terenie powiatu starachowickiego prowadzi działalność **ok.4500** podmiotów gospodarczych o bardzo zróżnicowanym pod względem wielkości profilu działalności i poziomie zatrudnienia. Najważniejszym ośrodkiem gospodarczym jest miasto Starachowice.



W skład powiatu wchodzi gminy:



miejskie : **Starachowice** ,



miejsko-wiejskie : **Wąchock**,

wiejskie:



**Brody**

**Mirzec**



**Pawłów**



Powiat starachowicki z wyjątkowo ukształtowanym terenem , malowniczą doliną rzeki Kamiennej i Sieradowickim Parkiem Krajobrazowym , jest jednym z najpiękniejszych zakątków ziemi świętokrzyskiej. Liczne miejsca pamięci narodowej, cenne zabytki architektury romańskiej i gotyckiej na czele z opactwem cystersów w Wąchocku, unikalnym Zespołem Wielkopieczowym znajdującym się na terenie Muzeum Przyrody i Techniki w Starachowicach to bardzo interesująca oferta dla gości i turystów. Zbiorniki wodne, kryte pływalnie zapewniają dobre warunki kąpielowe oraz umożliwiają uprawianie sportów wodnych. Prawdziwe bogactwo regionu stanowią obszary leśne rozpościerające się na obszarze 242 km<sup>2</sup> .

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w **2023r.** na terenie powiatu starachowickiego posiadała w ewidencji **2106** obiekty. Przeprowadzono **2034** kontroli wydając **285** decyzji merytorycznych, oraz **203** decyzji płatniczych, **37** postanowień, **5** tytułów wykonawczych, nałożono **13** mandatów na kwotę **3150** zł.

Oddział Laboratoryjny PSSE w **2023r.** wykonał **2236** badania laboratoryjne przeprowadzając łącznie **5532** oznaczeń w tym: **58** oznaczeń chemicznych, **2940** oznaczeń fizycznych , **2534** oznaczeń mikrobiologicznych. Pobrano **435** próbek.

Realizowano zadania w ramach systemów informatycznych działających w Unii Europejskiej np. RASFF, RAPEX , prowadzono monitoring jakości wody do spożycia, wody w kąpieliskach, wody ciepłej używanej w natryskach, ocenę ryzyka zagrożenia bezpieczeństwa żywności ( dokumentowanie zasad GHP, GMP oraz HACCP ).

W **2023r.** prowadzono serwis internetowy PSSE Starachowice prezentujący przede wszystkim aktualności i komunikaty związane z działaniami z zakresu sytuacji epidemiologicznej Covid-19 na terenie powiatu, działalności oświatowej i promocji zdrowia , a także poleceniami ŚPWIS w Kielcach, jak również GIS w Warszawie.

## I. Ocena zagrożenia epidemiologicznego

### 1. Wprowadzenie.

W 2023 r. Sekcja Nadzoru Przeciwepidemicznego kontynuowała nadzór bieżący w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych i zakażeń u ludzi, z uwzględnieniem występowania chorób szczególnie niebezpiecznych i wysoce zakaźnych.

Ocena sytuacji epidemiologicznej prowadzona jest na podstawie analizy zgłaszanych chorób zakaźnych oraz zakażeń.

### 2. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie rejestrowanych chorób zakaźnych

Analizę sytuacji epidemiologicznej powiatu przeprowadzono w oparciu o zgłoszone i rejestrowane choroby zakaźne. Wywiady i ich zgłoszenia na bieżąco zostały wprowadzane do Systemu Formularzowego EPIBAZA (Ogólnopolskiego Systemu Nadzoru Epidemiologicznego i Środowiskowego nad Bezpieczeństwem Ludności), SEPIS (System ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej) oraz SRWE (System Rejestracji Wywiadów Epidemiologicznych),

W roku sprawozdawczym **2023** zgłoszono łącznie **3591** zachorowań w tym 591 hospitalizacji (analogicznie w roku 2022 - **5123** zachorowania w tym 1010 hospitalizacji) Przeprowadzono **85** kontroli w podległych placówkach. Zarejestrowano 18 ognisk zakażeń wewnątrzszpitalnych (w 2022 - 25).

Czynnik dominujący zarejestrowanych zakażeń w w/w ogniskach to - Covid 19 i Clostridium difficile.

W zakresie nadzoru epidemiologicznego dotyczącego chorób zakaźnych działania Inspekcji Sanitarnej polegają na stałej analizie epidemiologicznej chorób zakaźnych oraz postępowaniu p/epidemicznym, które prowadzi do wyeliminowania czynnika zakaźnego, przecięcia dróg szerzenia się choroby oraz nadzorze nad podnoszeniem odporności populacji poprzez szczepienia ochronne.

Od 1998 roku zarejestrowano **6** przypadków nosicielstwa wirusa HIV – ostatnie 3 przypadki zarejestrowano w 2022 roku.

Tak jak w każdym roku w roku bieżącym prowadzono działania związane z nadzorem nad gruźlicą. W 2023r. zarejestrowano **10** potwierdzonych przypadków natomiast w 2022 natomiast 17.

Osoby z otoczenia chorych objęte zostały czynnym nadzorem epidemiologicznym, w celu zapobiegania szerzenia się gruźlicy.

W ujęciu tabelarycznym przedstawiono liczbę zachorowań i zapadalność na choroby zakaźne na terenie powiatu starachowickiego w **latach-2022 -2023**

Jednostka chorobowa	2022		2023	
	Liczba zachorowań	Zapadalność w powiecie	Liczba zachorowań	Zapadalność w powiecie
Nieżyt jelitowy wywołany przez rotawirusy	85	99,50	24	28,54
Salmoneloza	17	19,86	11	13,08
Covid-19	4266	4993,67	822	977,62
Krztusiec	1	1,17	0	0
Borelioza	19	22,24	40	47,57
Styczność i narażenie na wściekliznę	23	26,92	21	24,76
Gruźlica	17	19,90	10	11,89
Bakteryjne zapalenie opon mózgowo –rdzeniowych	0	0	1	1,18
grypa	8	9,36	33	39,24
Zachorowania rzekomogrypowe	27	31,60	1652	1964,77
WZW typu B przewlekłe	0	0	3	3,56
WZW typu C przewlekłe	13	15,46	8	9,51

W odniesieniu do roku 2022 w 5 jednostkach chorobowych nastąpił wzrost zachorowań: Borelioza, Bakteryjne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, grypa, zachorowania rzekomogrypowe, WZW typu B przewlekłe.

Spadek zanotowano natomiast w 7 : Nieżyt jelitowy wywołany przez rotawirusy Salmoneloza, Covid-19, Krztusiec, Styczność i narażenie na wściekliznę, Gruźlica, WZW typu C przewlekłe.

#### 4.Realizacja szczepień ochronnych

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest koordynatorem programu szczepień ochronnych. Nadzoruje, planuje, przeprowadza instruktaże, zaopatrjuje placówki wykonujące szczepienia w preparaty szczepionkowe, sporządza sprawozdania z wykonawstwa szczepień.

W powiecie starachowickim w 2023 roku w ramach realizacji PSO szczepieniom podlegało **4521** dzieci i młodzieży w wieku od 0 do lat 19.

W 2023 roku odnotowano 4 przypadki łagodnych niepożądanych odczynów poszczepiennych po szczepieniu dzieci wg. Programu Szczepień Ochronnych.

Szczepienia wykonywane były w **23** punktach szczepień placówek ochrony zdrowia .

Placówki wykonujące szczepienia posiadają urządzenia chłodnicze, oraz zapewniają zachowanie łańcucha chłodniczego podczas przewozu preparatów szczepionkowych.

W 2023 r. w w/w placówkach przeprowadzono **5** kontroli, podczas których nie stwierdzono uchybień dotyczących: stanu pomieszczenia w którym wykonywane są szczepienia, stanu urządzenia chłodniczego służącego do przechowywania preparatów szczepionkowych, braków w dokumentacji szczepień.

Liczba rodziców/opiekunów uchylających się od poddania dzieci szczepieniom ochronnym wynosiła **38** osób ( natomiast w 2022 – 45osób).

Szczepienia wykonują pielęgniarki, które ukończyły kurs immunoprofilaktyki.

W powiecie starachowickim odnotowano znacznie niższy poziom uodpornienia dzieci i młodzieży.

Stan zaszczepienia za rok 2023 przedstawia się następująco:

- 98,6 % dla szczepień gruźlicy noworodkowej i szczepienia p. WZW typu B i był o 1,7% niższy niż w roku 2022;
- przeciwko odrze-różyczce-świnie rocznik 2022 szczepienie wykonane w 71,4% tj. 3% niższy niż w roku 2022;
- szczepienie p/błonicy, tężcowi i krztuścowi do ukończenia 2 lat wykonane w 88,1%, tj. 0,4% mniej niż w roku 2022;
- przeciwko błonicy, tężcowi krztuścowi oraz polio w 6 roku życia uodporniono 59,1 % populacji, tj. 5% więcej w stosunku do wykonania w roku 2022;
- przeciwko odrze różyczce i świnie w 10 roku życia ( cała populacja ) odsetek uodpornionych wyniósł 90,5%, w stosunku do wykonania za rok 2022 wykonanie wzrosło o 20,5%;
- przeciwko błonicy i tężcowi w 14-ym roku życia 72,7% tj. o 5,7 więcej w stosunku do wykonania za 2022 r.;
- niski odsetek 62,3 % uzyskano w szczepieniu przeciwko błonicy i tężcowi w 19 roku tj. odsetek wyższy o 5,7 % w stosunku do 2022r.;
- 87,4 % dzieci zostało uodpornionych przeciwko haemophilus influenzae do ukończenia 2 lat.;
- przeciwko rotawirusom zostało uodpornionych 67,3% dzieci w przedziale wiekowym do 6 miesiąca życia.

Od czerwca 2023r zostały wprowadzone bezpłatne szczepienia przeciwko brodawczakowi ludzkiemu dla roczników 2010 i 2011. Szczepienia te wykonywane są w placówkach które przystąpiły do programu i dokonały zgłoszenia do Centrum -e Zdrowia.

Na terenie działania PSSE w Starachowicach jest to 8 punktów szczepień.

#### Liczba dzieci i dorosłych zaszczepionych na własny koszt:

- szczepieniom przeciwko meningokokom poddało się **85** osób w wieku 0-19 lat;
- przeciwko zakażeniom Streptococcus pneumoniae zaszczepionych zostało **2** osoby w wieku 0-19 lat i **15** osób w wieku powyżej 20 roku życia;
- przeciwko odrze-różyczce -świnie uodpornionych zostało 17 osób powyżej 20 lat;
- przeciwko ospie wietrznej uodpornione zostały **113** osób z czego **14** osób zostało zaszczepione w ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych;
- przeciwko kleszczowemu zapaleniu opon mózgowych **69** osób;
- przeciwko WZW typu A uodpornionych zostało **11** osób;
- przeciwko WZW typu B zaszczepiono **376** osób w ramach szczepień zalecanych i **15** osoby w ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych;
- przeciwko krztuścowi zaszczepione zostało **10** osób w wieku powyżej 20 lat;
- przeciwko zakażeniom Neiseria meningitidis zaszczepionych zostało **86** osób w wieku 0-19 lat;
- **23** osoby ze służb komunalnych zostało uodpornionych przeciwko durowi brzuszemu;
- przeciwko HPV zaszczepionych zostało **80** dziewczynek w wieku 10-14 lat i **43**



chłopców i **121** dziewczynek i **20** chłopców powyżej 15 lat.

W I półroczu 2023 r szczepieniu przeciwko grypie sezonowej poddało się **158 osób** natomiast w II półroczu **1346** osób.

W punkcie konsultacyjnym szczepień przeciwko wściekliznie przy Oddziale Zakaźnym zaszczepiono **38** osób z czego **18** z powiatu starachowickiego.

W czerwcu 2023r zostały w 2 szkołach i klubie seniora przeprowadzone zostały pogadanki na temat dobrodziejstwa szczepień ochronnych które chronią dzieci i dorosłych przed konsekwencjami wielu niebezpiecznych chorób zakaźnych.

## **Wnioski**

1. W 2023 r zarejestrowano na terenie powiatu **6** przypadków rzadko występujących chorób na tj. 1 przypadek Legionelozy, 2 przypadki Kleszczowego zapalenia mózgu, 2 przypadki Kiły, 1 przypadek Zespołu hemolityczno-mocznicowego w przebiegu zak. E.coli.
2. Oceniając realizację szczepień ochronnych za rok 2023 r należy stwierdzić że nastąpiło znaczne obniżenie w niektórych rocznikach odsetka zaszczepionych dzieci i młodzieży w wieku 0-19 lat.
3. Na terenie powiatu Starachowice działa 21 punktów szczepień wykonujących szczepienia ochronne dzieci w wieku 0 – 19 lat z czego 8 zgłosiło chęć udziału w programie szczepień p/HPV co może być powodem niskiego odsetka zaszczepienia dzieci dla których dostępna jest szczepionka.

## II. JAKOŚĆ WODY DO SPOŻYCIA I CIEPŁEJ WODY UŻYTKOWEJ

### 1. Wprowadzenie



Sekcja Nadzoru Higieny Środowiska swoje główne działania skupia na utrzymaniu bezpieczeństwa wody pitnej poprzez prowadzenie regularnego monitoringu jakości wody do spożycia przez ludzi, a także na nadzorze nad jakością wody w basenach oraz kąpieliskach, dzięki czemu jest w stanie dokonać oceny jakości wody w wodociągach na obszarze całego powiatu starachowickiego. Wszystkie ujęcia wody

na terenie powiatu oparte są na wodach podziemnych. W 2023r. podobnie jak w latach poprzednich sieć wodociągowa była monitorowana w oparciu o ustalony roczny harmonogram poboru w wybranych punktach kontrolnych, rozmieszczonych na terenie całego powiatu.

W porównaniu do roku 2022 w związku ze zlikwidowaniem infrastruktury ujęcia wody w Wielkiej Wsi, gmina Wąchock zmniejszyła się liczba nadzorowanych urządzeń wodociągowych. W związku z czym w powiecie starachowickim funkcjonowało **6 wodociągów publicznego zaopatrzenia** dostarczających wodę do spożycia do poszczególnych gmin: Mirzec, Brody, Pawłów, Wąchock – obszar wiejski oraz miast: Starachowice i Wąchock. Odbiorcy zaopatrywani w wodę do spożycia ze zlikwidowanego ujęcia w Wielkiej Wsi obecnie korzystają z wody dostarczanej przez ujęcie w Ratajach.

Producentami wody zaopatrującymi ludność podobnie jak w 2022 r. są następujące podmioty:

**Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Starachowicach** korzystające z głębinowych ujęć wody w Trębowcu i Ratajach. Podmiot ten zaopatruje w wodę w całości gminy Mirzec i Starachowice, częściowo Wąchock oraz większość gminy Brody.

Produkcja wody w 2023 roku dla poszczególnych ujęć wody wyniosła:

- Ujęcie wody w Trębowcu - 4 229 704 m<sup>3</sup>/rok - 11588 m<sup>3</sup>/24h
- Ujęcie Rataje – 19 3410 m<sup>3</sup>/rok – 530,00 m<sup>3</sup>/24h

**Gminny Zakład Usługowo – Inwestycyjny w Pawłowie z siedzibą w Brzeziu.**

Podmiot ten dostarcza wodę mieszkańcom gminy Pawłów. Gmina ta zaopatrywana jest w wodę z trzech własnych ujęć głębinowych: w Bronkowicach, Szerzawach oraz Świślinie. Kilkanaście gospodarstw w miejscowości Pokrzywnica – Wymysłów oraz Szeligi jest zaopatrywana z ujęć wody podziemnej w Waśniowie.

Gminny Zakład Usługowo – Inwestycyjny wyprodukował:

- Ujęcie wody Bronkowice – 260 199 m<sup>3</sup>/rok – 712,87 m<sup>3</sup>/24h
- Ujęcie wody Szerzawy – 259 789 m<sup>3</sup>/rok – 711,75 m<sup>3</sup>/24h
- Na terenie gminy znajduje się też ujęcie wody w Ambrożowie, które wspomaga swoją produkcją wodociąg w Szerzawach z ujęciem w Szerzawach z produkcją wody: 14 826 m<sup>3</sup>/rok - 40,62 m<sup>3</sup>/24h
- Ujęcie wody Świślina – 7431 m<sup>3</sup>/rok – 20,36 m<sup>3</sup>/24h

**Zakład Gospodarki Komunalnej w Brodach** zaopatrujący mieszkańców miejscowości Krynki w gminie Brody oraz część miejscowości Brody.

- Produkcja wody z ujęcia głębinowego w Krynkach - 44 554 m<sup>3</sup>/rok – 122,00 m<sup>3</sup>/24h

Oprócz wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę, nadzorem sanitarnym został objęty także wodociąg Zakładów Górniczo -Metalowych „Zębiec” w Zębcu gm. Brody - jako indywidualne ujęcie wody dostarczające wodę do budynków użyteczności publicznej. Zaopatruje on około 318 osób, są to Spółki ZGM Zębiec oraz pracownicy podmiotów gospodarczych korzystających z pomieszczeń biurowych i hal produkcyjnych. Woda dostarczana do obiektów użyteczności publicznej przez to urządzenie spełnia wymagania mikrobiologiczne określone w części A oraz chemiczne określone w części B załącznika nr 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

## **2. Charakterystyka poszczególnych grup urządzeń zaopatrzenia ludności w wodę.**

### **2.1. Wodociągi o produkcji ≤100 m<sup>3</sup>/d**

Wodociąg Świślina,

### **2.2. Wodociągi o produkcji 101-1000 m<sup>3</sup>/d**

Wodociąg: Rataje, Bronkowice, Szerzawy, Krynki.

### **2.3. Wodociągi o produkcji 1000-10000 m<sup>3</sup>/d – Brak**

### **2.4. Wodociągi o produkcji 10001-100000 m<sup>3</sup>/d**

Wodociąg Trębowiec

### **Inne podmioty zaopatrujące w wodę**

Zakładowy wodociąg ZGM „Zębiec” w Zębcu nie zaopatrujący stałych mieszkańców.

Udział poszczególnych wodociągów publicznych w zaopatrzeniu stałych mieszkańców w wodę do spożycia w powiecie starachowickim przedstawia poniższy schemat:



*Hala pomp ujęcia wody w Trębowcu*



Wodociąg Trębowiec zaopatruje ok. 62 900 osób, co stanowi ok. 75,00 % ludności całego powiatu starachowickiego.

<b>Wodociąg</b>	<b>Szacunkowa liczba obsługiwanej ludności</b>	<b>Długość sieci wodociągowej [km]</b>
<i>Trębowiec</i>	62 900	426,00
<i>Szerzawy</i>	7600	123,24
<i>Bronkowice</i>	5800	58,4
<i>Rataje</i>	5600	53,25
<i>Krynki</i>	1500	7,53
<i>Świślina</i>	260,00	2,6

<b>Wodociąg</b>	<b>Materiały użyte do budowy sieci</b>
<i>Trębowiec</i>	żeliwo sferoidalne, żeliwo, stal, PCV, PE
<i>Szerzawy</i>	PCV, azbestocement
<i>Bronkowice</i>	PCV
<i>Rataje</i>	stal, PCV, PE
<i>Wielka Wieś</i>	PCV, żeliwo sferoidalne, PE
<i>Krynki</i>	PCV
<i>Świślina</i>	PCV
<i>Zębiec</i>	PCV, PE, żeliwo, stal

Uzdatnianie wody stosowane jest przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Starachowicach i dotyczy ono wody pochodzącej z ujęcia w Trębowcu. Woda głębinowa z ujęcia w Trębowcu wymaga uzdatniania ze względu na podwyższoną zawartość żelaza oraz manganu. Uzdatnianie w tym przypadku polega na filtrowaniu filtrami o złożu antracytowo-kwarcowym i przepływie grawitacyjnym. Chemiczne środki uzdatniania nie muszą być stosowane. W razie wystąpienia zanieczyszczeń mikrobiologicznych woda zostaje poddana chlorowaniu podchlorynem sodu powstałym w drodze elektrolizy chlorku sodu (soli kuchennej). System wytwarzania i dozowania dezynfektanta jest zintegrowany z systemem automatyki ujęć. W przypadku pozostałych ujęć w powiecie starachowickim woda surowa spełnia wszystkie normy wody do spożycia i jest wprowadzana do sieci wodociągowej bez konieczności uzdatniania. W razie stwierdzenia pojawienia się mikroorganizmów w wodociągu - następuje chlorowanie wody podchlorynem sodu w wyznaczonych punktach na wodociągach. W powyższym zakresie w 2023r. nie nastąpiły żadne zmiany.



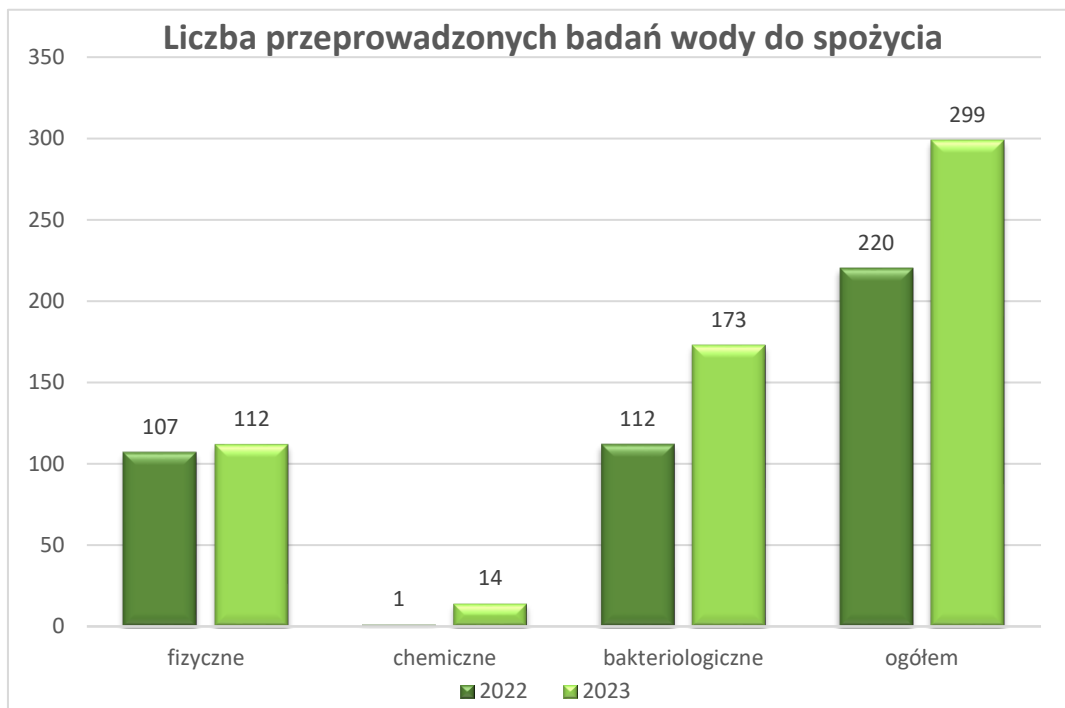
W zakresie prowadzonego monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi jak co roku podstawą oceny jakości wody dostarczanej odbiorcom były wyniki badań laboratoryjnych próbek wody pobieranej przez przedstawicieli PPIS w Starachowicach z punktów czerpalnych wyznaczonych na stałe punkty kontrolne, w miejscach pozwalających na ocenę skuteczności procesu uzdatniania oraz na ocenę wody wprowadzonej i dystrybuowanej do odbiorców. W laboratoriach wykonuje się badania parametrów w zakresie grupy A i B załącznika nr 2, dostarczając informacji niezbędnych do oceny, czy spełnione są wszystkie wymagania określone w obowiązującym rozporządzeniu. Zakres badań monitoringu jakości wody

obejmuje parametry mikrobiologiczne, fizykochemiczne, organoleptyczne, a także związki toksyczne, rakotwórcze, mutagenne i promieniotwórcze. Na podstawie uzyskanych wyników badań laboratoryjnych próbek wody Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Starachowicach wydaje oceny o przydatności, warunkowej przydatności lub braku przydatności wody do spożycia. Ponadto w kompetencjach Państwowej Inspekcji Sanitarnej leży kontrola stanu zabezpieczenia ujęć wody oraz kontrola stacji uzdatniania wody w zakresie stanu sanitarno-higienicznego.

**Na podstawie wyników badań wody (z kontroli urzędowej i kontroli wewnętrznej) stwierdza się, że mieszkańcy powiatu starachowickiego korzystali z wody przydatnej do spożycia.**

PPIS w Starachowicach w oparciu o podjęte i przedstawione czynności związane z nadzorem sanitarnym nad jakością wody dokonał corocznej oceny pobranych w 2023 r. próbek wody i na podstawie uzyskanych wyników wydał **1 obszarową ocenę dotyczącą jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dla powiatu starachowickiego, 5 obszarowych ocen dotyczących gmin: Starachowice, Mirzec, Pawłów, Wąchock i Brody, 8 okresowych ocen jakości wody stwierdzających jej przydatność do spożycia przez ludzi z poszczególnych wodociągów (w tym 2 dotyczące wodociągu Trębowiec ze względu na jego wyższą produkcję)**

W ramach monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2023 roku wykonano w Oddziale Laboratoryjnym Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Starachowicach ogółem **299** badań, w tym: **112** fizycznych, **14** chemicznych i **173** badań bakteriologicznych.



Ilość wodociągów w powiecie w 2023r. w zależności od wielkości produkcji wody przedstawia poniższa tabela:

			Liczba urządzeń dostarczających wodę						Liczba ludności zaopatrywanej w wodę (w tys.)	
			według ewidencji w 2021 r.	w tym skontrolowanych	Odpowiadająca wymaganiom	nie odpowiadająca wymaganiom mikrobiologicznym	nie odpowiadająca wymaganiom fizykochemicznym	nie odpowiadająca wymaganiom dla substancji promieniotwórczych	odpowiadająca wymaganiom	nie odpowiadająca wymaganiom ogółem
			1	2	3	4	5	6	7	8
Wodociągi o produkcji [m <sup>3</sup> /24h]	≤100	1	1	1	0	0	0	0,260	0	
	101-1000	2	4	4	0	0	0	20,500	0	
	1001-10000	3	0	0	0	0	0	0	0	
	10001-100000	4	1	1	0	0	0	62 900	0	
	>100000	5	0	0	0	0	0	0	0	
A. wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę - ogółem			<b>6</b>	<b>6</b>	<b>6</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>83 660</b>	<b>0</b>
B. Inne podmioty zaopatrujące w wodę			1	1	1	0	0	0	0,318	0

## Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów

W dniu 30.06.2023 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Starachowicach wpłynęło pismo Prezesa PWiK Sp. z o. o w Starachowicach ul. Iglasta 5 w sprawie stwierdzenia niezgodność parametrów jakości wody z dopuszczalnymi wartościami określonymi w załączniku nr 1C tab. 1 lp. 1 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Próbkę wody pobrana była w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z zaplanowanym harmonogramem. W próbce pobranej ujęcia wody w Ratajach stwierdzono śladową ilość bakterii grupy coli w ilości 5 jtk/100ml. Jednocześnie badania wykluczyły obecność bakterii chorobotwórczych *Escherichia coli* oraz *enterokoków*. Po przeprowadzeniu przez zarządcę wodociągu działań naprawczych, w dniu 03.07.2023 r. w ramach urzędowej kontroli jakości wody pobrano próbki wody wprowadzanej do sieci wodociągowej z budynku hydroforni zlokalizowanego na terenie ujęcia w Ratajach oraz u konsumentów: ze sklepu spożywczego Rataje 39 i budynku Urzędu Miasta i Gminy Wąchock ul. Wielkowiejska 1. Wyniki badań wykazały zgodność z wymaganiami określonymi w tabeli nr 1 części C załącznika Nr 1 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Dodatkowo w ramach kontroli wewnętrznej zarządca wodociągu przekazał sprawozdanie z badań próbki wody pobranej w dniu 30.06.2023 r. z ujęcia wody w Ratajach. Wszystkie sprawozdania z badań potwierdziły skuteczność przeprowadzonych działań naprawczych zmierzających do poprawy jakości wody. Zgodnie z zarządzeniem decyzji usunięto zanieczyszczenie mikrobiologiczne wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Chlorowanie wody dawkami zgodnymi z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) zakończone zostało w dniu 02.07.2023 r.

W sprawozdaniu z badań próbki wody pobranej ze Szkoły Podstawowej w Stawie Kunowskim ul. Szkolna 6; 27-230 Brody, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Starachowicach stwierdził w dniu 25.09.2023 niezgodność parametrów jakości wody z dopuszczalnymi wartościami określonymi w załączniku nr 1C tab. 1 lp. 1 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Próbkę wody pobrana była w ramach kontroli urzędowej prowadzonej zgodnie z zaplanowanym harmonogramem. W próbce stwierdzono śladową ilość bakterii grupy coli w ilości 8 jtk/100ml. Jednocześnie badania wykluczyły obecność bakterii chorobotwórczych *Escherichia coli* oraz *enterokoków*. W dniu 25.09.2023 r. w ramach urzędowej kontroli jakości wody pobrano próbki wody. Wyniki badań jakości wody próbek pobranych ze Szkoły Podstawowej w Brodach ul. Szkolna 77, Szkoły Podstawowej w Rudniku



ul. Ostrowiecka 42, Domu Pomocy Społecznej Relax w Brodach ul. Wójtowska 62 - były zgodne z wymaganiami określonymi w tabeli nr 1 części C załącznika Nr 1 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Dodatkowo w ramach kontroli wewnętrznej zarządca wodociągu przekazał sprawozdania z badań próbek wody pobranych w dniu 25.09.2023 r. z przepompowni PWiK ul. Iglasta 5 Starachowice, zbiornika wody nr. 3 w Górkach Brodzkich oraz Szkoły Podstawowej w Rudniku, które również potwierdziły należyłą jakość wody. Sprawozdania z badań próbek wody pobranych w dniu 25.09.2023r. z budynku Szkoły Podstawowej w Stawie Kunowskim wykazały śladowe ilości wskaźnikowych bakterii grupy coli w ilości 1 jtk/100ml. W związku z prawidłowymi wynikami badań jakości wody doprowadzanej siecią wodociągową do Szkoły Podstawowej w Stawie Kunowskim, uznano że śladowe zanieczyszczenie dotyczyło tylko budynku szkoły. W ramach działań zmierzających do przywrócenia jakości wody zgodnej z normami rozporządzenia w tym obiekcie - w dniach 26 i 27.09.2023r. z pomocą przedstawicieli PWiK Sp. z o. o. prowadzone było płukanie sieci wewnętrznej. Po zakończeniu tych czynności zostały wykonane badania jakości wody potwierdzające ich skuteczność.

W sprawozdaniu z badań próbki wody pobranej z biurowca ZGM „Zębiec” w Zębcu, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Starachowicach w dniu 04.10.2023 r. stwierdził niezgodność parametrów jakości wody z dopuszczalnymi wartościami określonymi w załączniku nr 1C tab. 1 lp. 1 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Próbką wody pobrana była w ramach kontroli urzędowej prowadzonej zgodnie z zaplanowanym harmonogramem w dniu 02.10.2023 r. W próbce stwierdzono w dniu 04.10.2023 r. śladową ilość bakterii grupy coli w ilości 5 jtk/100ml. Jednocześnie badania wykluczyły obecność bakterii chorobotwórczych *Escherichia coli* oraz *enterokoków*. Po zapoznaniu się ze sprawozdaniami z badań jakości wody próbek pobranych z punktów poboru zlokalizowanych na ujęciu wody oraz w biurowcu ZGM „Zębiec” - Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Starachowicach w dniu 06.10.2023 r. stwierdził przydatność wody do spożycia po przeprowadzeniu płukania sieci biurowca ZGM „Zębiec”

W powyższych sprawach wydano **3 decyzje administracyjne** stwierdzające warunkową przydatność wody do spożycia i zobowiązujące jednocześnie wójtów gmin oraz zarządcę wodociągu zakładowego w Zębcu do przekazania odbiorcom wody stosownych informacji w tym zakresie. PPIS w Starachowicach przesłał komunikaty o warunkowej przydatności wody do spożycia stronom zobowiązanym do informowania odbiorców wody.

Do PPIS w Starachowicach w roku 2023 nie wpłynęły żadne informacje, aby na terenie powiatu wystąpiły jakiegokolwiek negatywne skutki zdrowotne spożywania wody.

## 2.5. Inne podmioty zaopatrujące w wodę Jest to wodociąg ZGM „Zębica” w Zębicu

## 2.6. Ujęcia powierzchniowe - Brak

## 2.7. Przyznane odstępstwa dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi - Brak

## 3. Badania ciepłej wody w szpitalach i w budynkach zamieszkania zbiorowego na obecność pałeczek *Legionella sp.*



W 2023r. wzorem lat poprzednich prowadzony był także nadzór nad jakością wody ciepłej. Wykonano ogółem **43 badania w obiektach:** (4 DPS-y, 4 obiekty hotelowe, Szpital Powiatowy, Hospicjum oraz placówka oświatowo-wychowawcza), z czego w **5 obiektach** stwierdzono niezgodność z załącznikiem nr 5 obowiązującego Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 07.12.2017 r.

w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r., poz. 2294).

W wyniku przeprowadzonego postępowania administracyjnego (**6 decyzji**) w tych obiektach jakość wody w instalacji wody ciepłej została dostosowana do obowiązujących przepisów, tylko w jednym obiekcie nadal prowadzone jest postępowanie administracyjne.

### 3.1. Badania ciepłej wody użytkowej w podmiotach leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne.

W 2023 roku wykonywano badania wody ciepłej w Szpitalu Powiatowym w Starachowicach (**15 badań**). Na podstawie uzyskanych prawidłowych wyników badań zakończono postępowanie administracyjne w obiekcie. Jakość wody ciepłej nie wykazała nieprawidłowości.

### 3.2. Badania ciepłej wody użytkowej w budynkach zamieszkania zbiorowego.

W omawianym okresie wykonano **8 badań** w 4 Domach Pomocy Społecznej oraz **20 badań** w instalacjach wody ciepłej w pozostałych budynkach zamieszkania zbiorowego. W tym nieprawidłowości w powyższym zakresie stwierdzono w 3 obiektach (2 hotelowe i 1 placówka oświatowo-wychowawcza). Po wszczętym postępowaniu administracyjnym i przeprowadzonych działaniach naprawczych powtórne badania jakości wody ciepłej w dwóch obiektach nie wykazały nieprawidłowości, w dalszym ciągu prowadzone jest postępowanie w jednym obiekcie hotelowym.

#### 4. Wnioski

- Wynikiem prowadzonego postępowania administracyjnego w obiektach dostosowano jakość wody ciepłej użytkowej do obowiązujących przepisów, w dalszym ciągu prowadzone jest postępowanie w jednym obiekcie.
- Stały nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia oraz niezwłocznie przeprowadzane działania naprawcze dają gwarancję dostarczania wody o odpowiedniej jakości dla wszystkich odbiorców.

**W związku z powyższym PPIS w Starachowicach w 2023r. ocenił jakość wody na terenie powiatu starachowickiego jako przydatną do spożycia.**

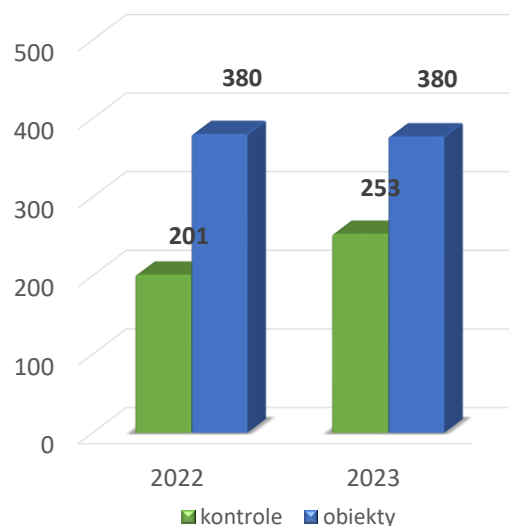
- Jakość wody pochodzącej z wodociągu ZGM „Zębiec” w Zębcu także nie budziła zastrzeżeń.

### III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ I KĄPIELISK

#### 1. Wprowadzenie

W dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego do zakresu działania Sekcji Nadzoru Higieny Środowiska należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w szczególności dotyczące utrzymania należytego stanu higienicznego obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, terenów rekreacyjno-sportowych i kąpielisk czy zbiorowego transportu publicznego. Zagrożenia zdrowotne dla ludzi mogą powstawać podczas korzystania z różnorodnych usług oferowanych w obiektach użyteczności publicznej.

Bieżącym nadzorem sanitarnym w zakresie Higieny Środowiska objętych było w 2023r. **380** zewidencjonowanych obiektów, między innymi: obiekty hotelarskie, noclegowe, wypoczynku i rekreacji, a także świadczące usługi fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej, ustępy publiczne, obiekty kąpielowe i sportowe. Przeprowadzono w 2023 r. **ogółem 253 kontrole (165 kontroli obiektów użyteczności publicznej i 88 kontroli związanych z poborem próbek wody)**



Ogółem w 2023r.wydano:

**55 decyzji merytorycznych i 3 płatnicze;**

**17 postanowień** ( głównie dotyczących dotyczące sprowadzenia zwłok z zagranicy i uchwał Rady Gmin oraz organizowanych imprez masowych).

W ramach współpracy PPIS w Starachowicach z jednostkami samorządu terytorialnego opiniował projekty Uchwał Rady Gmin dotyczące Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie poszczególnych gmin.

## **2. Stan sanitarny wybranych obiektów i urzędzeń**

### **2.1 Ustępy publiczne**

Ustępy publiczne należą do obiektów, w których prawidłowy stan sanitarny, w tym bieżąca dezynfekcja są niezbędne dla zachowania bezpieczeństwa zdrowotnego osób z nich korzystających.

W 2023r. w ewidencji SNHŚ znajdowało się **7 ustępów publicznych stałych w mieście i 2 w gminie**. Stan nie uległ zmianie.



*Toaleta ogólnodostępna w Wąchocku*

Wszystkie obiekty podłączone są do sieci wod.-kan. miejskiej lub gminnej, zaopatrzone w wodę bieżącą ciepłą i zimną.

Toalety poddane kontroli były zaopatrzone w niezbędny sprzęt i właściwą ilość środków do utrzymania ich w czystości. Skontrolowane ustępy, ich urządzenia i elementy wyposażenia utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-technicznym i porządkowym.

W 2023r. funkcjonowały już w okresie letnim 2 ustępy na kąpielisku „Piachy” ul. Składowa i na kąpielisku Lubianka ul. Południowa w Starachowicach. Kontrolom w zakresie stanu sanitarno-technicznego poddano **wszystkie ustępy-** przeprowadzono **14 kontroli**.



## 2.2. Obiekty pomocy społecznej

W 2023r. tak jak w poprzednich latach pod nadzorem PPIS w Starachowicach pozostawały **4 Domy Pomocy Społecznej**. Zakres kontroli obejmował stan sanitarno-techniczny i higieniczny obiektów, postępowanie z odpadami medycznymi i komunalnymi, postępowanie z bielizną. Gospodarka w zakresie odpadów medycznych prowadzona była w sposób prawidłowy, gromadzenie w przenośnych urządzeniach chłodniczym, placówki posiadały umowy na ich odbiór z wyspecjalizowanymi w tym zakresie firmami. Nieprawidłowości w powyższym zakresie nie stwierdzono. Stan sanitarno-techniczny i porządkowy w obiektach oraz w ich otoczeniu nie budził zastrzeżeń.



*DPS w Kalkowie-Godowie*

**Przeprowadzono w 2023r. 3 kontrole sanitarne. Decyzji nie wydawano.**

## 2.3. Obiekty hotelarskie

Bazę noclegową na terenie powiatu starachowickiego stanowiły w 2023 r. **3 hotele, oraz 22 inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie.**



*Hotel „Senator” Starachowice*

W 2023r. skontrolowano **2 hotele, przeprowadzając 5 kontroli.**

Obiekty skategoryzowane wyposażone są odpowiednio do standardu, dostosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Łazienki ogólnodostępne oraz węzły higieniczno-sanitarne przy pokojach noclegowych spełniają wymogi sanitarne.

W 2023 r. Hotel „Senator” dzięki przeprowadzonym pracom remontowym i adaptacyjnym dostosował część noclegową do przepisów dotyczących wymogów dla kategorii IV hotelu.

Według ewidencji na terenie powiatu zlokalizowane są **22** inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie. W 2023r. skontrolowano **10 takich obiektów** przeprowadzając **12 kontroli sanitarnych. Decyzji nie wydawano.**

W minionym roku przybył obiekt prowadzący komercyjną działalność noclegowo-turystyczną o charakterze całorocznym, pod nazwą „Willa Mirador Stay”. Zlokalizowany jest on w Szerzawach, gmina Pawłów. Parterową część budynku wolnostojącego zajmuje salon, kuchnia, łazienka, pomieszczenie gospodarcze, strefa SPA (sauna z jacuzzi) oraz garaż. Część noclegowa zlokalizowana jest na piętrze i obejmuje 3 pokoje noclegowe (dwa dwuosobowe i jeden czteroosobowy). „Mirador” oferuje także w swoich usługach ogrzewany basen odkryty, zewnętrzną wannę z hydromasażem, kominek na powietrzu, taras z widokiem na góry, ogród, sprzęt do grillowania, parking. Obiekt w okresie letnim cieszył się bardzo dużym powodzeniem wśród gości polskich i zagranicznych.



*Willa Mirador Stay w Szerzawach*

Na podstawie przeprowadzonych kontroli pozostałej bazy noclegowej stwierdza się, że obiekty powyższej grupy były prawidłowo wyposażone, zabezpieczone w sprzęt i środki czystości. Nie wnoszono uwag do stanu sanitarno-porządkowego i technicznego, nie stwierdzono również nieprawidłowości w gospodarce odpadami komunalnymi. **Decyzji nie wydawano.**

## 2.4. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej

Na terenie powiatu starachowickiego w roku 2023 działalność usługową prowadziło:

- 71 zakładów fryzjerskich, skontrolowano 12 (14 kontroli)
- 39 zakładów kosmetycznych, skontrolowano 5 (7 kontroli)
- 4 gabinety odnowy biologicznej, skontrolowano 3 (4 kontrole)
- 16 innych zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych i solarium, skontrolowano 5 (6 kontroli)

Gabinety kosmetyczne, które przeprowadzają zabiegi z wykorzystaniem narzędzi wielokrotnego użycia, w czasie których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanki wyposażone są w autoklawy lub posiadają podpisane umowy z firmą zewnętrzną na sterylizację narzędzi. Ponadto, wszystkie obiekty zaopatrzone są w środki do dezynfekcji przyborów i narzędzi, do dezynfekcji powierzchni, oraz dezynfekcji rąk. Zakłady posiadają opracowane procedury bezpiecznego, higienicznego postępowania w czasie świadczenia usług. Odzież ochronna w czasie pracy była czysta, prana we własnym zakresie, poza zakładem.

Wszystkie obiekty podłączone są do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, zaopatrzone są w kosze i pojemniki na odpady komunalne. Nieprawidłowości w czasie kontroli nie stwierdzono, we wszystkich obiektach usługowych reżim sanitarny zachowany był na bieżąco.



## 2.5 Obiekty komunikacji publicznej



Do tej grupy obiektów zaliczono: 1 stację PKP i 2 przystanki PKP.

W stosunku do 2023r. stan nie uległ zmianom. Wszystkie obiekty PKP zostały skontrolowane - 3 kontrole sanitarne.

Nie wykazały one nieprawidłowości z zakresu stanu porządkowego i technicznego. Tereny obiektów utrzymane były należycie.

Dokonano również oceny sanitarnej środków transportu publicznego. Skontrolowano 7 autobusów komunikacji miejskiej, pod kątem

stanu porządkowego w środkach transportu publicznego.

W wyniku przeprowadzonych kontroli uchybień nie stwierdzono (1 kontrola)



## 2.8. Inne obiekty użyteczności publicznej

W rejestrze obiektów użyteczności publicznej znajdują się także inne obiekty:

Apteki – 33; Obiekty sportowe - 7

Domy kultury - 8; Muzea – 1;

Parkingi – 4; Stacje paliw –14; Targowiska - 1; Zakłady pogrzebowe-7; Sklepy zielarskie-2; Cmentarze-24; Domy przedpogrzebowe-1; Noclegowania -1.

Skontrolowano ogółem w 2023r. **17 obiektów.**

**Decyzji nie wydawano, mandatami nie karano.**



### Tereny Rekreacyjne

W skład **43** terenów rekreacyjnych wchodzi: **38** piaskownic z placami zabaw i **2** plaże przy kąpielisku Piachy i kąpielisku Lubianka (w 2023 r. skontrolowane zostały obie) i **3** place sportowo-rekreacyjne.

W roku ubiegłym skontrolowany został obiekt Centrum Turystycznego w Rudzie, w postaci kompleksu sportowo-rekreacyjnego, którego administratorem jest Gmina Brody.

Kompleks ten zlokalizowany jest wzdłuż akwenu wodnego w Rudzie z wykorzystaniem istniejących naturalnych warunków terenowych poprzez wyeksponowanie pomników przyrody takimi jak np. skały w Rudzie. W skład kompleksu wchodzi: dwa place zabaw dla dzieci ze zjazdem linowym dla najmłodszych i ścianką wspinaczkową, w pobliskim lesie nowoczesny park linowy, wyznaczone miejsca do odpoczynku, ciągi piesze, taras widokowy, altana grillowa i parkingi.

Skontrolowano również pozostałe 2 place sportowo-rekreacyjne.

W 2023r. skontrolowano **38 obiektów rekreacyjnych. W sumie przeprowadzono 38 kontroli.**

Stan sanitarno-techniczny i porządkowy obiektów nie budził zastrzeżeń.

**Decyzji nie wydawano, mandatami nie karano.**

## 2.9. Kąpieliska, miejsca wykorzystywane do kąpeli i baseny kąpielowe

W sezonie letnim 2023 roku działały 2 kąpieliska: „Piachy” ul. Składowa oraz kąpielisko Lubianka ul. Południowa w Starachowicach.

Sezon kąpieliskowy trwał od 24.06.2023r. do 31.08.2023r. Podczas trwania sezonu letniego na bieżąco monitorowano stan sanitarno-techniczny i porządkowy oraz jakość wody w obu akwenach. Utrzymanie kąpielisk w dobrym stanie, zapewnienie bezpieczeństwa dla kąpiących się, wykonywanie niezbędnych prac zabezpieczających i kontrola stosowania reżimu sanitarnego należały do zadań właściciela kąpielisk. Woda badana była systematycznie - jej jakość nie budziła





*Kąpielisko „Lubianka” w Starachowicach*

W minionym roku do użytkowania oddany został kompleks rekreacyjny wraz z kąpieliskiem Lubianka. W skład całej infrastruktury weszły: plaża z dostępem do bezpiecznej kąpieli ograniczonej bojami i pomostami, zielone trasy przy plaży, dobrze wyposażony budynek zaplecza sanitarnego z przebieralniami, prysznicami i ubikacjami, przystań zlokalizowana przy pomoście i budynku wypożyczalni sprzętu wodnego, strefa rekreacyjno-sportowa, ścieżki piesze i rowerowe, parkingi, obiekt gastronomiczny oraz promenady - drewniana i kamienna będące głównym elementem układu przestrzennego obiektu.

Teren obu kąpielisk wyposażony był w regulamin funkcjonowania obiektów, tablice informacyjne oraz oznakowanie dotyczące zakazu wprowadzania zwierząt. Obszar obu akwenów jest monitorowany.

W ramach nadzoru nad przygotowaniem kąpielisk do sezonu letniego 2023 r. przeprowadzone zostały badania wody celem wydania oceny o jej przydatności do kąpieli. W ciągu trwania sezonu letniego badania próbek wody odbywały się zgodnie z harmonogramem ustalonym przez organizatorów i zaakceptowanym przez PPIS w Starachowicach.

Badania wody wykonane przed sezonem letnim oraz w czasie jego trwania w odniesieniu do obu obiektów nie wykazały nieprawidłowości.

W ramach nadzoru nad jakością wody w kąpieliskach wykonano w **2023 r. ogółem 2 badania mikrobiologiczne**. W okresie trwania sezonu letniego zarządzający kąpieliskami przeprowadzali systematyczne badania jakości wody. Zastrzeżeń w tym zakresie nie stwierdzono. Ogółem w ramach kontroli wewnętrznej wykonano **6 badań mikrobiologicznych**.

Tak jak w latach poprzednich na podstawie systematycznie aktualizowanych informacji PPIS w Starachowicach przez cały sezon letni 2023r. informował mieszkańców powiatu o przydatności wody do kąpieli w formie komunikatów przesyłanych do lokalnych władz i mediów, a także na stronie internetowej PSSE.

Sprawując nadzór nad powyższymi obiektami w 2023r. przeprowadzono **2 kontrole sanitarne**, wydano **ogółem 11 ocen** dotyczących przydatności wody do kąpieli na kąpielisku „Piachy” i kąpielisku ”Lubianka”

Decyzji dotyczących uchybień sanitarno-technicznych nie wydawano, mandatami nie karano.

W 2023r. nadzorowano **3 baseny kryte**: Kryta Pływalnia przy ul. Szkolnej, basen kąpielowy przy hotelu „Senator” i basen kąpielowy przy hotelu „Europa” w Starachowicach oraz obiekt pod nazwą baseny letnie ul. Szkolna w Starachowicach. Skontrolowano wszystkie, przeprowadzając **4 kontrole sanitarne**.

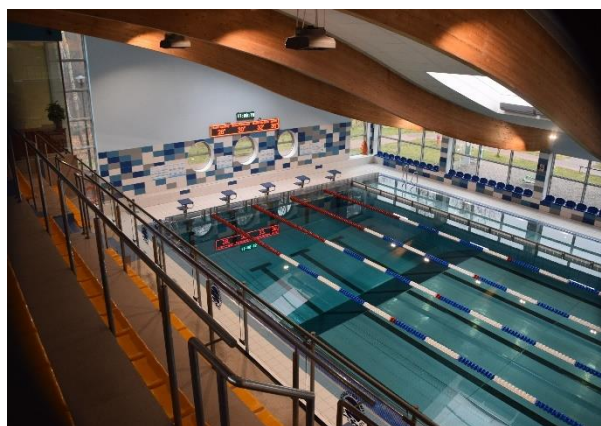
### **Kryta Pływalnia przy ul. Szkolnej w Starachowicach**

Zachowanie bieżącej czystości oraz zaopatrzenie w asortyment środków dezynfekcyjnych i czystościowych nie budziło zastrzeżeń. Stan techniczny obiektu także utrzymany był w sposób należyty.

Przeprowadzone w 2023 r. kontrole bieżące **basenu kąpielowego w hotelu „Senator” przy ul. Bankowej** nie stwierdziły uchybień w zakresie stanu sanitarno-technicznego oraz zaopatrzenia w środki czystościowe i dezynfekcyjne.

W kompleksie rekreacyjno – sportowym w **hotelu „Europa” ul. Radomska w Starachowicach** znajduje się część basenowa i część sportowa. Woda oprócz bezchlorowej dezynfekcji chemicznej jest również uzdatniana przy pomocy promieniowania UV.

W 2023r. wykonano w ramach nadzoru sanitarnego i kontroli wewnętrznej ogółem **33 badania w tym 11 mikrobiologicznych, 11 fizycznych i 11 badań chemicznych**.



Kryta Pływalnia przy ul. Szkolnej w Starachowicach



„Baseny letnie”

### **Baseny letnie ul. Szkolna w Starachowicach.**

W sezonie letnim 2023 r. działalność rekreacyjną prowadził **Basen letni ul. Szkolna w Starachowicach**.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego wszystkim użytkownikom basenów i wodnych urządzeń rekreacyjnych bardzo ważny jest kompleksowy nadzór nad jakością wody i stanem sanitarno-higienicznym

i technicznym obiekcie, który jest prowadzony na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów prawnych przez właściciela obiektu w ramach kontroli wewnętrznej. Wprowadzone prawem przepisy polegają na zapewnieniu przez właścicieli programu kontroli jakości wody basenowej w postaci między innymi zatwierdzonego przez organy PIS harmonogramu badań jakości wody. W przypadku wystąpienia pogorszenia jakości wody w którymś z obiektów ich zarządcy niezwłocznie informowali o tym Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Starachowicach oraz podejmowali natychmiastowe działania naprawcze mające na celu zapewnienie użytkownikom bezpiecznej kąpiel. Wydano w sumie w 2023 r. **8 decyzji dotyczących jakości wody w basenach**. Po wykonaniu działań naprawczych i ponownych badaniach nieprawidłowości zostały wyeliminowane, jakość wody nie budziła zastrzeżeń. Zarządcy wszystkich funkcjonujących na terenie powiatu basenów zlecali wykonywanie badań w Laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Starachowicach oraz Laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kielcach.

### 3. Wnioski

Kolejny rok bez konkretnych przepisów prawnych regulujących wymagania, jakim powinny odpowiadać zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, gabinety odnowy- co stanowi utrudnienie dla nowopowstających i funkcjonujących obiektów oraz dla ich nadzoru.

- W roku 2023r. stan sanitarny i techniczny skontrolowanych ustępów publicznych nie budził zastrzeżeń.

-Skontrolowane obiekty hotelarskie oraz użyteczności publicznej działały w minionym roku bez poważniejszych zastrzeżeń.

- W sezonie letnim 2023r. swoją działalność rozpoczął nowy obiekt turystyczny o wysokim standardzie świadczonych usług komercyjnych „Willa Mirador Stay”, zlokalizowany w Szerzawach gm. Pawłów.

- W okresie trwania sezonu letniego na mocy uchwały Rady Miasta w Starachowicach wznowiło swoją działalność Kąpielisko Lubianka ul. Południowa w Starachowicach.



## IV. STAN SANITARNY PODMIOTÓW, W KTÓRYCH WYKONYWANA JEST DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZA

### Wprowadzenie

Państwowa Inspekcja Sanitarna w 2023 r. sprawowała nadzór sanitarny nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą w celu zapewnienia bezpiecznych warunków realizowanych świadczeń zdrowotnych. Zakres nadzoru obejmował kontrole warunków higieniczno-sanitarnych, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne



w celu ochrony zdrowia ludzkiego.

Ogółem w 2023r. na 44 zewidencjonowane obiekty skontrolowano 28 placówek.

Do grupy tej zaliczono: 2 szpitale, 34 podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, 3 praktyki pielęgniarskie – oraz 7 zakładów badań diagnostycznych i medycznych laboratoriów diagnostycznych.

### 1. Szpitale

W roku 2023 liczba obiektów w ewidencji była następująca:

2 szpitale tj.

- Centrum Medyczne „VISUS” ul. Medyczna 3 w Starachowicach – szpital jednodniowy
- Szpital PZOZ w Starachowicach ul. Batalionów Chłopskich 6 w Starachowicach.



PZOZ w Starachowicach ul. Batalionów Chłopskich 6

W 2023r. oba obiekty skontrolowane. Kontrole nie wykazała nieprawidłowości.

## **Zaopatrzenie w wodę**

Skontrolowane powyżej podmioty wykonujące działalność leczniczą zaopatrywane są w wodę z wodociągu miejskiego pozostającego pod stałym nadzorem służb sanitarnych. Awaryjnym źródłem zaopatrzenia w wodę szpitali są zbiorniki wyrównawcze zapewniające co najmniej dobowy zapas wody.

## **1.2. Postępowanie z odpadami medycznymi i komunalnymi**



Gospodarka odpadami medycznymi w obu placówkach prowadzona jest w sposób prawidłowy. Segregacja odpadów odbywa się w miejscu ich powstawania. Odpady medyczne ostre gromadzone są w pojemnikach atestowanych sztywnych, pozostałe w workach foliowych koloru czerwonego. Magazynowanie odpadów w NSZOZ Centrum Medyczne „VISUS” odbywa się w wydzielonym pomieszczeniu, w urządzeniach chłodniczych.

W Szpitalu PZOZ odpady do czasu utylizacji przetrzymywane są w pomieszczeniu magazynowym na poziomie podpiwniczenia budynku. Ściany i podłogi magazynów w obu przypadkach wyłożone są materiałem łatwo zmywalnym, wentylacja grawitacyjna, zapewniony bezpośredni dostęp do umywalki z bieżącą ciepłą i zimną wodą i całym prawidłowym wyposażeniem. Przenośne urządzenia chłodnicze zapewniają właściwą temperaturę przetrzymywania odpadów. Transportem odpadów do spalarni zajmuje się firma zewnętrzna Remondis Medison.

Odpady komunalne gromadzone są w wydzielonych kontenerach, usytuowanych w altanach śmietnikowych o podłożu utwardzonym. Wywozem zajmują się wyspecjalizowane firmy.

## **1.3. Gospodarka bielizną szpitalną**

Bielizna szpitalna z obu placówek prana jest w pralni zewnętrznej Tom-Marg Sp. z o.o. Skarżysko Kamienna. Transport do i z pralni zapewnia pralnia świadcząca usługi. Oprócz bielizny wielokrotnego użytku stosowana jest także w szerokim zakresie bielizna jednorazowa.

## **1.4. Prosektorium**

Zakład Patomorfologii- pomieszczenia posiadają prawidłową wentylację, prowadzona jest bieżąca dezynfekcja powierzchni i narzędzi.

## **2. Szpitale uzdrowiskowe i sanatoria- brak**



### 3. Podmioty lecznicze realizujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne



Centrum zdrowia „Vita”

Ambulatoryjne świadczenia zdrowotne to forma świadczeń, z których społeczeństwo korzysta najczęściej.

Do tej grupy należą: przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria, zakłady badań diagnostycznych.

Według ewidencji na terenie powiatu Starachowice zlokalizowanych jest:

**34** przychodnie, poradnie, ośrodki zdrowia (skontrolowano 14);

**1** hospicjum (skontrolowane 1);

**7** medycznych laboratoriów diagnostycznych (skontrolowane 7);

Kontrole w podmiotach leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne wykazały, iż są one zorganizowane w sposób prawidłowy i spełniają obowiązujące wymogi sanitarno-higieniczne. SNHS nie prowadziła postępowania administracyjno-egzekucyjnego.

#### 3.1. Zaopatrzenie w wodę

Wszystkie placówki omawianej grupy zaopatrywane są w wodę wodociągową o dobrej jakości, nieczystości płynne odprowadzane są do kanalizacji gminnej lub miejskiej. Uchybień w powyższym zakresie w 2023r. nie stwierdzono.

#### 3.2. Postępowanie z odpadami medycznymi i komunalnymi.

Placówki poddane kontroli posiadały opracowane i wdrożone procedury postępowania z odpadami medycznym.

Segregacja odpadów odbywa się w miejscu ich powstawania. Czas gromadzenia odpadów na stanowiskach pracy jest zgodny z obowiązującymi przepisami.

Do czasu odbioru do utylizacji odpady magazynowane są w wydzielonych pomieszczeniach wyposażonych w przenośne urządzenia chłodnicze, z dostępem do umywalki i bieżącej ciepłej i zimnej wody z prawidłowym wyposażeniem. Z placówek odpady te odbierane są przez profesjonalne firmy do utylizacji.

Odpady komunalne gromadzone są w kontenerach lub pojemnikach w altanach śmietnikowych lub w wydzielonych utwardzonych miejscach.

Utrzymaniem bieżącej czystości zajmuje się personel placówek bądź zatrudnione specjalistyczne firmy sprzątające. Obiekty posiadają wydzielone pomieszczenia lub miejsca do przechowywania sprzętu czystościowego.

#### 3.3. Gospodarka bielizną

Gospodarka bielizną medyczną w placówkach służby zdrowia odbywa się w sposób właściwy. W obiektach stosowana jest głównie bielizna jednorazowego użytku. Bielizna wielokrotnego użytku (fartuchy ochronne) prana jest w pralniach zewnętrznych (transport bielizny zapewnia usługodawca własnymi środkami przewozu) lub

w pralniach własnych.

## **Inne obiekty świadczące usługi medyczne- w 2023r. -Brak**

### **4. Praktyki zawodowe**

W roku 2023r. w ewidencji pozostawało **3 praktyki pielęgniarek**

Decyzji nie wydawano, mandatami nie karano.

#### **4.1.Zaopatrzenie w wodę**

Wszystkie nadzorowane praktyki zawodowe zaopatrywane są w wodę z wodociągów sieciowych, woda bieżąca ciepła i zimna, podłączone do sieci kanalizacyjnej miejskiej lub gminnej.

#### **4.2.Postępowanie z odpadami medycznymi i komunalnymi**

Postępowanie prawidłowe zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami.

#### **4.3.Gospodarka bielizną**

Postępowanie prawidłowe zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami.

### **Wnioski**

- Stan sanitarny i techniczny podmiotów prowadzących działalność leczniczą szpitalną oceniany jest jako zadowalający.

- Postępowanie z odpadami medycznymi, bielizną czystą i brudną w placówkach leczniczych jest zgodne z opracowanymi i wdrożonymi procedurami.

## V. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy.



Ważnym kierunkiem działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest prowadzenie nadzoru sanitarnego w celu poprawy warunków pracy i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w środowisku pracy oraz profilaktyki chorób zawodowych.

### 1. Zakres kontroli warunków pracy

Bieżący nadzór w 2023r. obejmował kontrole przestrzegania przepisów, między innymi w następującym zakresie:

- warunków środowiska pracy;
- wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy;
- przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich;
- występowania i stosowania w działalności zawodowej w środowisku pracy niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin, w tym prekursorów narkotykowych kategorii 2 i 3;
- występowania substancji chemicznych rakotwórczych lub mutagennych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy;
- występowania szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy;
- przestrzegania przepisów przez producentów, importerów i osoby wprowadzające do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny ( w tym również detergenty), produkty kosmetyczne oraz produkty biobójcze.



Prowadzono również postępowania administracyjne w sprawie chorób zawodowych u pracowników lub byłych pracowników zakończone wydaniem decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej lub decyzji o braku podstaw do jej stwierdzenia.



Kontrolowano wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych, detergentów. Aby mogły być bezpiecznie stosowane, powinny być odpowiednio oznakowane. Działanie produktów biobójczych opiera się na wykorzystaniu substancji chemicznych lub mikroorganizmów, celem zwalczania organizmów szkodliwych dla zdrowia ludzi lub zwierząt lub organizmów niszczących materiały naturalne oraz sztuczne. Ta grupa produktowa jest powszechnie stosowana zarówno w przemyśle jak i przez konsumentów w ich gospodarstwach domowych.



W **2023r.** ewidencją PPIS objętych było **424** zakłady pracy, w których zatrudnionych było **18.115** pracowników. (analogicznie w **2022r.** ewidencja obejmowała **438** zakładów przy zatrudnieniu **19.247** pracowników). W porównaniu z rokiem poprzednim liczba pracowników zmniejszyła się o **1132** osoby.

### Zakłady objęte ewidencją w 2022/2023r.:

Podział według zatrudnienia w zakładach objętych ewidencją	2022 Liczba zakładów	2023 Liczba zakładów
do 9 pracowników	278	267
10 - 49	119	116
50 - 249	29	28
250 i więcej	12	13
<b>Suma zakładów</b>	<b>438</b>	<b>424</b>
<b>Liczba zatrudnionych</b>	<b>19.247</b>	<b>18.115</b>

Największą grupę zarówno 2022 jak i w 2023 roku stanowiły podmioty zatrudniające do 9 pracowników.

## 2. Postępowanie administracyjno-egzekucyjne i działania naprawcze.

### 2.1. Nadzór nad warunkami pracy- charakterystyka działań naprawczych.

Pracownicy sekcji nadzoru środowiska pracy skontrolowali w 2023 roku 80 zakładów zatrudniających 7.587 pracowników wśród których:

- 337 osób pracowało w przekroczeniach NDS /NDN czynników szkodliwych, w tym 1 pracownik w przekroczeniach NDS czynników chemicznych;
- 332 w przekroczeniach NDN czynników fizycznych, tj. hałasu i drgań mechanicznych;
- 10 w przekroczeniach pyłów.



Analogicznie w roku **2022r.** skontrolowano **114** zakładów pracy zatrudniających 11.927 pracowników z których:

- 712 pracowało w przekroczeniach NDS /NDN czynników szkodliwych, w tym 21 pracowników w przekroczeniach NDS czynników chemicznych;
- 691 w przekroczeniach NDN czynników fizycznych, tj. hałasu i drgań mechanicznych.

W **2023r.** przeprowadzono **95** kontroli ( bez 12 kontroli kosmetyków i 4 kontroli środków zastępczych) ( w roku **2022** - **144** kontrole).

W celu wyeliminowania stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych w roku **2023** wydano **42** decyzje administracyjne, zawierających **172** nakazy (analogicznie w 2022r. wydano 47 decyzji administracyjnych zawierających 182 nakazy).

W przypadku nie wykonania w terminach nakazów określonych w decyzjach wszczynano postępowania egzekucyjne, w wyniku których w roku **2023** wydano **3** upomnienia.

W **2023r.** wydano również **32** decyzje płatnicze (w 2022r. - 39).

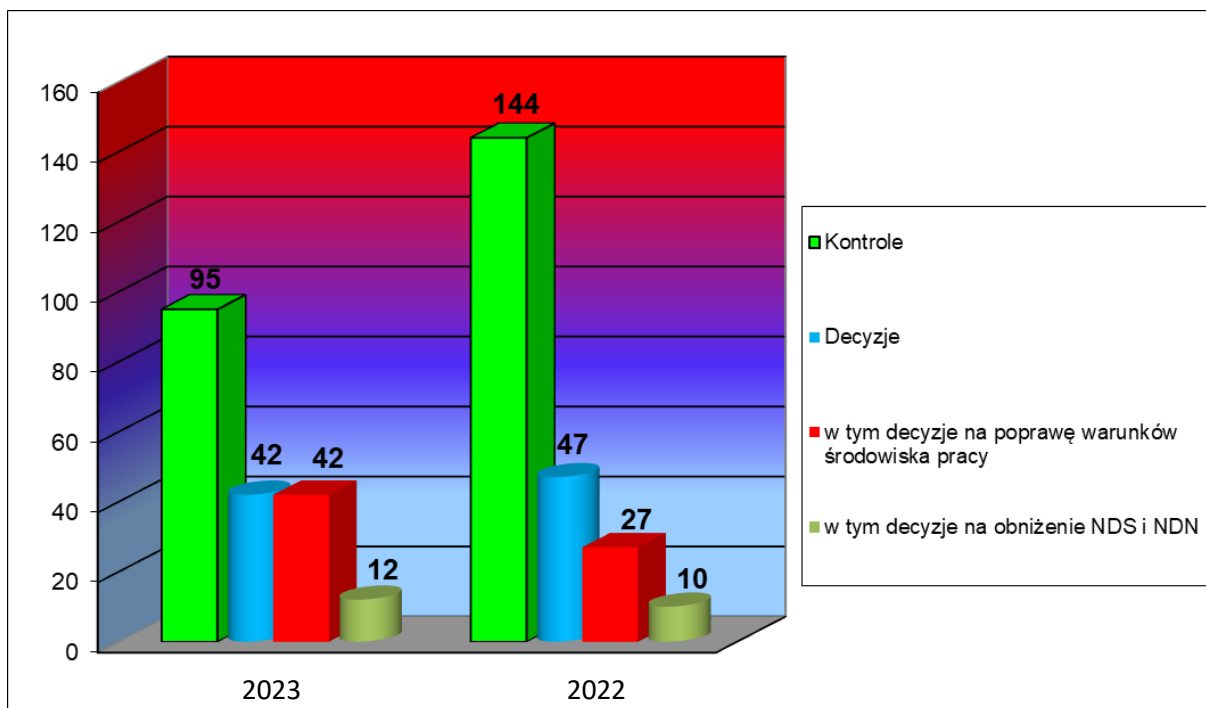
W **2023r.** stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w 25 zakładach. Ekspozowanych na jeden lub więcej czynników szkodliwych dla zdrowia w stężeniach lub natężeniach **przekraczających dopuszczalne normatywy pracowało 337 pracowników.**

W związku z powyższym wydano 12 decyzji dotyczących obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia.

W **2022r.** stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w 37 zakładach. Ekspozowanych na jeden lub więcej czynników szkodliwych dla zdrowia w stężeniach lub natężeniach **przekraczających dopuszczalne normatywy pracowało 712 pracowników** ( wydano 10 decyzji dotyczących ich obniżenia)

Liczbę przeprowadzonych kontroli, liczbę wydanych decyzji pokontrolnych, w tym decyzji na poprawę warunków środowiska pracy, decyzji na obniżenie stężeń i natężeń czynników szkodliwych w latach **2023** i **2022** przedstawia poniższe zestawienie.





W **2023r.** wydano **42 decyzje** (analogicznie w 2022 - 47), w tym:

- **42** zobowiązujących pracodawców do poprawy warunków środowiska pracy (w roku 2022 - 27);

- **12** na obniżenie stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia do poziomów obowiązujących normatywów higienicznych -NDS, NDN oraz bezwzględnie stosowania ochron indywidualnych (w roku 2022 -10 decyzji).

Decyzje obejmowały **172 nakazy** (w roku 2022- 182 ) w tym dotyczących m.in.:

- **91** badań i pomiarów (w roku 2022 -117);

- **16** nadzoru nad chemikaliami (aktualnych kart charakterystyki, aktualnego spisu chemikaliów, oznakowania magazynu chemicznego);

- **23** obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych (w roku 2022 – 17 nakazów);

- **3** zapewnienia ochron indywidualnych pracownikom;

- **1** aktualizacji oceny ryzyka zawodowego;

- **2** aktualizacji kart pomiarów oraz rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy;

- **20** poprawy stanu zaplecza higieniczno- sanitarnego (analogicznie w 2022- 8);

- **6** pierwszej pomocy (w 2022- 12 nakazów);

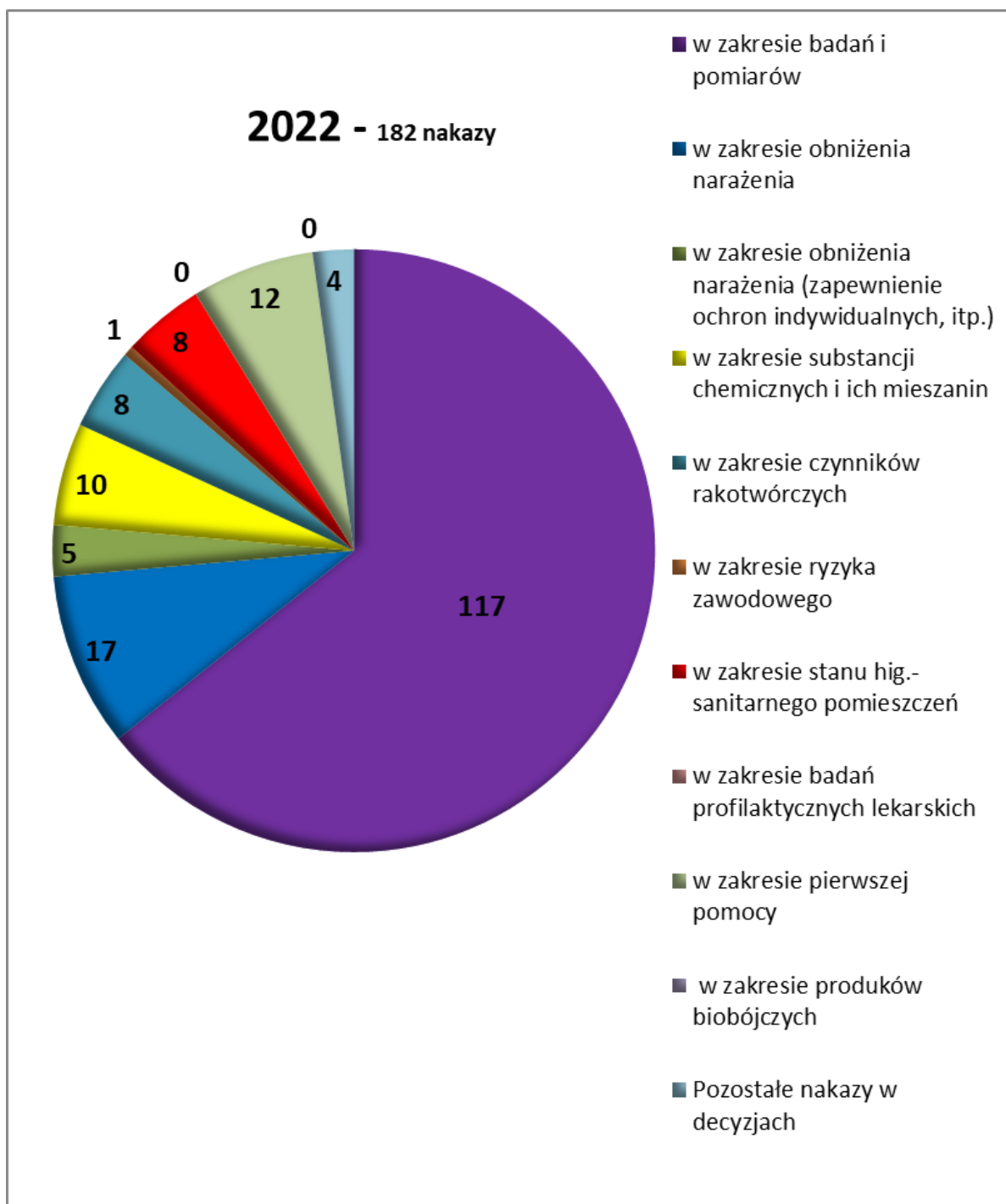
- **4** uchybień w zakresie czynników rakotwórczych (brak rejestrów prac, rejestru pracowników)- w 2022 - 8;

- **3** związane z przekroczeniem progów działania drgań mechanicznych;

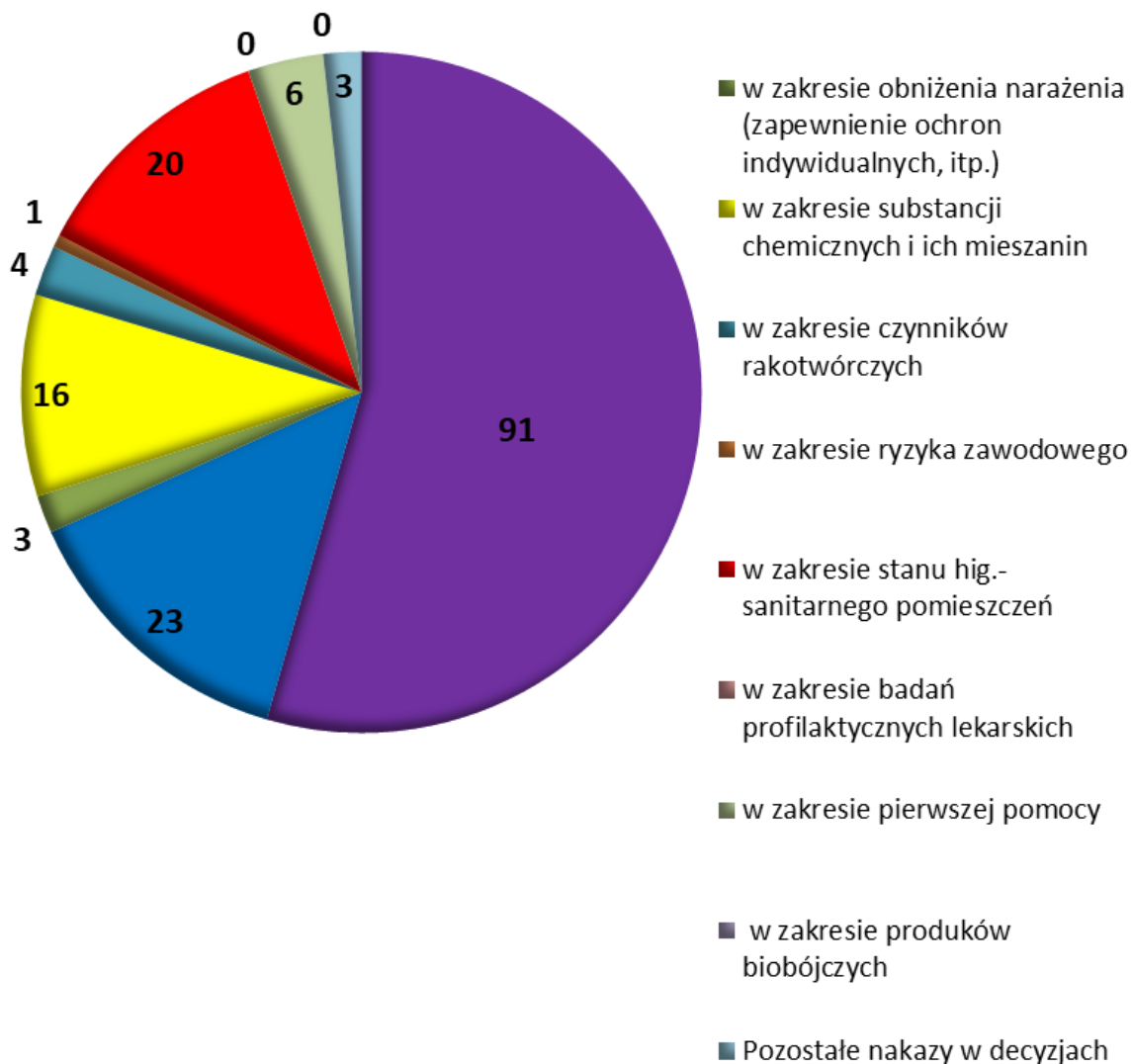
- **3** umorzenia postępowania (w 2022 - 4 nakazy).

Zdecydowanie najczęściej wydawanych nakazów w 2023r. dotyczyło przeprowadzania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących środowisku pracy.

Poniższe wykresy przedstawiają nakazy w decyzjach w latach 2022 i 2023.



## 2023 - 172 nakazów





W 2023r. skontrolowano 76 zakładów, w tym w 13 zakładach stwierdzono następujące przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia pracowników (NDS i NDN):

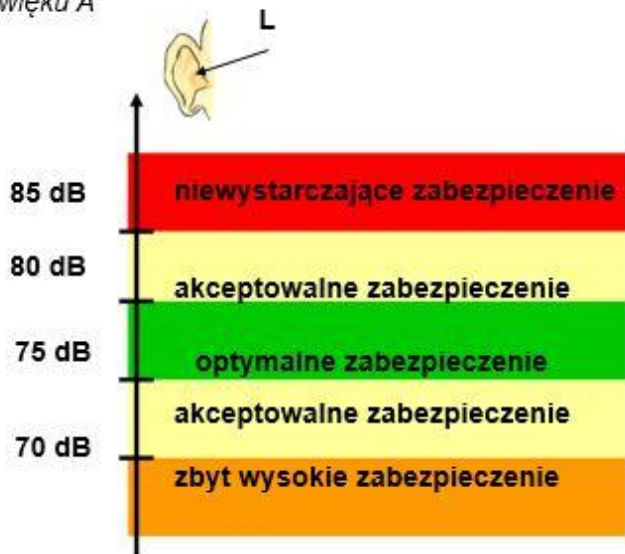
- pyłów w 4 zakładach;
- hałasu w 10 zakładach;
- czynników chemicznych w 1 zakładzie.

W 2022r. kontrolami objęto 114 zakładów i w 16 stwierdzono przekroczenia normatywów dla higienicznej pracy:

- **hałasu w 16 zakładach;**
- wibracji w 2 zakładach;
- czynników chemicznych w 1 zakładzie.

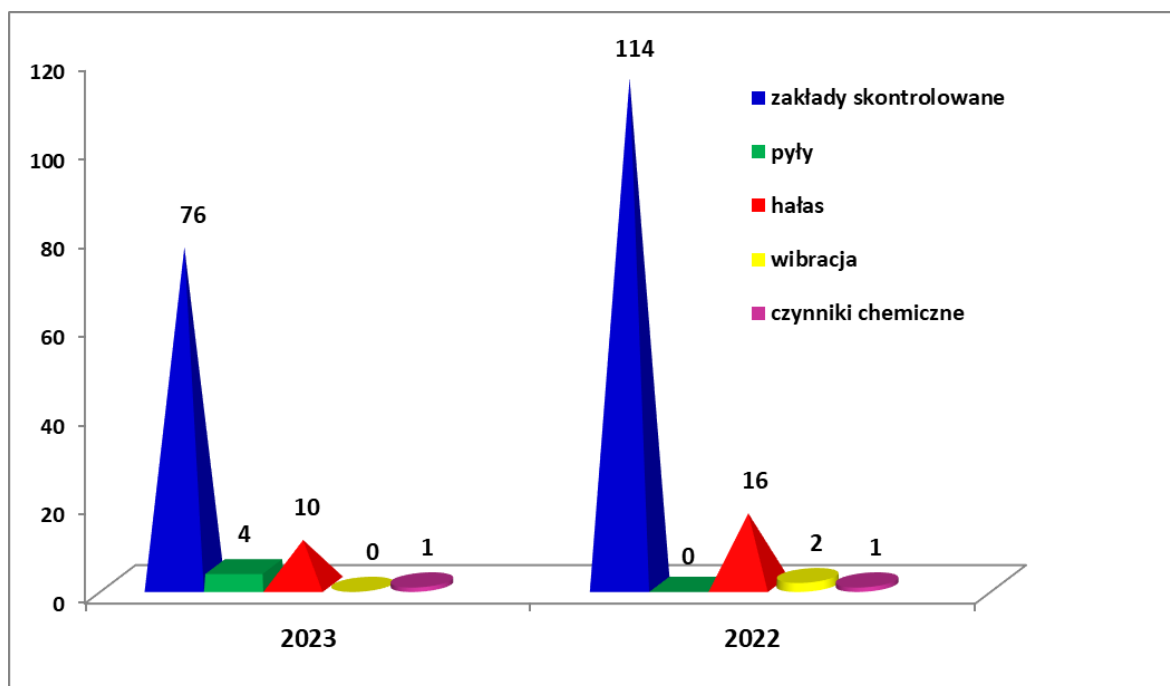
**Najpowszechniej występującym czynnikiem szkodliwym dla zdrowia pracowników w nadzorowanych zakładach pracy zarówno w 2023r. jak i 2022r. jest ponadnormatywny hałas.**

Poziom  
dźwięku A



## Wykres porównawczy za lata 2023 – 2022

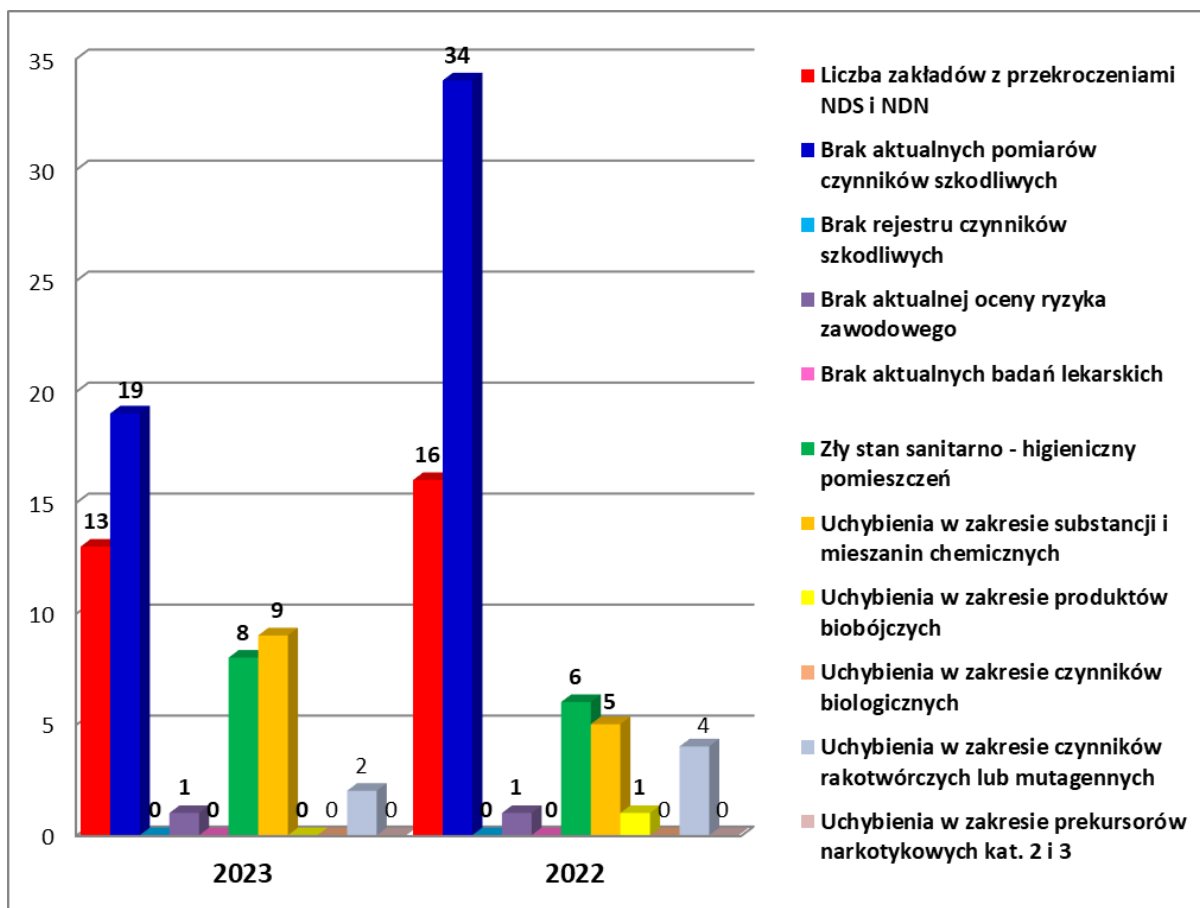
liczby zakładów skontrolowanych z przekroczeniami na poszczególne czynniki



**Liczba zakładów skontrolowanych, w których stwierdzono niżej wymienione uchybienia.**

<b>Liczba zakładów w których stwierdzono niżej wymienione uchybienia</b>		
	<b>2022r. skontrolowanych 114 zakładów</b>	<b>2023r. skontrolowanych 76 zakładów</b>
Liczba zakładów z przekroczeniami NDS i NDN	<b>16</b>	<b>13</b>
Brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych	<b>34</b>	<b>19</b>
Brak lub nieprawidłowa ocena ryzyka zawodowego	<b>1</b>	<b>1</b>
Zły stan sanitarno- higieniczny pomieszczeń	<b>6</b>	<b>8</b>
Uchybienia w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin	<b>5</b>	<b>9</b>
Uchybienia w zakresie produktów biobójczych	<b>1</b>	<b>0</b>
Uchybienia w zakresie czynników rakotwórczych lub mutagennych	<b>4</b>	<b>2</b>





Z powyższych danych wynika iż zarówno w 2023r. jak i 2022r. najczęściej występującym uchybieniem był brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia.



## 2.2. Substancje chemiczne i ich mieszaniny, w tym prekursory narkotykowe kategorii 2 i 3, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

W 2023r. w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin przeprowadzono ogółem 43 kontrole ( w 2022 -63 ) w tym:

- 4 dotyczyły stosowania prekursorów narkotykowych kategorii 2 i 3. ( analogicznie 1 w 2022 -12 kontroli).

Przeprowadzono 13 kontroli w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (natomiast w 2022 - 22 kontrole).

Przeprowadzono również 20 kontroli w zakresie produktów biobójczych (w 2022 - 30). Ewidencja zakładów obejmowała 171 obiektów z chemikaliami (w tym 151 stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny, 16 dystrybutorów, 3 producentów, 1 importer). W 24 zakładach stosowane były prekursory narkotykowe.

Po przeprowadzonych 43 kontrolach w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin wydano 9 decyzji administracyjnych ( w 2022- 6) obejmujących 16 nakazów które dotyczyły m.in. braku:

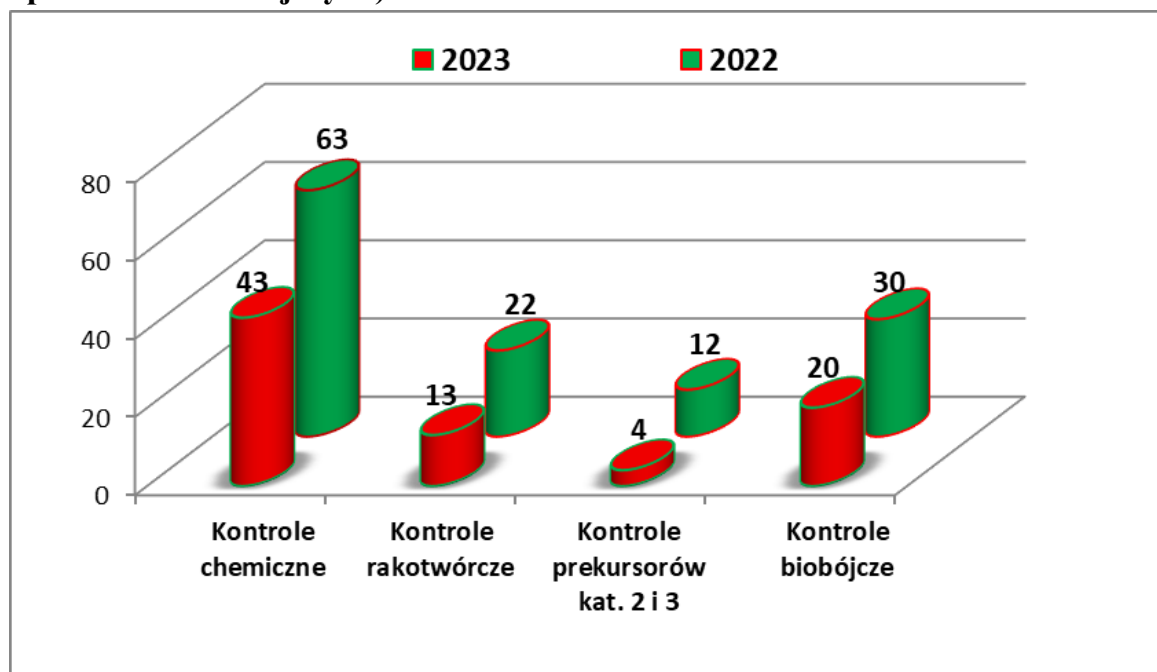
- lub nieaktualnego spisu stosowanych niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin ( 5 nakazów);
- lub nieaktualnych karty charakterystyki stosowanych niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin ( 10 nakazów, analogicznie w 2022- 5);
- właściwego oznakowania magazynu chemikaliów ( 1 nakaz).

Ewidencja zakładów obejmowała 168 obiektów z chemikaliami (w tym 150 stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny i 16 dystrybutorów oraz 2 producentów).

W 24 zakładach stosowane były prekursorzy narkotykowe.

Po przeprowadzonych kontrolach w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin wydano 6 decyzji administracyjnych na uchybienia.

**Na wykresie przedstawiono porównawczo liczbę przeprowadzonych kontroli w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin (w tym: w zakresie czynników rakotwórczych, prekursorów narkotykowych, produktów biobójczych).**



W powiecie starachowickim brak jest typowych hurtowni chemicznych, importerów/ dystrybutorów sprzedających i wprowadzających do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny, w tym prekursorzy narkotykowe kategorii 2 i 3, a także brak jest producentów detergentów i produktów biobójczych.

W naszym powiecie głównie działają zakłady pracy stosujące substancje chemiczne i ich mieszaniny, są to: laboratoria, lakiernie, malarnie, galwanizernie, cynkownie.

Funkcjonują zakłady stosujące oleje, smary, kleje, farby, lakiery, rozpuszczalniki itp. Substancje chemiczne i ich mieszaniny wprowadzane są do obrotu w sklepach motoryzacyjnych, stacjach paliw, w hurtowniach materiałów budowlanych, hurtowniach i sklepach farb i lakierów oraz drogeriach i marketach (detergenty i produkty biobójcze). W hurtowniach kontroli podlega: właściwe oznakowanie magazynów, przechowywanie chemikaliów, posiadanie i udostępnianie kart charakterystyki, bezpieczeństwo pracowników, instrukcje stanowiskowe. Ocenia się właściwe oznakowanie na etykietach.

W 66 zakładach występuje narażenie pracowników na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy: promieniowanie jonizujące (podmioty lecznicze); leki cytostatyki (podmioty lecznicze); prace związane z narażeniem na pyły drewna każdego rodzaju drewna (tartaki, stolarnie, zakłady produkcji mebli); tlenek etylenu (Centralna Sterylizatornia); dichromian potasu (VI), chromian potasu (VI), związki chromu, formaldehyd, fenoloftaleina (zakłady i laboratoria); benzen (stacje paliw); mieszaniny ropopochodne; azbest; bis diwodorofosforan niklu; krzemionka krystaliczna.

W 2023 r. skontrolowano 13 zakładów w powyższym zakresie i wydano 2 decyzje na rejestry prac i rejestry pracowników narażonych na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.





### 2.3. Produkty biobójcze:

Na terenie powiatu starachowickiego brak zarówno producentów produktów biobójczych jak i specjalistycznych firm zajmujących się zabiegami dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji na dużą skalę.

Kontroli poddawano zakłady stosujące produkty biobójcze w swojej działalności (służba zdrowia, obiekty spożywcze- np. piekarnie, cukiernie, zakłady mięsne oraz lecznice dla zwierząt) i dystrybutorów wprowadzających do obrotu produkty biobójcze (sprzedaż detaliczna).

W ewidencji PSSE ujęte jest 37 takich podmiotów. Przeprowadzono ogółem 11 kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych oraz 9 kontroli w zakresie stosowania produktów biobójczych.

Kontroli podlegają produkty biobójcze do: konserwacji drewna, konserwacji konstrukcji murowanych, do dezynfekcji klimatyzacji, do dezynfekcji ściółki w fermach drobiu, do zwalczania szkodników gryzoni, zwalczania owadów, zwalczania np. much, mrówek, komarów, meszków, kleszczy, do pielęgnacji psów, kotów itp. Kontrolowane były także produkty biobójcze do dezynfekcji rąk i powierzchni.

Skontrolowano ogółem 78 produktów biobójczych (60 w handlu, 18 w zakładach pracy). Zastrzeżenia dotyczyły 2 produktów, które nie posiadały pozwolenia na obrót. W związku z tym powiadomiono właściwego Inspektora Sanitarnego na którego terenie prowadzona jest działalność.

### 2.4. Czynniki biologiczne w środowisku pracy.



W ewidencji zakładów w 2023r. było 36 zakładów. Skontrolowano 5 (oceniając narażenie pracowników na czynniki biologiczne).

Kontrolowano warunki pracy 943 pracowników (w tym szpital). Kontrole przeprowadzono w zakresie występowania w środowisku pracy

szkodliwych czynników biologicznych oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki. Dotychczas oceniano również realizację wymogów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac związanych z narażeniem na zranienie ostrymi narzędziami używanymi przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych.





Po kontrolach została wydana 1 decyzja dotycząca: niezbędnych środków higieny osobistej, poprawy stanu technicznego zaplecza higieniczno- sanitarnego i pomieszczenia pracy, sporządzenia aktualnego spisu chemikaliów uaktualnienia kart charakterystyki, przeprowadzenia aktualnych pomiarów czynników chemicznych na stanowiskach pracy.



## 2.5. Usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest

W ramach rządowego „Programu oczyszczania kraju z azbestu obejmującego lata: 2009-2032”, na terenie powiatu starachowickiego w 2023r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Starachowicach zgłoszenia prac dokonały 4 firmy ( ogółem 7 zgłoszeń) zajmujące się transportem odpadów.

W związku ze zgłoszeniami prac skontrolowano 1 firmę, która wykonywała prace zarówno rozbiórki dachów i transportu odpadów. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

## 2.6. Kontrole w zakresie przestrzegania zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych („dopalaczy”).

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizują ustawowy zakaz wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Środki zastępcze stanowią potencjalne, poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego. Naczelnym zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ochrona zdrowia i życia ludzi przed działaniem niekorzystnych w tym zakresie zjawisk.



W 2023r. na terenie powiatu nie odnotowano działalności w zakresie wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

W 2023r. przeprowadzono również 12 kontroli (w 11 obiektach) dotyczących produktów kosmetycznych w zakresie przestrzegania obowiązujących przepisów, w tym ograniczeń w zastosowaniu niektórych składników szkodliwych. Jeden z kontrolowanych podmiotów wprowadzał do obrotu produkt zawierający substancje zakazaną. Wydano decyzję administracyjną o wycofaniu produktu, zakazie wprowadzania do obrotu, decyzję oplatową za kontrolę usterkową.

Podmiot został powiadomiony o wszczęciu postępowania w zakresie kary przewidzianej przepisami, sprawa w toku.

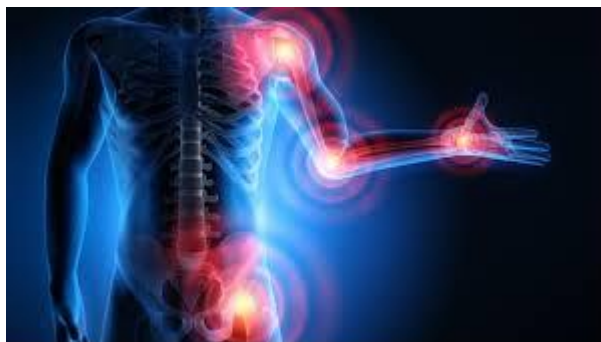
Przeprowadzając kontrolę u producenta pobrano próbki do badania mikrobiologicznego i chemicznego. Wyniki badań nie wykazały nieprawidłowości.

### 3. Choroby zawodowe



Państwowa Inspekcja Sanitarna realizując zadania dotyczące nadzoru nad warunkami środowiska pracy działa w kierunku zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych. Prowadzi postępowania administracyjne w sprawie chorób zawodowych. Przeprowadza postępowania dowodowe mające na celu ustalenie przebiegu i warunków pracy na stanowiskach pracy zajmowanych w poszczególnych zakładach pracy, aby wykazać ścisły związek przyczynowy rozpoznanej choroby z warunkami pracy lub sposobem wykonywania pracy.

Na podstawie zebranego materiału dowodowego, a w szczególności danych zawartych



w orzeczeniu lekarskim wydanym przez właściwą uprawnioną jednostkę orzeczniczą oraz danych zawartych w formularzu oceny narażenia zawodowego, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydaje decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej lub o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. W oparciu o informacje dotyczące całego przebiegu pracy zawodowej opracowuje kartę oceny narażenia zawodowego i wskazuje czynniki szkodliwe dla zdrowia występujące na stanowiskach pracy – czynniki chemiczne, fizyczne, biologiczne, czynniki o działaniu uczulającym, czynniki o działaniu rakotwórczym lub ustala sposób wykonywania pracy ( stopień obciążenia odpowiednich narządów np. narządu głosu lub układów np. układu ruchu, obwodowego układu nerwowego), które mogą być przyczyną choroby zawodowej.



W 2023r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Starachowicach wpłynęło 7 zgłoszeń podejrzenia choroby zawodowej (analogicznie w roku 2022-8) W wyniku przeprowadzonych postępowań wyjaśniających w 2023r. wydano łącznie 12 decyzji,

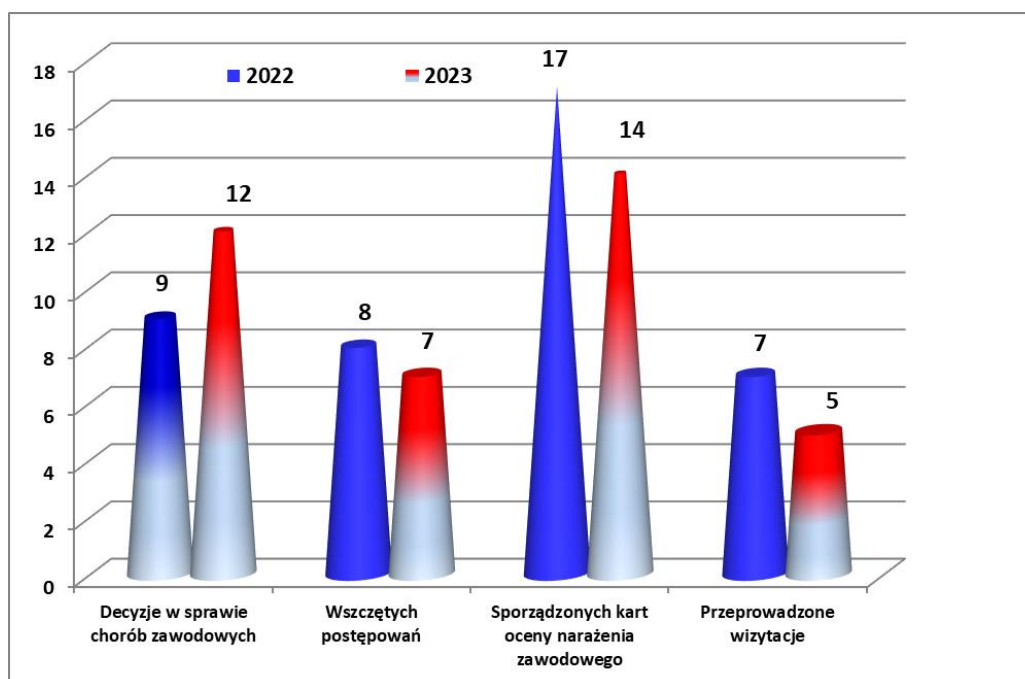
w tym 10 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej i 2 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

W 2022r. wydano łącznie 9 decyzji, w tym 6 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej i 3 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Liczbę wydanych decyzji w sprawie chorób zawodowych, wszczętych postępowań, sporządzonych kart oceny narażenia zawodowego oraz przeprowadzonych wizytacji w zakładach w związku z prowadzonymi postępowaniami w sprawie chorób zawodowych w 2022r. i 2023r. przedstawia poniższa tabela i wykres.

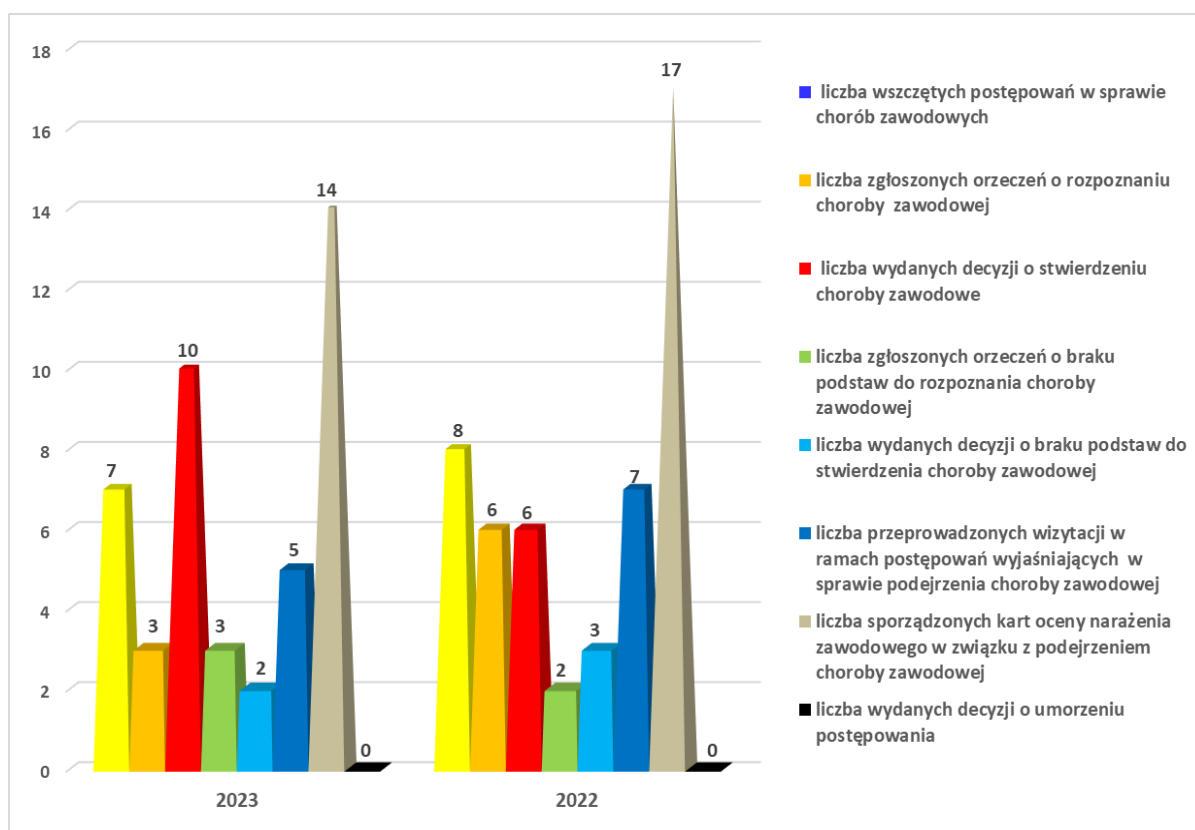


	2022r.	2023r.
<b>Decyzje w sprawie chorób zawodowych</b>	9	12
<b>Wszczętych postępowań</b>	8	7
<b>Sporządzonych kart oceny narażenia zawodowego</b>	17	14
<b>Przeprowadzone wizytacje w zakładach</b>	7	5



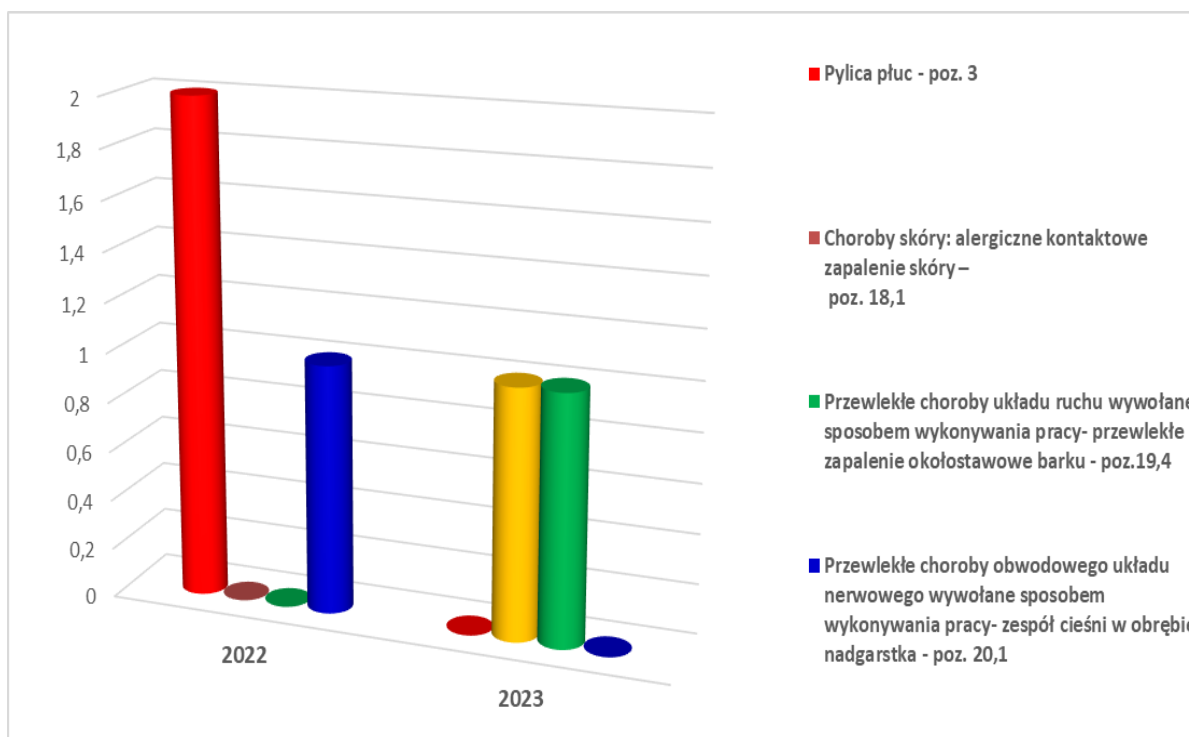
## Choroby zawodowe w latach 2022r., 2023r.

<b>Choroby zawodowe</b>	<b>2022r.</b>	<b>2023r.</b>
liczba wszczętych postępowań w sprawie chorób zawodowych	8	7
liczba zgłoszonych orzeczeń o rozpoznaniu choroby zawodowej	6	3
liczba wydanych decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej	6	10
liczba zgłoszonych orzeczeń o braku podstaw do rozpoznania choroby zawodowej	2	3
liczba wydanych decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej	3	2
liczba przeprowadzonych wizytacji w ramach postępowań wyjaśniających w sprawie podejrzenia choroby zawodowej	7	5
liczba sporządzonych Kart oceny narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej	17	14





Nazwa choroby / pozycja w wykazie chorób zawodowych	Liczba decyzji w 2023r.	Liczba decyzji w 2022r.
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat- poz. 15	0	1
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy- przewlekłe zapalenie ścięgna i jego pochewki - poz.19,1	3	1
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy- przewlekłe zapalenie okołostawowe barku - poz.19,4	1	2
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy- przewlekłe zapalenie nadkłykcia kości ramiennej- poz.19,5	1	2
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy- zespół cieśni w obrębie nadgarstka - poz. 20,1	5	0



Nazwa choroby / pozycja w wykazie chorób zawodowych	Liczba decyzji w 2022r.	Liczba decyzji w 2023r.
pylice płuc poz. 3	2	0
Choroby skóry: alergiczne kontaktowe zapalenie skóry – poz. 18,1	0	1
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy- przewlekłe zapalenie okołostawowe barku - poz.19,4	0	1
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni w obrębie nadgarstka poz. 20,1	1	0

#### 4. Działalność w zakresie promocji zdrowia



W 2023r. nadal podczas kontroli zapoznawano pracodawców z obowiązującymi podstawami prawnymi o zakresie palenia tytoniu i zwracano uwagę na oznakowanie znakami „zakazu palenia” w pomieszczeniach zakładów pracy, biurach, łazienkach, jadalniach. Obecnie obowiązuje zakaz palenia tytoniu, jak również **elektronicznych**

**papierosów, tzw. e-papierosów**, w związku z tym zwraca się uwagę na obowiązujące znaki zakazu.

Przy każdej kontroli poruszano problem palenia tytoniu i e- papierosów w zakładach pracy, **szczególnie ochrony osób niepalących**.

Pouczano o konsekwencjach finansowych nie przestrzegania przepisów.

Na każdej kontroli poruszano tematy związane ze stosowaniem substancji chemicznych i ich mieszanin. Wyjaśniano pracodawcom wszelkie wątpliwości. Zwracano uwagę na posiadanie aktualnych kart charakterystyki i zapoznawanie się z nimi pracowników, umiejętne czytanie kart i etykiet na opakowaniach, spójności oznakowań na etykietach i kartach charakterystyki.

Od kilku lat przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Starachowicach podczas bieżących kontroli zwracają szczególną uwagę na temat pierwszej pomocy w zakładach pracy, sprawdzają zaświadczenia ze szkoleń pracowników z pierwszej pomocy oraz egzekwują apteczki, ich oznakowanie, a także listy osób przeszkolonych w zakresie udzielania pierwszej pomocy wywieszone przy apteczkach. Szczególną uwagę zwraca się też na instrukcje pierwszej pomocy w zakładach pracy wywieszone przy apteczkach.



**PIERWSZA POMOC  
PRZEDMEDYCZNA**

## 5. Współpraca z instytucjami



Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny współpracuje z **Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w Kielcach**, przekazując informacje na temat oceny narażenia zawodowego pracowników w związku z podejrzeniem choroby zawodowej.

Współpracuje także z **Instytutem Medycyny Pracy w Łodzi** w zakresie dodatkowych informacji na temat narażenia zawodowego pracowników. Do Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi są wysyłane systematycznie Karty stwierdzenia choroby zawodowej.



Współpracujemy również z **Państwową Inspekcją Pracy w Kielcach**, informując o wydawanych decyzjach w sprawach chorób zawodowych, tym samym przekazując informacje o narażeniach w zakładach pracy i ich konsekwencjach zdrowotnych.

## **Wnioski**

1. Zarówno w 2022r. jak i 2023r. najczęściej występującym uchybieniem stwierdzanym podczas kontroli był brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia.
2. Pracodawcy po otrzymaniu Decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego na poprawę warunków pracy, w miarę możliwości finansowych i technicznych starali się te warunki poprawić lub wprowadzić działania organizacyjne mające na celu zmniejszenie narażenia zawodowego poprzez stosowanie ochron indywidualnych lub rotację pracowników. W przypadku narażenia na hałas obniżenie narażenia jest bardzo trudne i wówczas pozostaje przestrzeganie stosowania indywidualnych ochron słuchu oraz systematyczne badania lekarskie.
3. W przypadku narażenia na substancje chemiczne udaje się decyzjami administracyjnymi podnieść poziom bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników, albo eliminować dany czynnik poprzez zastosowanie innych technologii (szczególnie w przypadku czynników rakotwórczych) lub przez zainstalowanie skutecznej wentylacji mechanicznej.
4. Najpowszechniej występującym czynnikiem szkodliwym dla zdrowia w nadzorowanych zakładach pracy zarówno w 2022r. jak i 2023r. był ponadnormatywny hałas.
5. Zdecydowanie nastąpiła poprawa dot. palenia tytoniu w zakładach. Palenie odbywa się poza pomieszczeniami pracy. Nadal bardzo mało zakładów posiada palarnie odpowiednio urządzone, z właściwą wentylacją mechaniczną.
6. Wzrasta liczba rozpatrywanych podejrzeń przewlekłych chorób obwodowego układu nerwowego wywołanych sposobem wykonywania pracy – zespołu cieśni w obrębie nadgarstka oraz przewlekłych chorób układu ruchu wywołanych sposobem wykonywania pracy.



## VI. DZIAŁANOŚĆ NADZORU ZAPOBIEGAWCZEGO

Działanie pionu Nadzoru Zapobiegawczego polega w szczególności na kontroli przestrzegania podstawowych wymagań higienicznych i zdrowotnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w ustalaniu warunków realizacji przedsięwzięć mogących pogorszyć stan środowiska, na uzgadnianiu projektów budowlanych pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, a także na ocenie spełnienia tych warunków w nowych obiektach budowlanych.

Rola Nadzoru Zapobiegawczego w Państwowej Inspekcji Sanitarnej, choć różni się od działań innych komórek jest bardzo ważna. Zadania wykonywane w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego mają charakter profilaktyczny, zmierzający do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć.

Polegają one na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesie planowania, projektowania i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Uzgadniając planowane przedsięwzięcia, mogące znacząco oddziaływać na środowisko, egzekwowano rozwiązania, zapewniające bezpieczeństwo zdrowotne i właściwe warunki życia ludzi, znajdujących się w ich sąsiedztwie. Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego, odgrywa także prawidłowe projektowanie i wykonanie obiektów budowlanych. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, w tym zakresie, obejmowały uzgadnianie dokumentacji projektowej obiektów budowlanych oraz odbiory obiektów zrealizowanych, poprzez egzekwowanie rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zarówno pracowników jak i ludzi korzystających ze świadczonych usług.

W 2023 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Starachowicach w ramach sprawowania Nadzoru Zapobiegawczego zajmował stanowisko pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w następujących sprawach:

- Opiniowanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz projektów planów zagospodarowania przestrzennego gmin;
- Określanie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
- Opiniowanie projektowanych inwestycji na etapie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko ( w tym w sprawie konieczności przeprowadzania oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – określenie zakresu raportu o oddziaływaniu inwestycji na środowisko) ;
- Rozpatrywanie wniosków o uzgodnienie warunków realizacji przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
- Uzgadnianie dokumentacji projektowej inwestycji dotyczących planowanej

budowy, rozbudowy, nadbudowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych

a także ich wydzielonych części;

- Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych poprzez stwierdzenie spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych oraz zgodności ich wykonania z dokumentacją projektową;
- Przeprowadzenie kontroli obiektów w trakcie ich realizacji pod względem zgodności ich wykonywania z wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi;
- Uzgadnianie projektów decyzji o warunkach zabudowy dla planowanych inwestycji;

W zakresie swojej działalności w 2023 roku wydano **209** stanowiska w drodze opinii sanitarnej, decyzji, postanowienia lub pisma. Sprawy na piśmie były rozpatrywane w głównej mierze pozytywnie.

Działalność Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przedstawia się następująco:

### **1. Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania planowanych inwestycji na środowisko ( decyzje środowiskowe ).**

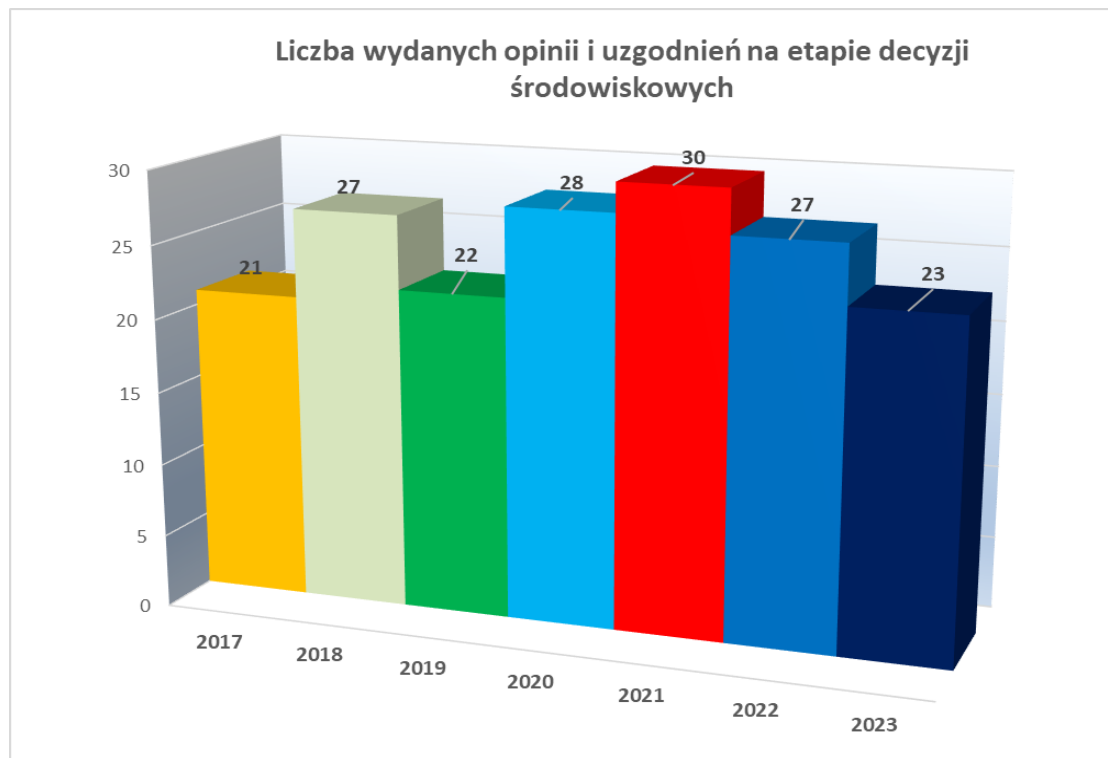
W roku 2023 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Starachowicach na wnioski Wójtów, Burmistrza i Prezydenta Miasta w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, **20** razy zajmował stanowisko w sprawie opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby - do opracowania raportu oddziaływania na środowisko, wydał **3** postanowienia w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.



Przy uzgadnianiu tych przedsięwzięć na drugim etapie uzgadniania, w związku z koniecznością zapewnienia ludziom odpowiednich standardów życia, określano warunki dotyczące m.in. konieczności ochrony ludzi i miejsc ich przebywania przed niekorzystnym oddziaływaniem dróg, uciążliwych obiektów przemysłowych i komunalnych, poprzez realizację urządzeń ochronnych m.in. pasów zieleni

izolacyjnej, urządzeń ograniczających emisję zanieczyszczeń powietrza, urządzeń do oczyszczania ścieków.

Liczbę wydawanych opinii i uzgodnień na etapie decyzji środowiskowych przedstawia poniższy wykres:



W 2023r. uzgodnienia dotyczyły m. in:

- budowy Elektrowni Słonecznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą ob. ew. Wielka Wieś, Gmina Wąchock;
- budowy dwudziestu jeden budynków mieszkalnych jednorodzinnych wraz ze zbiornikami na ścieki o pojemności 9,9 m<sup>3</sup> oraz drogi wewnętrznej na działkach o nr ewid. 206 i 207 usytuowanych w miejscowości Lipie, gmina Brody;
- przedsięwzięcia polegającego na wydobyciu kopalin metodą odkrywkową bez użycia środków strzałowych, kruszywa naturalnego - piasku – ze złoża „Jagodne I” w miejscowości Jagodne, w gminie Mirzec;
- budowy sieci ciepłej wysokich parametrów przy ul. Składowej w Starachowicach;
- budowy zespołu paneli fotowoltaicznych "Rzepin Pierwszy" o łącznej mocy nieprzekraczającej 4 MW wraz z niezbędną infrastrukturą i magazynem energii, zlokalizowanej w miejscowości Rzepin Pierwszy, gmina Pawłów;
- punktu zbierania i przetwarzania odpadów tworzyw sztucznych i metali na terenie nieruchomości położonej w Starachowicach, na działce nr ewid. 163/58;
- instalacji do mechanicznego czyszczenia kordu stalowego ze zużytych opon samochodowych na terenie Starachowic;

- budowy instalacji do wytwarzania betonów drogowych tj. mieszanki mineralno – cementowo – emulsyjnej (MCE) w związku z planowanym wdrożeniem nowych rozwiązań technologicznych w zakresie ekologicznej mieszanki do budowy i remontów dróg

w msc. Wąchock, gm. Wąchock;

- uruchomienia linii technologicznej do wytwarzania mieszanin w postaci granulowanej na terenie Zakładu Górniczego – Metalowego Zębica w Zębicy S.A. w miejscowości Lubienia, gmina Brody.

W/w stanowiska dotyczyły inwestycji mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko wydawane m.in. przed decyzją administracyjną pozwolenia na budowę.

## 2. Uzgadnianie dokumentacji projektowych

Liczną grupę dokumentów uzgadnianych w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych przez pion zapobiegawczego nadzoru sanitarnego stanowiły

dokumentacje projektowe obiektów tj. m.in. obiekty usługowo-handlowe, obiekty związane z produkcją i obrotem artykułami spożywczymi oraz zakłady fryzjerskie, kosmetyczne.

Opiniując dokumentację projektową szczególną uwagę zwracano na prawidłowy układ funkcjonalny, właściwą technologię, właściwe

wyposażenie, prawidłowo zaprojektowaną wentylację, klimatyzację i ogrzewanie pomieszczeń oraz właściwy sposób rozwiązania instalacji wod.- kan.

Projekty budowlano – technologiczne opracowane były przez uprawnionych projektantów. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych sprawdzano czy dla planowanego zakresu i programu funkcjonowania obiektu zostaną spełnione wymagania określone w przepisach szczegółowych oraz wszystkich mających zastosowanie przepisach i normach wynikających z Prawa budowlanego.

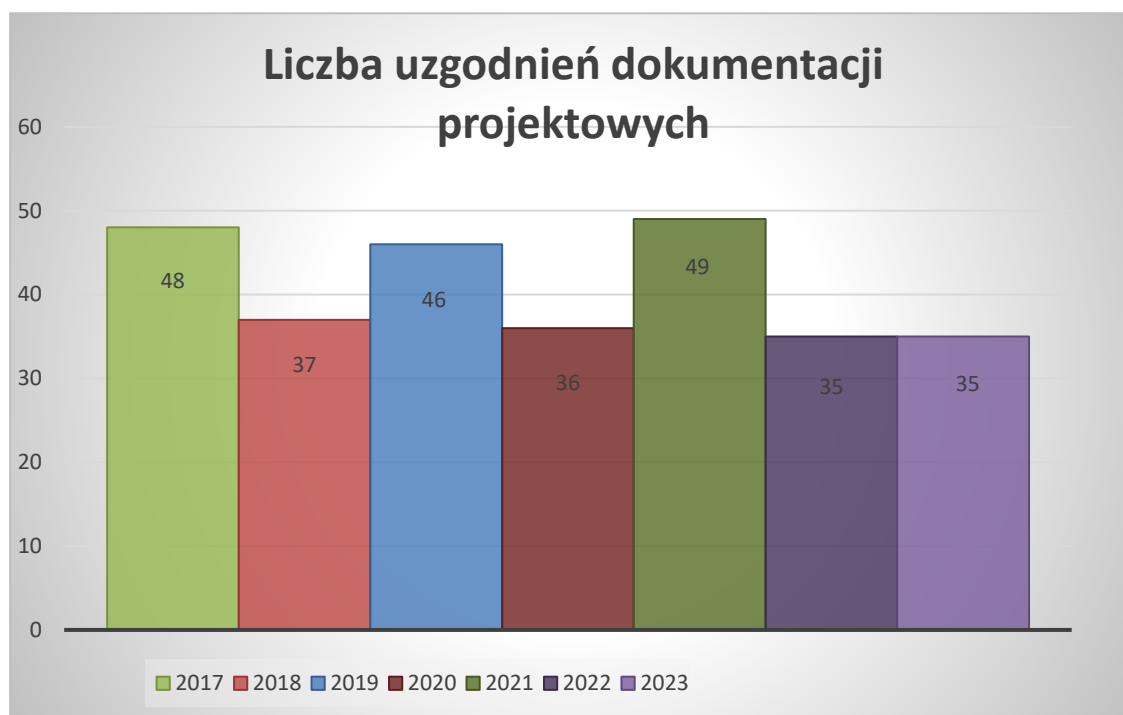
Nadzór Zapobiegawczy uzgadniając dokumentację projektową oceniał rozwiązania proponowane przez projektantów, w aspekcie m.in. zagwarantowania odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych w miejscach pobytu ludzi (w tym również osobom zatrudnionym w zakładach pracy), poprzez zastosowanie m.in. prawidłowej funkcji oraz warunków techniczno-użytkowych pomieszczeń, właściwych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych, prawidłowej wymiany powietrza w projektowanych pomieszczeniach, właściwego oświetlenia, zabezpieczenia ludzi przed narażeniem na ponadnormatywny poziom czynników chemicznych, fizycznych i biologicznych.





**Stwierdza się, że projektuje się coraz więcej obiektów wyposażonych w nowoczesne systemy grzewcze i wentylacyjne zużywające mniejsze ilości energii oraz ograniczające emisję zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego.**

Liczbę wydawanych opinii i uzgodnień dokumentacji projektowych przedstawia poniższy wykres:



W 2023r. wydano **35** opinii sanitarnych z tego zakresu dotyczących 12 branż.

Wśród inwestycji opiniowanych w 2023r. pod względem sanitarno – zdrowotnym były mi.in. projekty budowlane dotyczące:

- części usługowej ( przychodnia stomatologiczna ) na poziomie parteru i poddasza w budynku mieszkalnym jednorodzinny przy ul. Iłżeckiej w Starachowicach;
- części usługowej zmiany sposobu użytkowania budynku gospodarczego z zewnętrznym basenem kąpielowym na budynek techniczny z wewnętrznymi instalacjami ( wod. - kan., c.o., eN ) oraz z basenem kąpielowym i przyległym terenem służącym celom rekreacyjnym ( usługi ) msc. Szerzawy, gmina Pawłów;
- zmiany sposobu użytkowania części budynku handlowo – usługowego na przedszkole i żłobek przy ul. Murarskiej w Starachowicach;
- rozbudowy i przebudowy budynku usługowego i magazynowego ze zmianą funkcji użytkowej na budynek mieszkalno – usługowy przy ul. Majówka w Starachowicach;
- budowy budynku usługowego wraz z instalacjami wewnętrznymi przy ul. Bugaj w Starachowicach.

Ponadto:

- projekt architektoniczno-budowlany oraz techniczny w w/w branżach dotyczący

zmiany sposobu użytkowania budynku byłej szkoły na usługi służby zdrowia wraz z jego rozbudową i przebudową z instalacjami wewnętrznymi: wody, kanalizacji sanitarnej, c.o., gazu, instalacji elektrycznej i teletechnicznej oraz instalacji gazu w gruncie w miejscowości Stary Bostów, gm. Pawłów;

- projekt architektoniczno-budowlany dotyczący budowy budynku handlowo - usługowego z wewnętrznymi instalacjami ( woda, kanalizacja, c.o. instalacja elektryczna, wentylacja mechaniczna) oraz zewnętrznej instalacji gazowej w gruncie oraz zewnętrznej linii zasilającej energii elektrycznej przy ul. Kopalnianej w miejscowości Starachowice.

Negatywnych opinii sanitarnych w zakresie przedłożonej dokumentacji nie wydano.

### **3. Uzgadnianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego**

PPIS jest właściwym do opiniowania tych dokumentów na podstawie Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

W roku 2023 wydano 5 uzgodnień zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

Sprawy te dotyczy między innymi :

- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zwanego umownie jednostką „Łazy” na obszarze miasta Starachowice;

- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zwanego umownie jednostką „Łąki” na obszarze miasta Starachowice.



Pracownik Pionu Nadzoru Zapobiegawczego zajął 1 8 stanowisk dotyczących strategicznej oceny oddziaływania na środowisko - studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. M.in. był projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu obrębu Adamów na terenie gminy Brody wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

W dokumentach tych zwracano uwagę na określanie zasad zagospodarowania stref stykowych obszarów produkcyjno-usługowych i produkcyjno-handlowych z funkcjami wrażliwymi (zabudowa mieszkaniowa, usługi społeczne, tereny o funkcji rekreacyjnej) w sposób ograniczający uciążliwości. Lokalizacja pasa zieleni izolacyjnej wzdłuż tych granic oraz założenia, że uciążliwość wynikająca z charakteru prowadzonej działalności nie może przekraczać dopuszczalnej wielkości normatywnej na granicy działki zajmowanej przez dany rodzaj działalności, są jedynymi rozwiązaniami do zrealizowania lecz bardzo trudnymi do wyegzekwowania, podobnie jak wprowadzenie stref buforowych w planach zagospodarowania przestrzennego. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego lub jego zmiana określają rozwiązania w zakresie przeznaczenia terenu, sposobu jego zagospodarowania, warunków dla projektowanej zabudowy oraz zasad obsługi technicznej i komunikacyjnej, gwarantując tym samym prawidłowe funkcjonowanie w/w obszarów.

Jak wynikało z analizy planów ustalono szereg zakazów i nakazów w celu ochrony i zabezpieczenia środowiska naturalnego w którym żyją ludzie. Celem prognozy było określenie skutków wpływu na środowisko przyrodnicze realizacji ustaleń zawartych w planie. Brak planów wpływa na chaotyczne zagospodarowanie terenów, gdyż odbywa się ono zgodnie z wolą potencjalnych inwestorów.

#### **4. Odbiory obiektów, uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania**

W roku 2023 w ramach Nadzoru Zapobiegawczego dokonano **58** odbiorów końcowych inwestycji zrealizowanych. W ramach tych czynności dokonywano szczegółowego przeglądu zrealizowanych obiektów i ich otoczenia, pod kątem zgodności z uzgodnioną dokumentacją projektową.

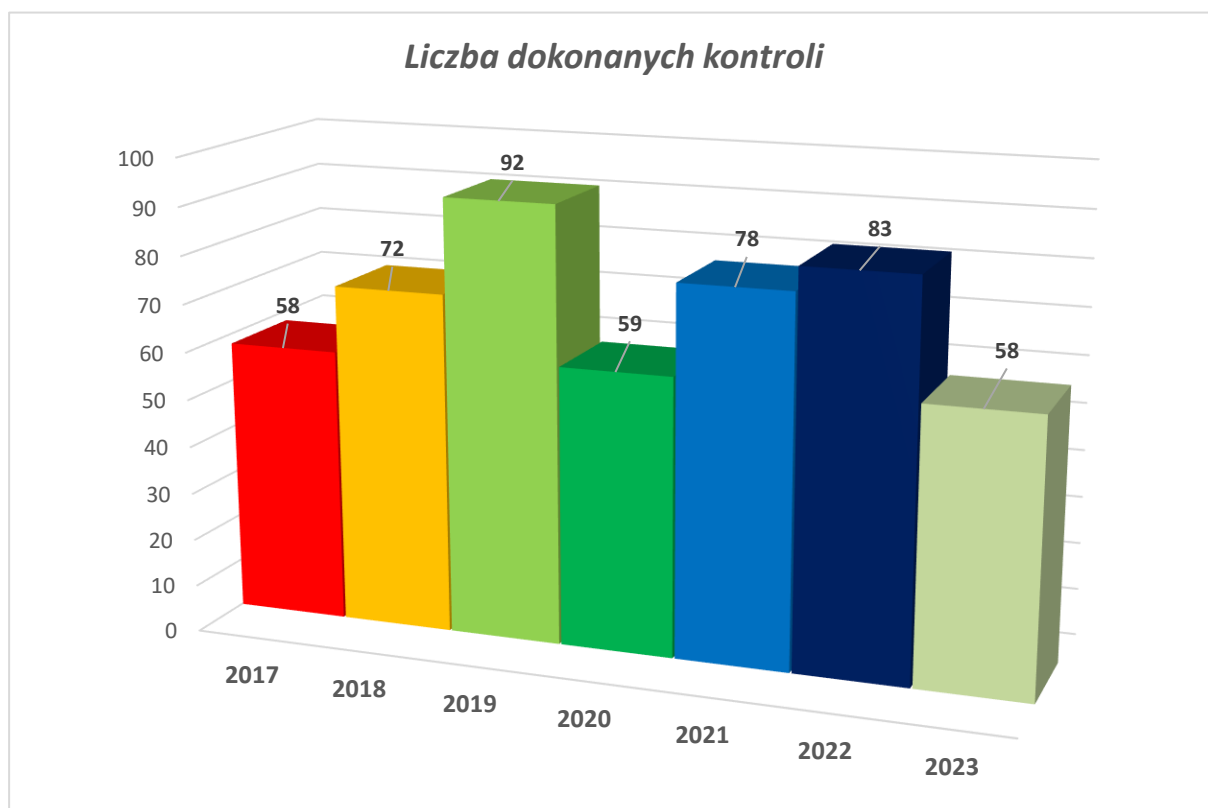


W celu zagwarantowania odpowiednich warunków pobytu ludzi w obiektach, sprawdzano również zastosowanie właściwych pod kątem zdrowotnym materiałów budowlanych.

Wśród oddanych do użytkowania obiektów największą liczbę tak jak w latach ubiegłych stanowiły lokale gastronomiczne, obiekty handlowe i przemysłowe oraz gabinety lekarskie.

Realizacja niektórych z odbieranych obiektów była możliwa, dzięki pozyskaniu na nie środków unijnych, poprzez przygotowanie dobrych projektów i skuteczne nimi zarządzanie.

Ilość dokonanych odbiorów zgłoszonych na wniosek Inwestora głównie z art. 56 Prawa budowlanego przedstawia się następująco :



W 2023r. uczestniczono w dopuszczeniu do użytkowania wielu interesujących inwestycji m.in.:

- przebudowa, nadbudowa i rozbudowa budynku handlowo – usługowego wraz z infrastrukturą techniczną oraz przebudową zewnętrznej kanalizacji sanitarnej przy ul. Kolejowej w Starachowicach;
- budynek usługowy - Podstawowa Stacja Kontroli Pojazdów zlokalizowana Brody, gm. Brody;
- sala gimnastyczna z łącznikiem dla Szkoły Podstawowej w Gadce zlokalizowanej, gm. Mirzec;
- budynek usługowy – Podstawowej Stacja Kontroli Pojazdów zlokalizowanej w Mircu, gm. Mirzec;
- budynek usługowy ( sala zabaw dla dzieci, park trampolin ) zlokalizowany w miejscowości Lipie, gm. Brody;
- pięć budynków mieszkalnych wielorodzinnych wraz z instalacjami wewnętrznymi oraz 44 miejscami postojowymi przy ul. Kopalnianej w Starachowicach;
- budynek usługowo – produkcyjno – magazynowo – administracyjny zlokalizowany przy ul. Batalionów Chłopskich w Starachowicach;
- Centrum Edukacji Społecznej i Profilaktyki Zdrowotnej w miejscowości Krynki,



- ul. Szkolna, gm. Brody;
- zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Lubianka w Starachowicach w okolicach ulicy Południowej;
  - rozbudowa, przebudowa i nadbudowa istniejącego budynku Publicznej Szkoły Podstawowej wraz z instalacjami oraz zagospodarowaniem terenu w miejscowości Łomno 20, gm. Pawłów;
  - budynek mieszkalny wielorodzinny z garażem podziemnym wraz z wewnętrznymi instalacjami przy ul. Pileckiego 14 w Starachowicach.



**Fot. 1** - Centrum Edukacji Społecznej i Profilaktyki Zdrowotnej w miejscowości Krynki, ul. Szkolna, gm. Brody.



**Fot. 2** Budynek usługowy - Podstawowa Stacja Kontroli Pojazdów zlokalizowana Brody,

gm. Brody.



**Fot. 3** Budynek usługowy ( sala zabaw dla dzieci, park trampolin ) zlokalizowany w miejscowości Lipie, gm. Brody.



**Fot. 4** Pięć budynków mieszkalnych wielorodzinnych wraz z instalacjami wewnętrznymi oraz 44 miejscami postojowymi przy ul. Kopalnianej w Starachowicach.





**Fot. 5** Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Lubianka w Starachowicach w okolicach ulicy Południowej.

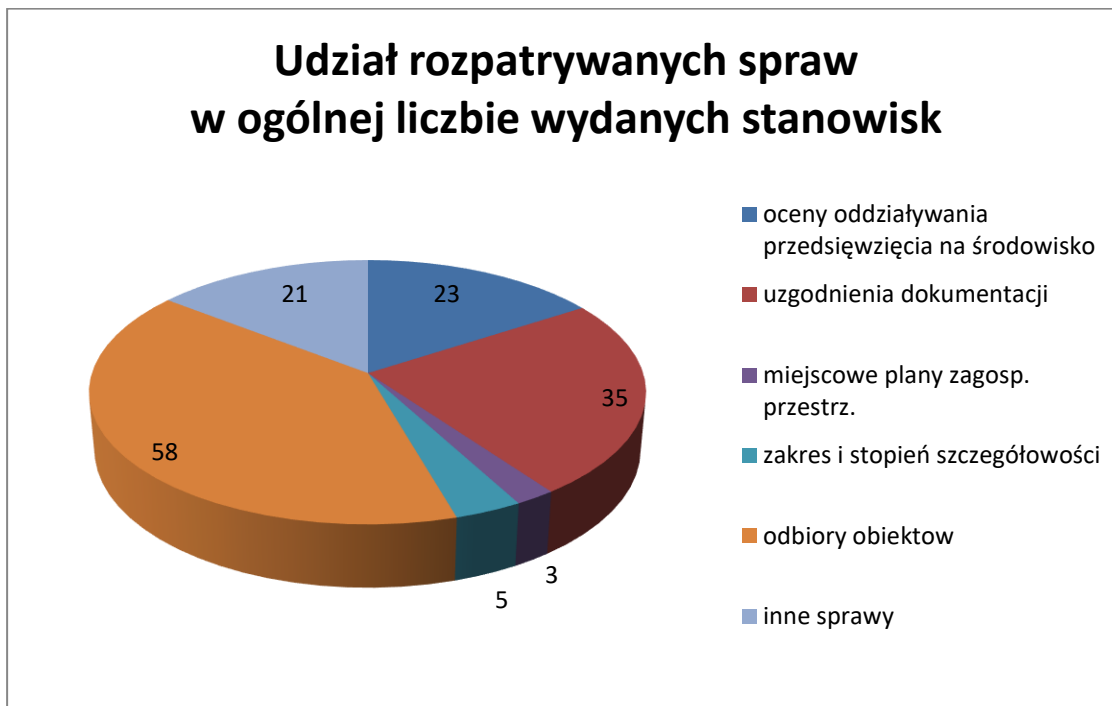


**Fot. 6** Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Lubianka w Starachowicach w okolicach ulicy Południowej.



**Fot. 7** Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Lubianka w Starachowicach w okolicach ulicy Południowej.

Zasadniczą działalność pionu Nadzoru Zapobiegawczego obrazuje poniższy wykres:



## VII. Nadzór nad placówkami nauczania i wychowania dzieci i młodzieży.



### Zadaniem pracownika pionu Higieny Dzieci i Młodzieży jest:

sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczących:

- stanu sanitarno – higienicznego i technicznego placówek oświatowo – wychowawczych i opiekuńczych;
- higieny procesu nauczania;
- warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach;
- warunków do utrzymania higieny osobistej w placówkach nauczania i wychowania;
- oceny warunków zdrowotnych środowiska fizycznego placówek oświatowo-wychowawczych
- nadzoru nad warunkami wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.

W 2023 r. nadzorem sanitarnym objęto:

- **91** stałych placówek nauczania i wychowania ( do których uczęszczało 7737 dzieci i młodzieży);
- **18** placówek sezonowych zatwierdzonych przez Kuratoria Oświaty ( w których odpoczywało 679 osób ).

Na terenie miasta i powiatu starachowickiego w 2023 roku przeprowadzono 57 kontroli w placówkach nauczania i wychowania w zakresie: warunków higieniczno-sanitarnych oraz nadzoru nad higieną procesów nauczania oraz 18 kontroli w placówkach sezonowych podczas zimowego i letniego wypoczynku.

### 1.Placówki funkcjonujące na terenie objętym nadzorem przez PSSE Starachowice.

	Rodzaj Placówki	Liczba Placówek	Liczba kontroli	Liczba dzieci
1	Żłobki i klub dziecięce	9	6	213
2	Przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego	18	13	941
3	Szkoły Podstawowe	34	26	3547
4	Liceum( STO), Technikum ZDZ	5	2	756
5	Zespoły Szkół /szkoła podstawowa +przedszkole/ponadpodstawowe zawodowe	9	9	713 / 498
6	Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze	2	2	30
7	Placówki Pracy Pozaszkolnej	5	1	150
8	Placówki sezonowe	18	18	697
9	Placówki z pobytem całodobowym	5	4	192
<b>Razem w obiektach stałych i sezonowych</b>		<b>105</b>	<b>81</b>	<b>7737</b>



## 2. Prowadzone postępowanie administracyjne

W roku 2023 skontrolowano 57 obiektów ; wydano 5 decyzji administracyjnych w tym 2 decyzje przedłużające termin wykonania zarządzeń decyzji .

## 3. Ocena warunków pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania

### 3.1 Rozkłady zajęć szkolnych.

Na właściwy rozwój ucznia wpływa między innymi organizacja procesu nauczania i wychowania w szkołach, zwłaszcza zaś planowanie nauki i odpoczynku. W roku 2023 dokonano oceny tygodniowych rozkładów lekcji w 34 placówkach (182 oddziałów) biorąc pod uwagę:

- zasadę nie łączenia zajęć z tego samego przedmiotu;
- potrzebę zróżnicowania zajęć w danym dniu;
- potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w czasie całego tygodnia.

### 3.2 Stanowisko pracy ucznia – ergonomia w szkole.



Z przeprowadzonych kontroli dotyczących wyposażenia sal dydaktycznych w stoliki i krzesła wynika, że w nadzorowanych szkołach stosuje się zasadę dostosowania mebli do wzrostu uczniów zgodnie z zasadami ergonomii. Placówki sukcesywnie wyposażają sale dydaktyczne i sportowe w nowe certyfikowane meble oraz sprzęt sportowy.

Rodzaj placówki	2022r. STOŁY I KRZESŁA				2023r. STOŁY I KRZESŁA			
	Skontrolowano		Stwierdzono niewłaściwy		Skontrolowano		Stwierdzono niewłaściwe	
	oddzia- łów	w ilu placów- kach	w ilu oddzia- łach	w ilu placów- kach	w ilu oddzia- łach	w ilu placów- kach	w ilu oddzia- łach	w ilu placów- kach
<b>Przedszkola</b>	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Szkoły Podstawowe</b>	22	4	0	0	34	6	0	0
<b>Zespoły Szkoł</b>	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Ogółem</b>	<b>22</b>	<b>4</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>34</b>	<b>6</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

We wszystkich skontrolowanych szkołach zapewnia się uczniom możliwość pozostawiania części podręczników i przyborów szkolnych.

W roku 2023 przeprowadzono ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych. Badaniem objęto – 150 uczniów w 1 placówce ( 18 oddziałach) – klas I-VIII GIS rekomenduje, aby waga ciała dziecka do wagi tornistra nie przekraczała **10 do 15%** masy ciała dziecka.

Po przeprowadzeniu analizy obciążenia uczniów tornistrami stwierdzono: 70% badanych uczniów – z przekroczeniem w obydwóch normach.

Na terenie powiatu starachowickiego przeprowadzono „Ocenę przygotowania szkół do nowego roku szkolnego” i opracowano na podstawie przeprowadzonych kontroli w placówkach nauczania. We wszystkich skontrolowanych placówkach, prowadzono prace naprawczo – konserwatorskie oraz remontowe poszczególnych: klas, sal gimnastycznych, ciągów komunikacyjnych, stołówek oraz kuchni.

### Infrastruktura do prowadzenia zajęć w-f w latach 2022 - 2023

Rodzaj Placówki	Liczba placówek posiadających						Liczba placówek posiadających zarówno salę gimnastyczną, lub salę zastępczą, jak i boisko	Liczba placówek nieposiadających ani sali gimnastycznej ani zastępczej	Siłownie, basen, hala sportowa		Prowadzenie W-f na holach i korytarzach			
	tylko													
	salę (sale) gimnastyczną		salę (sale) rekreacyjną /zastępczą		boisko (boiska) sportowe									
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023		
Szkoły Podstawowe	0	0	0	0	0	0	0	24	0	0	0	0	0	0
Zespoły Szkół	0	0	0	0	0	0	9	7	0	0	0	0	0	0
Liceum / Technikum	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Ogółem</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1</b>	<b>9</b>	<b>31</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>



Na terenie powiatu znajdują się 3 boiska „Orlik”- korzystają z nich szkoły podstawowe do prowadzenia zajęć w-f i do zajęć pozalekcyjnych.

W czasie kontroli warunków prowadzonych zajęć w-f oceniane są również sprzęt i urządzenia sportowe. Wszystkie skontrolowane placówki posiadają certyfikaty i atesty sprzętu sportowego.

## **Warunki do utrzymania higieny.**

Skontrolowane placówki posiadają prawidłowe warunki do utrzymania higieny.

W placówkach nauczania i wychowania dzieci i młodzieży prowadzony jest stały monitoring zapewnienia bieżącej ciepłej wody. Wszystkie placówki mają zapewnioną ciepłą bieżącą wodę z sieci lokalnej lub kotłowni gazowych własnych.

We wszystkich skontrolowanych placówkach - opracowano i wdrożono procedury lub regulamin funkcjonowania szkoły podczas stanu zagrożenia epidemicznego uwzględniając ich specyfikę stosownie do wytycznych. Wszystkie skontrolowane placówki prawidłowo wyposażone w środki dezynfekcyjne i inne środki ochrony. Na terenie miasta Starachowice i 4 gmin szkoły zostały zaopatrzone w dyspensery do dezynfekcji rąk zainstalowane przy wejściu, zróżnicowano rozpoczęcie godzin lekcyjnych, prowadzono pomiar temperatury, zapewniono kilka wejść do szkół, podzielono szatnie by nie kumulować w nich zbyt dużą ilość dzieci jednocześnie z nich korzystających, w każdej szkole wydzielone zostało pomieszczenie na izolatorium.

**Temperatura w pomieszczeniach dydaktycznych** - nie dokonywano pomiaru temperatury.

**Substancje i preparaty chemiczne w szkolnych pracowniach** – nie prowadzono kontroli w tym zakresie.

## **Ocena infrastruktury dla oddziałów „0” funkcjonujących w szkołach podstawowych.**

Oddziały „0” w roku sprawozdawczym funkcjonują w przedszkolach, szkołach podstawowych i w zespołach szkół.

Wszystkie mają właściwą infrastrukturę:

- sale pobytu dzieci z wydzieloną częścią rekreacyjną i edukacyjną;
- zabawki i pomoce dydaktyczne oraz sprzęt i meble posiadające atesty i certyfikaty;
- sanitariaty: w dobrym stanie higieniczno-sanitarnym, dostosowane do wysokości dzieci, z zapewnioną bieżącą ciepłą wodą, z dostępem do środków higieny (mydło w płynie, ręczniki jednorazowe, papier toaletowy);
- pomieszczenia spełniają wymagania w zakresie prawidłowego oświetlenia oraz wentylacji;
- plac zabaw zapewnione przy większości placówek;
- po zakończeniu obowiązkowych zajęć edukacji przedszkolnej, dzieci pozostające dłużej pod opieką placówki mogą korzystać z tych pomieszczeń przez cały czas pobytu w szkole, mają zapewnione warunki do spożywania posiłków oraz dostęp do napoju;
- w części placówek brak możliwości zapewnienia odrębnego korzystania z ciągów komunikacyjnych - dyrektorzy rozwiązują ten problem organizacyjne (np. rozpoczynanie i kończenie zajęć w różnym czasie).

#### 4. Placówki wypoczynku dzieci i młodzieży.



Warunki sanitarno- higieniczne skontrolowano podczas 18 kontroli sanitarnych wypoczynku zimowego i letniego. Z przeprowadzonych kontroli wynika, że obiekty zostały właściwie przygotowane i zapewniały uczestnikom bezpieczne i higieniczne warunki wypoczynku.

Stan sanitarny nie budził zastrzeżeń.

Ogółem z wypoczynku skorzystało 679 uczestników. Wszystkie formy wypoczynku jakie były prowadzone na terenie powiatu starachowickiego zapewniły uczestnikom wyżywienie.

Na półkoloniach zorganizowanych w Szkołach Podstawowych zapewniono wyżywienie w formie cateringowej.

Obozy harcerskie zorganizowane tak jak w latach ubiegłych w Harcerskim Ośrodku Obozowym „Lubianka” -wyżywienie całodzienne z miejscowej kuchni.

Stołówki oraz turnusy zorganizowane w obiektach całorocznych „ Ośrodek Rekolekcyjno-Wypoczynkowy w Kałkowie -Godowie” - zapewniono wyżywienie całodzienne z kuchni i stołówki Domu Pielgrzyma.

Podczas nadzoru placówek wypoczynku przekazywano materiały edukacyjne i informacyjne dotyczące bezpieczeństwa w czasie wakacji, zdrowego stylu życia, higieny osobistej, unikania nadmiernej ekspozycji na promieniowanie słoneczne, antytytoniowe, ostrzegające przed używaniem substancji psychoaktywnych, w tym dopalaczy, przed podejmowaniem ryzykownych zachowań, ochrony przed kleszczami - w celu wykorzystania ich podczas zajęć z uczestnikami.

## **Wnioski**

1. Poprzez prowadzenie bieżącego nadzoru sanitarnego i postępowania administracyjnego uzyskiwana jest poprawa stanu sanitarnego i technicznego nadzorowanych placówek nauczania i wychowania. Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo – wychowawczych ulegają systematycznej poprawie dzięki prowadzonym pracom remontowym, modernizacyjnym i konserwatorskim.

2. Wszystkie placówki zaopatrzone są w bieżącą wodę zimną i ciepłą, sukcesywnie likwidowane są ogrzewacze przepływowe do ciepłej wody, placówki podłączone są do stałych źródeł ciepłej wody.

3. W szkołach i przedszkolach sukcesywnie meble starego typu wymieniane są na nowe posiadające certyfikaty i atesty oraz nowy sprzęt komputerowy i urządzenia multimedialne.

4. We wszystkich szkołach zapewniono właściwie urządzone i wyposażone pomieszczenia do prowadzenia zajęć w oddziałach „0”.

5. Przy wszystkich szkołach podstawowych urządzono place zabaw właściwie urządzone i wyposażone.

6. Sukcesywnie poprawia się stan techniczny i dostosowanie mebli szkolnych do wzrostu dzieci, jednak w dalszym ciągu placówki w niewystarczającym stopniu są wyposażone w ergonomiczne meble oraz urządzenia i sprzęt sportowy.

7. Większość istniejących szkolnych gabinetów opieki przedlekarskiej wyposażono w nowe sprzęty oraz meble.

8. Na terenie powiatu starachowickiego w szczególności na terenie gminy Mirzec i Pawłów w 2023r w placówkach oświatowych przeprowadzono kompleksową termomodernizację. Kompletnie przebudowana została Szkoła Podstawowa w Łomnie, odbudowano halę sportową wraz z łącznikiem i zapleczem przy Szkole Podstawowej w Jadownikach, powstały wielofunkcyjne boiska przy Szkole Podstawowej w Jadownikach i Radkowicach. Na terenie gminy Starachowice ukończono rozbudowę budynku szkoły oraz budowę nowej hali sportowej przy Podstawowej Szkole Nr 6 w Starachowicach. Przy Szkole Podstawowej w Gadce oddano do użytku nowo wybudowaną salę gimnastyczną z zapleczem.



## VIII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOSCI I ŻYWIENIA

Zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności znajdującej się na rynku to jeden z ważniejszych celów polityki państwa w zakresie zdrowia publicznego. Nadzór nad bezpieczeństwem żywności opiera się na systematycznej kontroli wewnętrznej realizowanej przez przedsiębiorcę, który zgodnie z prawem całkowicie odpowiada za bezpieczeństwo żywności, oraz kontroli zewnętrznej, którą sprawują organy urzędowej kontroli żywności.

Organy PIS są właściwe do kontroli: żywności pochodzenia niezwierzęcego produkowanej i wprowadzanej do obrotu, produktów pochodzenia zwierzęcego znajdujących się w handlu detalicznym, prawidłowości stosowania zasad systemu HACCP w zakładach objętych nadzorem, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Sekcja Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia prowadzi działania w dziedzinie kontroli żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, oraz uczestniczy w działaniu systemu RASFF.

Nadzór realizowany jest według jednolitych procedur urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, uwzględniających przepisy w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych. Elementami nadzoru są: kontrole w obiektach żywnościowo – żywieniowych, pobór próbek do badań laboratoryjnych, prowadzenie postępowań administracyjnych, postępowań mandatowych i postępowań egzekucyjnych.

Kontrole i pobór próbek odbywają się zgodnie z planem rocznym, ustalonym według zaleceń Głównego Inspektora Sanitarnego. Oprócz kontroli planowych przeprowadzane są kontrole tematyczne (akcyjne, np. na polecenie GIS), kontrole interwencyjne (np. w związku z interwencjami konsumentów, działaniami w systemie RASFF), kontrole na wniosek przedsiębiorców (np. w ramach zatwierdzania zakładów żywnościowo – żywieniowych).

W 2023 roku w rejestrze zakładów objętych nadzorem Sekcji Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia w Starachowicach znajdowało się **1113** obiektów żywnościowo – żywieniowych, obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością:

w tym **237** obiektów produkcji żywności (w tym **185** obiektów produkcji pierwotnej), **628** obiektów obrotu żywnością, **220** obiektów żywienia zbiorowego (w tym 19 restauracji i 102 zakłady małej gastronomii, 94 zakłady żywienia zamkniętego, 5 zakładów usług cateringowych), **28** obiektów obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Ogółem **skontrolowano 318 obiektów** żywnościowo – żywieniowych co stanowi **28,6 %** nadzorowanych, przeprowadzając w nich **422 kontrole** sanitarne. Procent wykonania kontroli w grupach obiektów przedstawiono w Tabeli I.

Tabela I. *Procent skontrolowanych zakładów w grupach obiektów w 2023 r.*

<b>Grupa obiektów</b>	<b>Procent skontrolowanych obiektów w stosunku do ilości obiektów w rejestrze</b>
<b>Obiekty produkcji żywności</b> (automaty do lodów, ciastkarnie, piekarnie, przetwórnice owocowo – warzywne, wytwórnia oleju, wytwórnia wyrobów cukierniczych, wytwórnia substancji dodatkowych, rozlewnia oleju,)	67,3 %
<b>Obiekty produkcji pierwotnej</b> (rolnicy indywidualni)	6,5 %
<b>Obiekty obrotu żywnością</b> (supermarkety, sklepy spożywcze, hurtownie, kioski, obiekty ruchome, tymczasowe)	24,4 %
<b>Obiekty gastronomiczne</b> (restauracje, fast-food, pijalnie piwa, ruchome punkty gastronomiczne)	44,6 %
<b>Zakłady żywienia zamkniętego</b> (bloki żywienia w szpitalach, placówkach oświatowych i wychowawczych, domach pomocy społecznej)	57,4 %

Ogółem wszczęto 242 postępowania administracyjne, w tym w **wyniku stwierdzonych nieprawidłowości w 74 przypadkach** (w tym wydano **20 decyzji usterkowych** (polecających usunięcie uchybień stanu sanitarnego) oraz 74 decyzje nakładające na przedsiębiorców opłatę w związku ze stwierdzonymi uchybieniami). W trakcie przeprowadzanych kontroli nałożono **13 mandatów karnych na sumę 3150 zł**. Najczęstszymi przyczynami karania mandatowego były: nieprzestrzeganie w zakładach wymagań sanitarno – higienicznych w tym w zakresie przestrzegania zasad dobrej praktyki higienicznej i procedur opartych na zasadach systemu HACCP,

wprowadzanie do obrotu produktów spożywczych przeterminowanych, nieoznakowanych.

W 1 przypadku skierowano do Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Państwowego Inspektora Sanitarnego wnioski o nałożenie kary pieniężnej.

W ciągu roku kontrole kompleksowe przeprowadzono w 237 zakładach (74,5 % ogółem skontrolowanych). W trakcie kontroli kompleksowych przeprowadza się ogólną ocenę stanu sanitarnego obiektów. Kontrola obejmuje – stan techniczny obiektu, zaopatrzenie zakładu w wodę, stan higieny personelu, higienę produkcji (w tym stan czystości, obecność szkodników, ciągłość łańcucha chłodniczego środków spożywczych łatwopsujących się), dystrybucję żywności, dokumentację zakładu (w tym prowadzenie zapisów dotyczących dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej, wdrażanie zasad systemu HACCP). Najczęściej stwierdzanymi podczas kontroli kompleksowych w zakładach uchybieniami były: brak przestrzegania procedur opartych na zasadach systemu HACCP, zły stan techniczny pomieszczeń – ścian, sufitów, okien, drzwi.

W trakcie przeprowadzanych kontroli dokonuje się sprawdzenia zachowania łańcucha chłodniczego przechowywania artykułów spożywczych łatwopsujących się. Pomimo stwierdzanych przypadków nieprzestrzegania kontroli wewnętrznej w tym zakresie (w ramach GHP - brak zapisów z kontroli wewnętrznej), monitoring (wykonane 659 pomiarów w 224 zakładach) przeprowadzony przez przedstawicieli PIS, pozwolił ocenić warunki termiczne przechowywania żywności w zakładach na terenie powiatu jako prawidłowe.

W zakładach produkcyjnych i żywienia otwartego prowadzono monitoring jakości zdrowotnej tłuszczów używanych do smażenia – dokonano 11 pomiarów testerem – nie stwierdzając nieprawidłowości.

W przypadku stwierdzenia w trakcie kontroli artykułów spożywczych lub materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością - o niewłaściwej jakości zdrowotnej, są one wycofywane z produkcji lub obrotu. W 2023 roku ogółem wycofano **76,87 kg środków spożywczych o łącznej wartości 1863,33 zł.**

W ramach nadzoru nad produkcją pierwotną żywności niezwierzęcego pochodzenia, przeprowadzono kontrole w 12 gospodarstwach rolnych. Nie stwierdzano nieprawidłowości.

W ciągu 2023 r. wpłynęło do Sekcji BŻŻ **17** (w większości anonimowych) **interwencji**. Większość interwencji dotyczyła: niewłaściwej jakości artykułów spożywczych wprowadzanych do obrotu (sprzedaży artykułów przeterminowanych, zanieczyszczonych, zepsutych), niezachowania higieny przez personel (brudno w zakładzie, brak higieny rąk), warunków technicznych w zakładach (nieprzyjemny zapach, zły stan techniczny pomieszczeń), obecności szkodników w zakładach i ich otoczeniu.

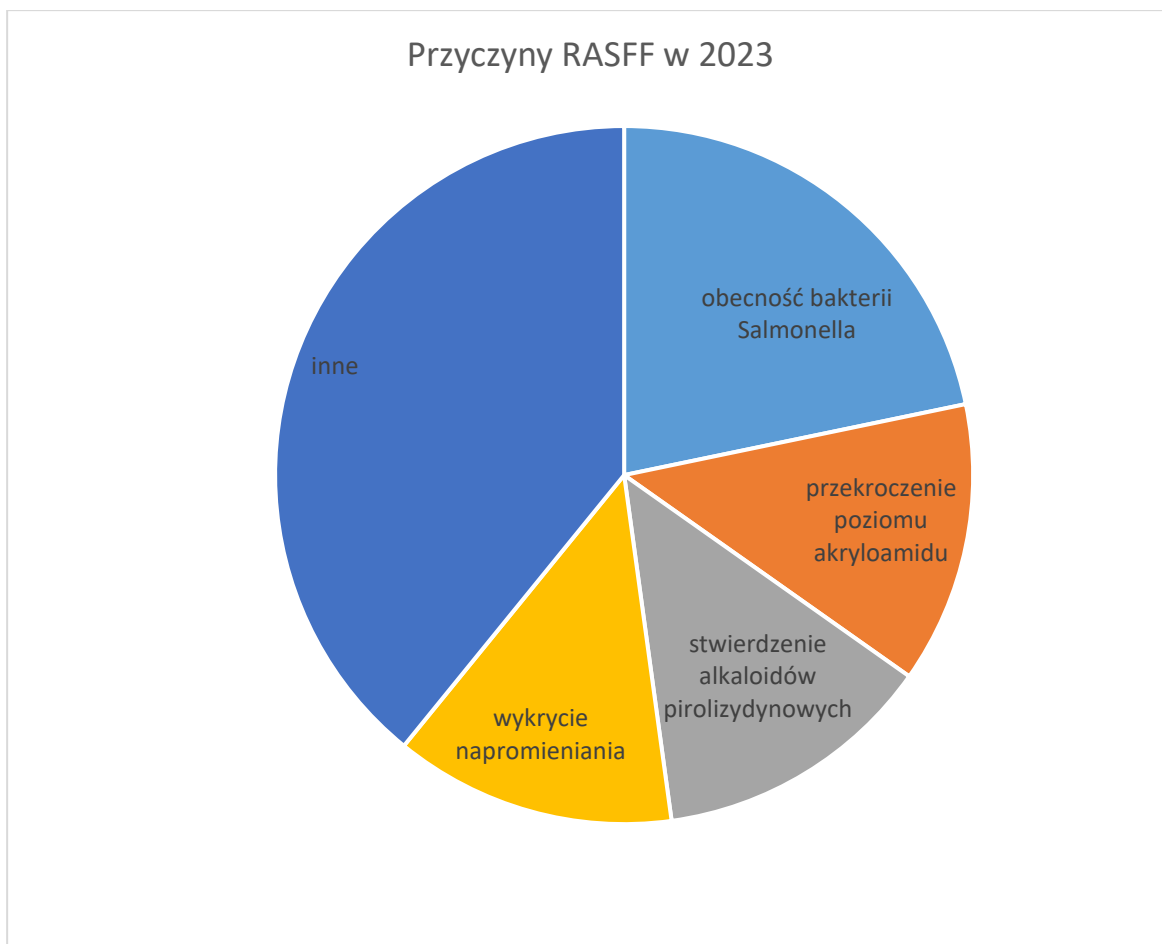
Ogółem w związku z interwencjami konsumentów przeprowadzono 18 kontroli (w tym 3 kompleksowe, 13 interwencyjnych, 1 tematyczną, 1 rekontrolę), nałożono 1 mandat karny na 300 zł. W 5 przypadkach wszczęto postępowanie administracyjne.

W 2023 roku przeprowadzono **24 oceny teoretyczne jadłospisów dekadowych** w tym: w domu opieki społecznej, w 12 stołówkach szkolnych (w tym w 5 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości), w 8 stołówkach w przedszkolu (w tym w 1 przypadku stwierdzono nieprawidłowości), w 2 zakładach specjalnych i wychowawczych.

W 1 zakładzie usług cateringowych pobrano 1 próbkę całodziennego posiłku (śniadanie, obiad, kolacja) diety podstawowej - próbka została poddana analizie chemicznej i porównana z wynikiem teoretycznym wg raportu magazynowego w dniu pobrania – próbkę zakwestionowano ze względu na przekroczenie zawartości soli w posiłku w stosunku do zaleceń WHO. Polecono pismem osobie odpowiedzialnej przeanalizowanie przyczyn niezgodności i doprowadzenie do ich usunięcia oraz poinformowanie pisemnie organu o podjętych działaniach - zakład pisemnie poinformował o wdrożeniu działań naprawczych..

Uczestniczono w działaniach związanych z **23 powiadomieniami w ramach systemu RASFF** (*Rapid Alert System for Food and Feed*) czyli systemu ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach. Powiadomienia dotyczyły:

- stwierdzenia obecności bakterii Salmonella spp. w mięsie drobiowym, przyprawach;
- stwierdzenia wysokiego poziomu estrów 3-MCPD kwasów tłuszczowych oraz estrów glicydowych kwasów tłuszczowych w wyrobach ciastkarskich;
- stwierdzenia przekroczenia zawartości benzo(a)pirenu oraz sumy 4 WWA w suplemencie diety;
- stwierdzenia wysokiego poziomu alkaloidów tropanowych w ziarnach kukurydzy;
- przekroczenia poziomu odniesienia dla obecności akryloamidu w wyrobach ciastkarskich, płatkach śniadaniowych;
- stwierdzenia wysokiego poziomu sumy alkaloidów pirolizydynowych w suplemencie diety, herbacie, przyprawach;
- stwierdzenia przekroczenia migracji specyficznej pierwszorzędowych amin aromatycznych w wyrobach z poliamidu przeznaczonych do kontaktu z żywnością;
- stwierdzenia przekroczenia zawartości pestycydów w owocach;
- wykrycia obecności bakterii z grupy coli w 1 wodzie mineralnej;
- stwierdzenia wewnątrz opakowania suplementu diety produktu leczniczego;
- wykrycia napromieniania suplementu diety, suszonych owoców;
- stwierdzenia nieautoryzowanej nowej żywności w suplemencie diety.



Ogółem w ramach działań w systemie RASFF przeprowadzono 4 kontrole oraz 37 innych czynności wyjaśniających.

W związku z **krajowym planem poboru próbek** oraz potrzebami pojawiającymi się w trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego, pobrano z produkcji i obrotu do badania ogółem **255 próbek**. Próbki badano w zakresie parametrów mikrobiologicznych lub chemicznych (w kierunku zawartości metali ciężkich, pestycydów, mikotoksyn, substancji dodatkowych, azotanów i azotynów, WWA, GMO, napromieniania). Zakwestionowano 13 próbek:

- 5 próbek lodów z automatu na bazie mleka - ze względu stwierdzenie w 5 badanych próbkach bakterii *Enterobacteriaceae* - nałożono na producenta mandat karny, polecono wyeliminowanie nieprawidłowości;
- 5 próbek wyrobów ciastkarskich – ze względu na stwierdzenie w 5 badanych próbkach przypuszczalnych *Bacillus cereus* - nałożono na producenta mandat karny, polecono wyeliminowanie nieprawidłowości;
- 1 próbkę posiłku całodziennego z zakładu cateringowego – ze względu na przekroczoną w stosunku do zaleceń WHO zawartość soli – przesłano pismo



do producenta, polecające przeanalizowanie przyczyn niezgodności i doprowadzenie do ich usunięcia;

- 1 próbkę nasion słonecznika - ze względu na przekroczenie NDP pozostałości pestycydu- przesłano powiadomienie informacyjne RASFF, pismo do właściwego PPIS nadzorującego producenta;
- 1 próbkę suplementu diety ze względu na niewłaściwe oznakowanie - przesłano pismo w celu podjęcia działań zgodnie z kompetencjami do właściwego PPIS nadzorującego producenta.

W ramach **kontroli granicznej** przeprowadzono 2 kontrole, wydano 2 świadectwa jakości zdrowotnej środków spożywczych.

### **Wnioski:**

1. Na podstawie kontroli przeprowadzonych w 2023 roku stan sanitarno - technicznych obiektów żywnościowo – żywieniowych ocenia się jako właściwy. Większość zakładów wdrożyła systemy kontroli wewnętrznej – GHP/GMP/HACCP.

2. Przedsiębiorcy systematycznie podnoszą standardy swoich zakładów poprzez przeprowadzanie modernizacji, wymianę sprzętu, urządzeń, szkolenia pracowników.

## IX. PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA



W 2023 roku główne kierunki działań w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej wynikały z zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia oraz sytuacji epidemiologicznej i potrzeb zdrowotnych ludności. Działalność Pionu Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej dotyczyła:

- kontynuacji i wdrażania programów edukacyjnych o zasięgu ogólnopolskim wojewódzkim i powiatowym;
- wspierania realizatorów programów edukacyjnych i przedsięwzięć prozdrowotnych poprzez organizowanie szkoleń i porad, udostępnianie materiałów, udzielanie pomocy merytorycznej i metodycznej, publikacje w środkach masowego przekazu oraz na stronach internetowych;
- koordynowania programów i przedsięwzięć oświatowo-zdrowotnych poprzez inicjowanie działań, nadzorowanie, monitorowanie i ocenę ich realizacji. Działania skierowane były do dzieci i młodzieży szkolnej, kadry pedagogicznej, rodziców dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, pracowników zakładów opieki zdrowotnej, pracowników zakładów pracy oraz społeczności lokalnej.

**W 2023 r. realizowano następujące programy edukacyjne, interwencje programowe i nieprogramowe oraz szereg imprez prozdrowotnych, akcji i konkursów.**



1. Ogólnopolski program edukacyjny Trzymaj Formę – dedykowany uczniom szkół podstawowych – klasy V-VIII zainicjowany został przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz Stowarzyszenie „Polska Federacja Producentów Żywności” w ramach realizacji strategii WHO dotyczącej diety, aktywności fizycznej i zdrowia. Celem programu "Trzymaj Formę!" jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. Realizowany w 22 szkołach podstawowych w których edukacją objęto 1705 uczniów, 948 rodziców oraz 120 nauczycieli.

## PROGRAMY ANTYTYTONIOWEJ EDUKACJI ZDROWOTNEJ



2. Nie pal przy mnie proszę – program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas I-III szkół podstawowych. Celem programu było zmniejszenie narażenia dzieci na bierne palenie, uporządkowanie i poszerzenie informacji na temat zdrowia oraz wykształcenie u dzieci umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni ludzie przy nich palą. Program został zrealizowany w 17 szkołach – edukacją objęto 697 uczniów oraz 368 rodziców i 23nauczycieli.

W placówkach realizacja programu przebiegała w korelacji z treściami programu profilaktycznego szkoły i programu edukacji wczesnoszkolnej.

3. Czyste powietrze wokół nas - program jest dostosowany do dzieci w wieku 5-6 lat. Realizowany przez nauczycieli, wychowawców przedszkolnych oraz przez przedstawicieli środowiska przedszkolnego i szkolnego. Głównym celem programu było zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. Do programu przystąpiło 21 placówek – 6 przedszkoli



oraz 15 oddziałów przedszkolnych. Edukacją objęto 792 dzieci oraz 350 rodziców. Podczas realizacji programu wykorzystywane były metody aktywizujące, których istotą było umożliwienie dzieciom zaangażowania wszystkich zmysłów i podjęcie różnych form aktywności

w procesie zdobywania informacji i kształtowania umiejętności.

4. Znajdź właściwe rozwiązanie - program profilaktyki palenia tytoniu „Znajdź właściwe rozwiązanie” adresowany jest do uczniów starszych klas szkół podstawowych. Zrealizowany został w 18 szkołach, uczestniczyło w nim 1201



uczniów, 370 rodziców. Dzięki przekazanym treściom uczniowie zdobyli wiedzę nt. negatywnych skutków palenia tytoniu, przebiegu

uzależnienia od nikotyny oraz psychospołecznych czynników ryzyka inicjacji palenia tytoniu.

Koordynatorzy ocenili program jako wartościowy i dostosowany do wieku, potrzeb i problemów uczniów, a treści jako ważne i ciekawe.

5. Bieg po zdrowie – ogólnopolski program opracowany z inicjatywy Głównego Inspektora Sanitarnego pod patronatami honorowymi Ministra Zdrowia, Ministra Edukacji Narodowej oraz Rzecznika Praw Dziecka. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. Skierowany do uczniów klas IV szkół podstawowych oraz ich rodziców, został zrealizowany w 15 szkołach dla 337 uczniów oraz 218 rodziców. Nauczyciele ocenili program jako bardzo atrakcyjny, dostosowany treściami do wieku odbiorców. Koordynatorzy podkreślają że w znacznej mierze osiągnięto zakładane rezultaty, a więc wzrost wiedzy dotyczącej zachowań prozdrowotnych oraz zwiększenie umiejętności w zakresie dbania o swoje zdrowie.



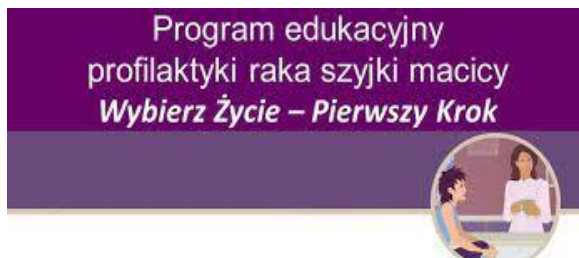
### INNE PROGRAMY EDUKACJI ZDROWOTNEJ

6. Skąd się biorą produkty ekologiczne - ogólnopolski program edukacyjny skierowany do przedszkoli opracowany wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi. **Cel programu** było zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Do realizacji przystąpiło 6 placówek, edukacją objęto 283 dzieci i 199 rodziców. Każde dziecko otrzymało publikację „Skąd się biorą produkty ekologiczne”, która była bardzo pomocna przy realizacji zadań programowych i która cieszyła się wśród dzieci ogromnym zainteresowaniem.





**Realizację programów edukacyjnych zaproponowano również szkołom ponadpodstawowym – były to następujące programy:**



1. Wybierz życie pierwszy krok – program edukacyjny z zakresu profilaktyki zakażeń HPV i raka szyjki macicy, który oparty jest na

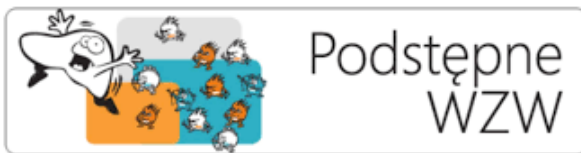
założeniu stworzenia świadomości zagrożenia rakiem szyjki macicy i innych chorób wywoływanych zakażeniem wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) u młodych ludzi. Do realizacji przystąpiło 6 szkół średnich, 585 uczniów, 585 rodziców. Koordynatorzy i młodzież szkolna wyrazili pozytywną opinię o realizowanym programie, ciekawe scenariusze zajęć i forma spotkań sprawiły, że wszystkie szkoły, które realizowały program zadeklarowały chęć jego kontynuacji w następnej edycji.



2. Ars, czyli jak dbać o miłość? – program nowoczesnej edukacji dla młodzieży z zakresu profilaktyki

uzależnień. Celem programu było ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych poprzez młodych ludzi wchodzących w dorosłe życie. Realizowany w 6 szkołach ponadpodstawowych, uczestniczyło 418 uczniów, wiedzę poszerzyło 73 rodziców. Wśród 178 uczniów została przeprowadzona ankieta ewaluacyjna. Program oceniony jako interesujący, podkreślono iż formuła zachęcania młodzieży do dyskusji poprzez zadawanie pytań jest bardzo ciekawa i sprawdziła się w praktyce.

3. Znamię! Znam Je? – program dla młodzieży dotyczący profilaktyki czerniaka. Zrealizowany w 6 szkołach ponadpodstawowych, edukacją objęto 1174 uczniów. Po zrealizowaniu programu koordynatorzy szkolni przeprowadzili ankietę ewaluacyjną, którą objęto 600 uczniów. Dla wszystkich ankietowanych temat był ważny i ciekawy. Ocenili, że wiedzą jak chronić się przed czerniakiem, że obejrzą swoją skórę po powrocie do domu, zachęcą do tego innych, że będą stosować zasady ochrony przed czerniakiem oraz wiedzą, że solarium to główny czynnik wywołujący raka.



4. Podstępne WZW - celem programu edukacyjnego „Podstępne WZW” było upowszechnienie wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C poprzez przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażenia HAV, HBV i HCV, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie, pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością w zakresie własnych zachowań zdrowotnych. Do udziału w programie przystąpiło 6 szkół ponadpodstawowych, edukacją objęto 720 uczniów oraz 80 rodziców. Przeprowadzono dystrybucję materiałów pomocnych przy prowadzeniu zajęć z młodzieżą, oraz po zakończeniu zajęć przeprowadzono ankietyzację dla 80 uczniów.



Podczas wypoczynku letniego skierowano do uczestników Akcji Lato 2023 szereg działań związanych z bezpieczeństwem zdrowotnym, szeroko pojętą profilaktyką oraz bezpiecznym, zdrowym stylem życia.

Zorganizowano pogadanki, narady organizacyjne, imprezy, eventy profilaktyczne, oraz dystrybuowano materiały edukacyjne. Edukacją objęto 386 osób, przekazano 1130 ulotek, plakatów, broszur i innych publikacji.

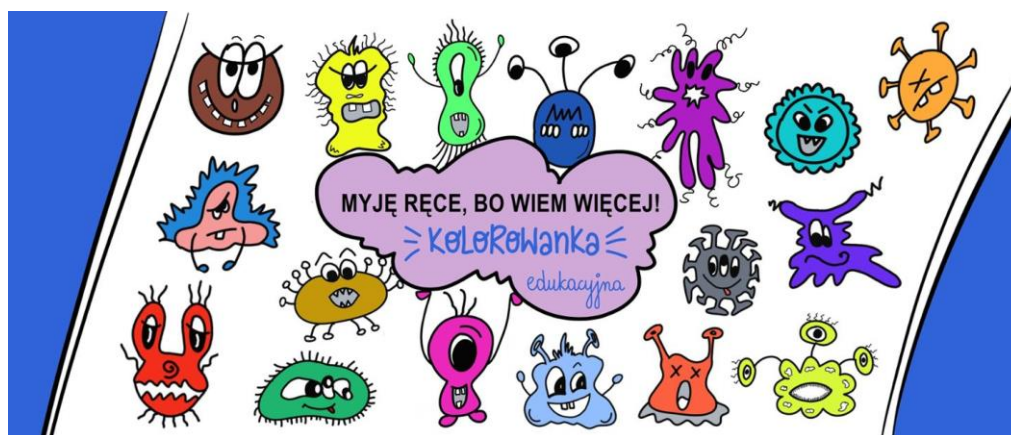


Wszystkie przeprowadzone spotkania miały charakter pogadek edukacyjnych i miały na celu uświadomienie potrzeby dbania o własne zdrowie i przestrzegania zasad zdrowego stylu życia. Tematyka ich ściśle była związana z bezpieczeństwem podczas wakacji. Przypominano zasady dotyczące higieny osobistej oraz higieny mycia rąk, szczególnie omawiano instrukcje mycia rąk przypominając o higienicznym zachowaniu tj. higienicznym kichaniu i kasłaniu. Podkreślano rolę szczepień ochronnych. Mówiono o niebezpieczeństwie, jakie niosą kleszcze i jak się przed nimi chronić. Osoby biorące udział w spotkaniach dowiedziały się, jakie choroby są przenoszone przez kleszcze na człowieka oraz zdobyły wiedzę na temat bytowania i odżywania się kleszczy.

Pracownik Inspekcji Sanitarnej przekazał dużo cennych rad, jak zdrowo i bezpiecznie spędzić wakacje, oraz co należy robić, by unikać zakażeń groźnymi bakteriami. Omówiono zasady bezpiecznego opalania, zasady bezpieczeństwa podczas upałów, przestrzegano przed nadmierną ekspozycją na promieniowanie



UV. Wszystkie spotkania prowadzono wspólnie z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji w Starachowicach, którzy przekazali uczestnikom wiedzę jak bezpiecznie wypoczywać nad wodą oraz przestrzegali przed występującymi zagrożeniami, zarówno w ruchu drogowym jak i w domu. Uczestnicy spotkań otrzymywali, elementy odblaskowe, drobne gadżety, broszury edukacyjne, ulotki oraz inne materiały edukacyjne. Dzieci były bardzo zainteresowane prezentowaną tematyką, chętnie uczestniczyły w dyskusji i zadawały pytania.



Najmłodszym uczestnikom spotkań wiedzę przekazywano w formie z krótkich pogadanek quizów, bajek i zabaw edukacyjnych. Najwięcej uwagi poświęcono na profilaktykę tzw. chorób „brudnych rąk”, oraz poprawnego mycia rąk.

Partnerami Akcji lato 2023 byli:

Park Kultury Starachowice

Komenda Powiatowa Policji Starachowice

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych



# AKCJA ZIMA



Ferie zimowe w powiecie starachowickim rozpoczęła Akcja Kruchy Lód zorganizowana na lodowisku Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. St. asystent ds. Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej na zaproszenie Klubu Płetwonurków „Kalmar” i Starachowickiej

Grupy Ratownictwa Wodnego spotkała się z obecnymi na zimowym festynie, aby porozmawiać jak zdrowo i bezpiecznie spędzić ferie zimowe. Były quizy, konkursy prozdrowotne, pogadanki profilaktyczne prowadzone z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji i Straży Miejskiej oraz dużo dobrej zabawy na świeżym powietrzu.

Młodszym uczestnikom przybliżono tematykę higieny mycia rąk, starszym tematykę profilaktyki uzależnień i szkodliwego wpływu napojów energetycznych. Zachęcano do zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej na świeżym powietrzu.



Cel akcji dla wszystkich służb był jeden, aby wszyscy zdrowo

i bezpiecznie po zimowej przerwie wrócili do szkoły. Kolejne spotkania 8/344 dzieci

prowadzono pod hasłem „Schowaj telefon, odłóż laptopa”, Młodszym uczestnikom przybliżono tematykę higieny mycia rąk, starszym tematykę





profilaktyki uzależnień i szkodliwego wpływu napojów energetycznych. Zachęcano do zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej na świeżym powietrzu. Propagowano hasła „Schowaj telefon, odłóż laptopa”, „Wybierz aktywność, która sprawia ci przyjemność”, „Znajdź towarzystwo - przyjaciele są najlepszymi sportowymi kompanami”. Działania prowadzono wspólnie z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji w Starachowicach.

Ponadto prowadzono szereg innych działań związanych z potrzebami środowiska lokalnego.

### III EDYCJA KAMPANII EFSA – WYBIERAJ BEZPIECZNĄ ŻYWNOSĆ

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) we współpracy z Głównym Inspektoratem Sanitarnym prowadził drugą edycję kampanii informacyjnej „Wybieraj Bezpieczną Żywność”. Celem kampanii było zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki w zapewnieniu



bezpieczeństwa żywności oraz zachęcenie konsumentów do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych. W Zespole Szkół Zawodowych nr 1 w Starachowicach uczniowie z Technikum o kierunku

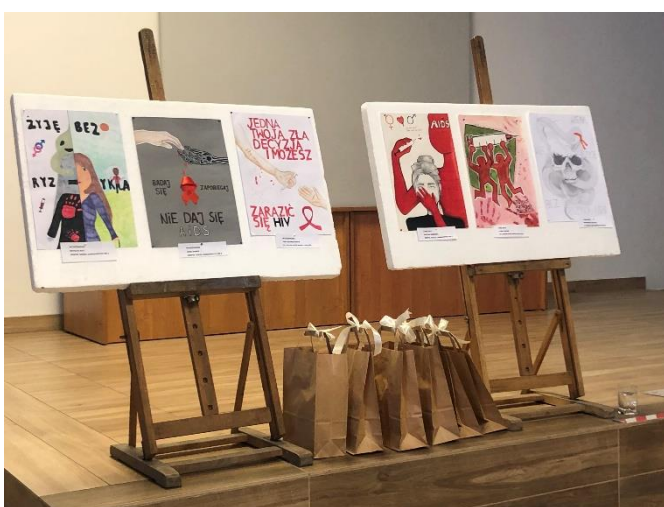
technik żywienia i usług gastronomicznych w ramach kampanii zostali objęci edukacją ( 72 uczniów). Tematyka dotyczyła suplementów diety, higieny żywności, znakowania żywności z uwzględnieniem alergenów oraz misji EFSA. Przeprowadzono również dystrybucję materiałów edukacyjnych – 150 sztuk.



Konferencja w ramach obchodów Światowego Dnia Walki z AIDS pod hasłem „ŻYCIE JEST PIĘKNE” – odbiorcami byli uczniowie ze

wszystkich szkół ponadpodstawowych w mieście – 120osób.

Wykładowcą podczas konferencji był konsultant i edukator w zakresie HIV/AIDS, pracownik Punktu Testującego Polskiej Fundacji Pomocy Humanitarnej „Res Humanae” z Warszawy. Jego słowa wzbudziły bardzo duże zainteresowanie wśród obecnej na spotkaniu młodzieży. Podczas prelekcji przestrzegał przed podejmowaniem ryzykownych zachowań mogących doprowadzić do zakażenia wirusem HIV. Dużo uwagi poświęcono również chorobom przenoszonym drogą płciową.



Podczas spotkania ogłoszono wyniki konkursu plastycznego pt. „WIEM, WIĘC ŻYJĘ BEZ RYZYKA AIDS”, oraz wręczono nagrody, dyplomy podziękowania. Zostało zorganizowane również stoisko informacyjne dotyczące profilaktyki HIV/AIDS.

Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych na w/w tematy. Wszyscy uczniowie otrzymali materiały edukacyjne w formie broszur, ulotek, zakładek i drobne gadżety.

W ramach obchodów Światowego Dnia Bez Tytoniu i Światowego Dnia Rzucania Palenia zorganizowano spotkania edukacyjne dla uczniów szkół

podstawowych, szkół ponadpodstawowych oraz akcją profilaktyczną dla mieszkańców pod hasłem „Zamiast dymka witaminka”

Głównym celem spotkań było uświadomienie szkodliwości palenia tytoniu oraz opóźnienie lub



zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci

i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. Dystrybuowano materiały edukacyjne w formie plakatów ulotek i broszur.

## **ŚWIATOWY DZIEŃ ZDROWIA 2023 ZDROWIE DLA WSZYSTKICH - DAJEMY NADZIEJĘ DZIAŁAJĄC**

W Sali konferencyjnej OLIMPIA w Urzędzie Miasta w Starachowicach odbyła się konferencja z okazji obchodów Światowego Dnia Zdrowia pod hasłem ZDROWIE DLA WSZYSTKICH – DAJEMY NADZIEJĘ DZIAŁAJĄC”,



skierowana do uczniów, nauczycieli i pedagogów szkół ponadpodstawowych. W spotkaniu udział wzięli eksperci zajmujący się na co dzień tematyką zdrowia psychicznego, psychoterapeuci oraz psychologowie. Konferencja „Dajemy



nadzieję działając” poświęcona była upowszechnianiu wiedzy na temat zdrowia psychicznego oraz zachowań zdrowotnych dzieci i młodzieży, poszerzeniu wiedzy uczestników na temat możliwości i form interwencji kryzysowej na poziomie szkoły, a także budowania przyjaznego środowiska wspierającego, w którym istotna jest dbałość o dobrostan uczniów. Organizatorem konferencji był Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Starachowicach we współpracy ze Stowarzyszeniem Bezpieczny Powiat Starachowicki.

W konferencji udział wzięli wykładowcy, którzy w ten sposób wyrazili chęć wsparcia swoją wiedzą merytoryczną oraz aktywnie zaangażowali się w działania promujące wiedzę o zdrowiu psychicznym młodzieży.

### **Konferencja profilaktyczna**



**Profilaktyka uzależnień od substancji psychoaktywnych – temat zawsze aktualny”** to tytuł konferencji, która odbyła się w Urzędzie Miasta w Starachowicach. Hasło konferencji wpisuje się w realizowany na terenie miasta i powiatu starachowickiego projekt „Dajemy nadzieję działając” dofinansowany przez Gminę Starachowice i Powiat Starachowicki. W konferencji udział wzięli: Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Prezydent Miasta Starachowice, Zastępca Prezydenta Miasta Starachowice, Starosta Powiatu Starachowickiego oraz dyrektorzy szkół, pedagodzy, nauczyciele oraz instytucje



zajmujące się poruszonymi problemami z trzech powiatów starachowickiego, ostrowieckiego i skarżyskiego.

Organizatorem wydarzenia byli: Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Kielcach, Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Starachowicach, Stowarzyszenie Bezpieczny Powiat Starachowicki, Policja Świętokrzyska. W organizację przedsięwzięcia włączyli się również przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Skarżysku Kamiennej. Celem konferencji było przedstawienie zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez nowe narkotyki, środki psychoaktywne, przeciwdziałanie uzależnieniom oraz profesjonalizacja służb i instytucji działających w obszarze pomocy osobom i rodzinom w kryzysie.

## **DZIEŃ ZDROWIA 2023 - ZDROWIE DLA WSZYSTKICH**



W Szkole Podstawowej Nr 2 w Starachowicach oraz w Publicznej Szkole Podstawowej w Rzepinie gmina Pawłów odbyły się imprezy profilaktyczne



związane z nadchodzącym Światowym Dniem Zdrowia. St. asystent ds. Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej rozpoczęła zajęcia od zaprezentowania idei Światowego Dnia Zdrowia, przybliżenia i omówienia hasła „Zdrowie dla wszystkich” oraz podkreślenia roli edukacji zdrowotnej jako niezbędnej części promocji zdrowia i poprawy zdrowia społeczeństwa. Następnie nastąpiło uroczyste wręczenie nagród i dyplomów w zorganizowanym dla uczniów klas VIII konkursie „Wiem co jem”. W części edukacyjnej przedstawiła uczniom wykład zatytułowany „Napoje energetyzujące, czy taka moc jest nam potrzebna?”, oraz omówiła zagadnienia dotyczące zdrowego stylu życia, zbilansowanej diety oraz aktywności fizycznej.

NAPOJE ENERGETYZUJĄCE -  
CZY TAKA MOC JEST NAM  
POTRZEBNA? – W szkołach  
podstawowych na terenie miasta i  
powiatu odbyły się spotkania



dotyczące szkodliwości spożywania przez uczniów napojów energetyzujących .  
Celem prelekcji było uświadomienie uczniom ryzyka jakie niesie za sobą  
stosowanie w nadmiarze napojów energetycznych. Mówiono o tym czym  
są napoje energetyczne, co zawierają, jak działają oraz czym je zastąpić.



Podkreślano, iż picie tego typu napojów jest  
szkodliwe szczególnie dla dzieci  
i młodzieży, ponieważ młody organizm ma  
mniejsze możliwości by usunąć składniki  
szkodliwe zawarte w „Energy drinkach”.  
Zachęcano do zdrowego stylu życia i aktywności

fizycznej oraz przekonywano, iż jest wiele innych sposobów, aby dodać sobie energii.



Do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych zwrócono się z tematyką profilaktyki uzależnień. Prowadzono spotkania dotyczące

dopalaczy, papierosów, narkotyków, e papierosów oraz uzależnień behawioralnych. Omówiono mechanizm i fazy uzależnienia, skutki zażywania środków odurzających i dopalaczy przez młodych ludzi. Wskazano, iż nie ma jednego wzorca reakcji na przyjętą substancję – tolerowana przez organizm jednego człowieka, dla innego może być groźną



w skutkach trucizną. Młodzież dowiedziała się o konsekwencjach zdrowotnych, psychologicznych, społecznych i prawnych wynikających z zażywania środków

odurzających. Mówiono również o sytuacjach w jakich młodzież najczęściej sięga po niedozwolone środki oraz celach, jakimi kierują się handlarze tych środków. Zaprezentowano spoty edukacyjne integralnie związane z prezentowaną tematyką.



Dużo uwagi poświęcono profilaktyce uzależnień behawioralnych biorąc udział w Projekcie „Gramy na czas” - to program profilaktyczno – edukacyjny skierowany do uczniów klas siódmych i ósmych starachowickich szkół podstawowych. wspólnie z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji prowadziła zajęcia dla młodzieży. GRAMY NA CZAS to 3 miesiące pracy, 9 spotkań profilaktycznych dotyczących uzależnień w tym behawioralnych, 9 spacerów historycznych dla uczniów z 9 szkół podstawowych, wiele uśmiechów, rozmów, żartów i 200 uczniów którzy poświęcili swój czas w wolne soboty żeby być razem z nami, poznać historię naszego miasta oraz przekonać się co w życiu jest ważne, a co niszczy nasze zdrowie. Elementem dodatkowym była interaktywna rywalizacja między uczniami oraz szkołami. Projekt realizowało Stowarzyszenie Promocji Talentów w partnerstwie z Parkiem Kultury, a współfinansowała go Gmina Starachowice.

## WNIOSKI:

1. Działalność w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej realizowana była zgodnie z celami Narodowego Programu Zdrowia. W roku 2023 podobnie jak w latach ubiegłych największy zasięg miały ogólnopolskie programy edukacyjne jak również programy wojewódzkie, które były wdrażane, nadzorowane i koordynowane na terenie powiatu.

2. W realizacji wszystkich zamierzeń bardzo ważną okazała się ścisła współpraca z władzami samorządowymi, innymi instytucjami, organizacjami, stowarzyszeniami, ale również nauczycielami i rodzicami.

3. Dużym zainteresowaniem środowiska cieszyły się te programy, które wyposażone były w pomoce i materiały edukacyjno - dydaktyczne, zarówno dla uczniów jak i dla nauczycieli.

4. Prowadzona jest ogólnodostępna strona internetowa z materiałami merytorycznymi z których mogą korzystać wszystkie zainteresowane osoby. Na stronie internetowej można też znaleźć opisy i zdjęcia z działań profilaktycznych organizowanych przez Promocję Zdrowia i Oświatę Zdrowotną PSSE w Starachowicach.







## X. Oddział Laboratoryjny

Oddział Laboratoryjny PSSE w Starachowicach wykonuje badania w szerokim zakresie dysponując wykwalifikowaną kadrą, odpowiednio przygotowaną infrastrukturą, w tym nowoczesną aparaturą.

W skład Oddziału Laboratoryjnego wchodzi:

- Sekcja Badań Higieny Środowiska,
- Sekcja Badań i Pomiarów Środowiska Pracy,
- Sekcja Mikrobiologii, Parazytologii i DDD.

W laboratorium wdrożono do stosowania

udokumentowane metodyki badawcze.

Poziom merytoryczny badań laboratoryjnych w pełni odpowiada standardom obowiązującym w Unii Europejskiej.

System zarządzania zgodny z najnowszą normą PN-EN ISO/IEC 17025 został wdrożony i obowiązuje od 2005r. Potwierdzeniem wdrożonego systemu i kompetencji do wykonywania deklarowanych badań jest certyfikat akredytacji nr AB 634 wydany przez Polskie Centrum Akredytacji w Warszawie. Oddział Laboratoryjny w celu utrzymania wysokiej jakości usług potwierdzonych akredytacją podlega regularnym, corocznym ocenom dokonywanym przez jednostkę akredytującą.

Potwierdzeniem kompetencji jest także

cykliczny udział i uzyskiwanie zadowalających wyników w rekomendowanych badaniach biegłości / porównaniach między laboratoryjnych.

Personel Oddziału Laboratoryjnego stale doskonali swoje umiejętności poprzez udział w licznych szkoleniach zewnętrznych.

W ramach doskonalenia, a także celu dostosowania panelu badań do potrzeb klientów laboratorium sukcesywnie powiększa i aktualizuje zakres świadczonych usług i w ślad za tym akredytowanych metod.

W Oddziale Laboratoryjnym PSSE w Starachowicach wykonywane są badania próbek pobranych z terenu działania PSSE Starachowice i PSSE Ostrowiec Św., a w przypadku zleceń zewnętrznych również z innych powiatów w województwie świętokrzyskim.



## Sekcja Badań Higieny Środowiska

wykonuje badania fizyko-chemiczne i mikrobiologiczne wody do spożycia przez ludzi, wód z kąpielisk, wód na pływalniach oraz wody ciepłej z kranu w kierunku bakterii z rodzaju *Legionella*.



Ilość wykonanych badań przez Sekcję Badań Higieny Środowiska w ramach nadzoru sanitarnego oraz zleconych przez indywidualnych klientów w roku 2023 przedstawia poniższa tabela

Wykonywane badania	Ilość badań / oznaczeń w 2023 roku
woda do spożycia	557 / 2515
woda na pływalniach	618 / 1438
woda z kąpielisk	10 / 20
woda ciepła w kierunku bakterii Legionella	134 / 134
<b>- ogółem</b>	<b>1319 / 4107</b>

## Sekcja Badań i Pomiarów Środowiska Pracy wykonuje badania i pomiary w zakresie środowiska pracy:



- pomiary stężeń czynników pyłowych na stanowiskach pracy;
- pomiary stężenia tlenu węgla na stanowiskach pracy;
- pomiary hałasu na stanowiskach pracy oraz hałasu komunalnego w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej;
- pomiary natężenia oświetlenia elektrycznego oraz oświetlenia ewakuacyjnego;
- pomiary drgań ogólnych i miejscowych na stanowiskach pracy;
- pobieranie próbek substancji nieorganicznych – frakcja respirabilna.

Ilość oznaczeń wykonanych przez Sekcję Badań i Pomiarów Środowiska Pracy w ramach nadzoru sanitarnego i w ramach zleceń indywidualnych klientów w roku 2023 przedstawia poniższa tabela

<b>Wykonywane badania</b>	<b>Ilość badań / oznaczeń w 2023 roku</b>
Pyły	82 / 84
Hałas	294 / 929
Drgania	133 / 456
Oświetlenie	7 / 9
Tlenek węgla	7 / 11
<b>Ogółem</b>	<b>523 / 1489</b>

## Sekcja Mikrobiologii, Parazytologii i DDD wykonuje badania:



- profilaktyczne u pracowników branżowych w kierunku wykrywania zakażeń pałeczkami duru brzuszego, durów rzekomych A, B, C, innymi pałeczkami z rodziny Salmonella i Shigella, które wywołują stany chorobowe wykluczające wykonywanie prac, w których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby;

- bakteriologiczne schorzeń jelitowych wykrywające czynniki etiologiczne chorób zakaźnych;
- identyfikację biochemiczną i serologiczną szczepów Salmonella, Shigella;
- wykrywanie i identyfikację biochemiczną bakterii z rodzaju Campylobacter;
- bakteriologiczne monitorujące skuteczność procesów sterylizacji w autoklawach parowych i wyjaławiaczach na suche gorące powietrze.

Ilość wykonanych badań przez Sekcję Mikrobiologii, Parazytologii i DDD w ramach nadzoru sanitarnego i zleceń klientów indywidualnych w roku 2023 przedstawia poniższa tabela.

Wykonywane badania	Ilość badań / oznaczeń w 2023 roku
profilaktyczne u pracowników branżowych w kierunku Salmonella, Shigella	4022 / 8044
ozdrowieńców, nosicieli, osób ze styczności w kierunku Salmonella, Shigella,	57 / 114
ozdrowieńców, nosicieli, osób ze styczności w kierunku Campylobacter	2 / 4
uczniów na nosicielstwo pałeczek Salmonella i Shigella	722 / 1444
cykle sterylizacyjne	715 / 1430
<b>Ogółem</b>	<b>5518 / 11036</b>



## XI. PODSUMOWANIE

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Starachowicach oceniając bezpieczeństwo sanitarne i epidemiologiczne na terenie powiatu starachowickiego po wnikliwej analizie stwierdza, że nie stanowi ono zagrożenia dla zdrowia i życia jego mieszkańców.

Podejmowane działania w 2023 roku przez wszystkich pracowników Powiatowej Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznej w Starachowicach wynikające z zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego przynoszą dobre wyniki. Szeroko prowadzona działalność oświatowo- zdrowotna, badania i kontrole przyczyniły się do zapewnienia bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego i lepszego zdrowia mieszkańców powiatu.

Powiatowa Stacja Sanitarnej - Epidemiologicznej w Starachowicach realizowała swoje działania zgodnie z planem zasadniczych zadań, obejmującym główne zadania priorytetowe, pozostałe zadania statutowe, plan kontroli obiektów.

Przeprowadzono również szereg kontroli ponadplanowych - na podstawie otrzymywanych wytycznych od Głównego Inspektora Sanitarnego, powiadomień, interwencji, wniosków o zatwierdzenie.

W ocenie stanu sanitarnego na podstawie prowadzonego nadzoru bieżącego - przeprowadzanych kontrolach stanu sanitarno - higienicznego obiektów, przedstawione zostały informacje o warunkach środowiska, warunkach zdrowotnych żywności, żywienia i przedmiotów użytku, higienie pracy w zakładach pracy, higienie procesów nauczania i wychowania, higienie wypoczynku i rekreacji, warunkach higieniczno - sanitarnych obiektów użyteczności publicznej.

Działania nadzoru zapobiegawczego mają charakter profilaktyczny, zmierzający do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć. Kontrolowano przestrzeganie wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesie planowania, projektowania i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Uzgadniając planowane przedsięwzięcia, mogące znacząco oddziaływać na środowisko, egzekwowano rozwiązania, zapewniające bezpieczeństwo zdrowotne i właściwe warunki życia ludzi, znajdujących się w ich sąsiedztwie.

W ramach nadzoru zapobiegawczego eliminowano wszelkie nieprawidłowości mogące mieć wpływ oraz stwarzać zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi na różnych etapach inwestycyjnych.

Laboratorium w roku 2023 przeprowadziło również tak jak w latach ubiegłych dużą liczbę badań. Dostęp do wiarygodnych danych we wszystkich obszarach objętych nadzorem tutejszej stacji sanitarno-epidemiologicznej nie byłby możliwy, bez sprawnie działającej bazy laboratoryjnej wykonujące badania w szerokim zakresie (badania wody, materiału biologicznego, czynników szkodliwych w środowisku pracy), dysponującej wykwalifikowaną kadrą, odpowiednio przygotowaną infrastrukturą, w tym nowoczesną aparaturą, stanowią podstawowy instrument nadzoru. Nowoczesne wyposażenie laboratorium oraz fachowa, stale podnosząca swoje kwalifikacje zawodowe kadra, pozwalają na dokonanie oceny całego nadzorowanego terenu, ocenę stanu sanitarnego, która uwzględnia zarówno istniejące, jak i mogące się pojawić zagrożenia dla zdrowia ludzi.

Prowadzone działania oświatowo-zdrowotne, badania i kontrole przyczyniły się do zapewnienia bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego i lepszego zdrowia mieszkańców.

Niezależnie od powyższego należy kontynuować nadzór nad:

- bezpieczeństwem żywności i żywienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego;
- produktami wprowadzanymi do obrotu mogącymi stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi;
- realizacją programu obowiązkowych szczepień ochronnych
- bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także wody
  - w kąpieliskach oraz pływalniach;
- obiektami użyteczności publicznej;
- warunkami zdrowotnymi środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy;
- warunkami nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży;
- wprowadzaniem do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin, detergentów, prekursorów narkotyków kat. 2 i 3, produktów biobójczych oraz ich stosowaniem w działalności zawodowej.

Należy również:

- prowadzić prawidłowy i skuteczny nadzór nad chorobami zakaźnymi;
- pobierać próbki żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu;
- prowadzić monitoring suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i medycznego oraz środków spożywczych wzbogaconych

- wprowadzanych po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- wprowadzaniem do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin, detergentów, prekursorów narkotyków kat. 2 i 3, produktów biobójczych oraz ich stosowaniem w działalności zawodowej,
  - przeciwdziałać narkomanii poprzez monitorowanie i koordynowanie działań w zakresie realizacji polityki państwa w obszarze środków zastępczych;
  - realizować niezbędne czynności zapobiegawcze lub kontrolne w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego;
  - kontynuować i wdrażać programy edukacyjne, przedsięwzięcia oświatowo-zdrowotne poprzez inicjowanie działań, nadzorowanie, monitorowanie i ocenę ich realizacji, wspieranie realizatorów programów edukacyjnych i przedsięwzięć prozdrowotnych poprzez organizowanie szkoleń i narad, udostępnianie materiałów, publikacje w środkach masowego przekazu oraz na stronach internetowych.

Ponadto należy kontynuować realizację przedsięwzięć pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w nowoprojektowanych lub modernizowanych obiektach, ustalać miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego powiatu Starachowickiego i kontynuować współpracę z innymi instytucjami i urzędami, władzami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi celem eliminacji zagrożeń i uciążliwości dla zdrowia i życia ludności.



**CAŁODOBOWY TELEFON ALARMOWY**  
**PSSE STARACHOWICE**  
**603-861-010**

**Kontakt:**

**Powiatowa Stacja  
Sanitarno - Epidemiologiczna  
w Starachowicach**

**tel. 41 274-62-67; 41 275-45-86**

**fax 41 274-62-67 wew. 23**

**e-mail: sekretariat.psse.starachowice@ssanepid.gov.pl**

**strona: <https://www.gov.pl/web/psse-starachowice>**

